

IMDi

Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

1	
Leders beretning	3

2	
Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7

Organisasjonskart	9
-------------------	---

Hovedtall 2016-2020	11
---------------------	----

3	
Årets aktiviteter og resultater	12

Resultatkrav i tildelingsbrevet 2020	13
--------------------------------------	----

3.1 Raskt og treffsikkert bosettingsarbeid	22
---	----

3.2 Kvalifisering for varig tilknytning til arbeidslivet	38
---	----

3.3 Høy deltakelse i samfunnslivet	60
---	----

4	
Styring og kontroll i virksomheten	91

5	
Vurdering av framtidutsikter	103

6	
Årsregnskap	107

Vedleggsoversikt	119
-------------------------	------------

1 Leders beretning

1 Leders beretning

Året 2020 har vært både utfordrende og lærerikt for direktoratet. Koronapandemien har påvirket hvordan vi har løst oppgavene våre, rammebetingelsene og arbeidshverdagen.

Hovedmålet for integreringspolitikken er at flere innvandrere er i arbeid og deltar i samfunnslivet. I løpet av 2020 har vi dessverre sett at ulike deler av Norges befolkning, herunder befolkningen med innvandrerbakgrunn, har blitt hardt rammet av økende arbeidsledighet som følge av pandemien.

Stortingets vedtak om implementering av den nye integreringsloven fra 1.1.2021 markerte en viktig milepæl for IMDi og for integreringsfeltet. Integreringsloven er en del av en større integreringsreform som bygger på erfaringene fra nærmere to tiår med obligatorisk norskopplæring og introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere. Samlet skal integreringsloven bidra til at flere innvandrere tidlig integreres i det norske samfunnet, får en varig tilknytning til arbeidslivet og blir økonomisk selvstendige. IMDi har gitt innspill til innhold i loven, utviklet moduler og støtteverktøy, gjennomført kompetansehevende tiltak og har tilpasset de digitale systemene og registrene som brukes i statlig og kommunal sektor. Dette har vært et omfattende arbeid og har gjennom hele året vært høyt prioritert.

På bakgrunn av forventet behov og prognoser for bosetting av flyktninger, ble kommunene bedt om å bosette 5 120 flyktninger i 2020. Totalt ble det bosatt 2 819 flyktninger gjennom året. Forskjellen skyldtes i stor grad restriksjoner knyttet til internasjonal reisevirksomhet, med konsekvenser for ankomster av overføringsflyktninger. Dette har krevd tett dialog med kommunene med jevnlig statusoppdateringer og nedjustering av antallet som skulle bosettes.

Restriksjoner i samfunnet som følge av pandemien, fikk store konsekvenser for innbyggere og brukere som er avhengige av offentlige tiltak og velferdstjenester. Mange innvandrere og deres barn kom i en særskilt sårbar situasjon.

Samtidig som mange kommuner gjorde en imponerende innsats med digital tilrettelegging og oppsøkende virksomhet, ble kvalifiseringstilbudet til mange innvandrere ble satt på vent. IMDi kartla tidlig situasjonen, hadde tett dialog med kommunene og bidro til avklaringer, innspill til lovendringer og økte andres kompetanse ved blant annet å dele eksempler på god praksis.

Med stengte skoler, reduserte tjenester og fritidstilbud, så vi at allerede utsatte barn og unge fikk det verre og at flere kunne bli utsatt for negativ sosial kontroll. IMDis 49 minoritetsrådgivere var derfor på jobb, periodevis ved hjelp av sosiale medier og annen oppsøkende virksomhet. Pandemien har tydelig vist oss betydningen av en fysisk tilstedeværelse på skolene for ungdom i faresonen.

Noen grupper av innvandrerbefolkningen har vært overrepresentert blant både smittede og syke. Behovet for å sikre at myndighetenes informasjon nådde ut og ble forstått, også av innvandrere med begrensede ferdigheter i norsk og IKT-kompetanse og med svakere tilknytning til det norske samfunnet, ble akutt. IMDi fikk en tydelig koordinerende rolle i dette informasjons- og kommunikasjonsarbeidet, og vi har justerte eksisterende tiltak og iverksatte nye tiltak gjennom året.

IMDi utviklet raskt en samleside med informasjon på ulike språk fra myndigheter og nasjonale kompetansesentre på imdi.no. For at sivilsamfunnet skulle bli et effektivt supplement til det offentlige informasjonsarbeidet, delte IMDi ut midler til landsdekkende organisasjoner og små og store frivillige organisasjoner gjennom en ekstraordinær tilskuddsordning til informasjonstiltak som Stortinget vedtok. Tett dialog med frivilligheten har vært viktig for å ha et best mulig kunnskapsgrunnlag, gitt at det foreløpig finnes lite forskning om årsaker til overrepresentasjon på smittestatistikken blant personer med innvandrerbakgrunn.

IMDi har jevnlig samlet Arbeids- og velferdsdirektoratet, Helsedirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Kompetanse Norge, Utlendingsdirektoratet, Husbanken og Utdanningsdirektoratet, for å se tiltak og innsats i sammenheng og sikre samspill med frivilligheten. Parallelt har IMDi deltatt i Helsedirektoratets tverrsektorielle arbeidsgruppe sammen med Folkehelseinstituttet, Oslo kommune og Oslo Universitetssykehus.

I november nedsatte regjeringen en hurtigarbeidende ekspertgruppe, som IMDi ledet. Ekspertgruppen kom med 29 forslag til tiltak. Mange av forslagene handlet om å forsterke, målerette, tilgjengeliggjøre og eksisterende tiltak langs den såkalte TISK-kjeden, men flere tiltak var også rettet mot bedre kommunikasjon for å sikre etterlevelse av smittvern rådene. Oppfølging og implementering av tiltak ble igangsatt umiddelbart. Dette arbeidet fortsetter inn i 2021.

Parallelt med ivaretagelse av både planlagte oppgaver og håndtering av nye oppgaver, har IMDi gjennomført en omfattende omstillingsprosess som følge av regionreformen. Vi har overført regionale integreringsoppgaver fra IMDi til fylkeskommunene og avviklet våre regionkontorer i tråd med politisk beslutning. Parallelt har vi bygget opp et nytt kontor i Narvik med ansvar for IT, arkiv, økonomi og tilskudd. Endringene har gitt oss utfordringer knyttet til avvikling av arbeidsplasser i Oslo, såvel som i oppbygging av et nytt kontor i Narvik.

Omskiftelige regler og restriksjoner har gjort planlegging av aktiviteter og bruk av midler gjennom året mer krevende. Til tross for dette har IMDi levert gode resultater i 2020. I fravær av fysiske møteplasser har vi gjennomført digitale arrangementer. IMDi har i 2020 opprettholdt viktige tilbud om erfaringsdeling, kunnskapsformidling og kompetanseheving med våre samarbeidspartnere. I 2020 har dette samarbeidet vært viktigere enn noen gang. Vi ønsker derfor å takke alle våre samarbeidspartnere for et godt samarbeid i en krevende tid.

Å iverksette norsk integreringspolitikk er et fellesprosjekt. Å sørge for gode liv for innvandrere og deres barn er ikke en oppgave for direktoratet alene. Dialog og tett samarbeid med kommuner, fylkeskommuner, direktorater, frivillige organisasjoner og andre, er avgjørende for vellykket integrering også i en normalsituasjon. I likhet med resten av forvaltningen har IMDi gjennomført et digitalt krafttak, der vi har bygget kompetanse og etablert nye arbeidsmetoder som vi tar med oss videre. Samtidig har vi ivaretatt det mer langsiktige digitaliseringsarbeidet. For å bidra til økt bestilling og bruk av kvalifisert tolk lanserte IMDi, etter flere års utviklingsarbeid, et nytt brukervennlig innsynsregister over kvalifiserte tolker i Norge. God kommunikasjon ved språkbarrierer er en forutsetning for ivaretagelse av informasjonsplikten og likeverdige offentlige tjenester mellom offentlige ansatte og brukere. Videre har vi i tett dialog med UDI, som utvikler et nytt asylmottaks- og logistikksystem, levert verktøy som skal benyttes av mottaksansatte til bosettingsforberedende arbeid. Løsningen skal bidra til økt kvalitet på det bosettingsforberedende arbeidet, samt bedre arbeidsprosesser for mottaksansatte og saksbehandlere i IMDi.

IMDi skal sørge for god iverksetting og samordning av integreringspolitikken. I 2020 ga pandemien et forsterket behov og IMDi tar med seg erfaringene i videreutvikling av rollen. I året som har gått, har vi blitt vist stor tillit gjennom nye og relevante oppdrag. Å bedre samspillet mellom sektorer og få til gode resultater, krever systematisk arbeid over tid. Vår viktigste ressurs er våre medarbeidere. De har stått på og levert fra både kontor og hjemmekontor. Derfor har vi kunnet levere på bred front under tidvis krevende omstendigheter. Vi har gjennomført et felles digitalt løft og gjort oss mange erfaringer gjennom 2020 som vi tar med oss inn i framtiden.

Libe Rieber-Mohn

Libe Rieber-Mohn

Direktør

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

2 Introduksjon til virksamheten og hovetall

2.1 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

IMDis samfunnsoppdrag

IMDis visjon er å fremme like muligheter, rettigheter og plikter for alle i et mangfoldig samfunn. Slik bygger vi et fellesskap som både er inkluderende og forpliktende. Det betyr at flere innvandrere må ut i arbeidslivet, delta i samfunnslivet og stilles de samme kravene til som alle andre. Vellykket integrering krever både et samfunn som er villig til å stille opp og solid innsats fra den enkelte innvandrer. Å lykkes med integreringen er en av de aller viktigste forutsetningene for å opprettholde vår velferd og et samfunn preget av tillit og samhold.

IMDi er et fagdirektorat og nasjonalt kompetansesenter med ansvar for integreringsfeltet. IMDi er et ordinært forvaltningsorgan med bruttobudsjettering underlagt Kunnskapsdepartementet. Direktoratet skal iverksette regjeringens integreringspolitikk. Direktoratets oppgaver går på tvers av forvaltningsnivåer, sektorer og samfunnsområder. Vi er avhengig av godt samarbeid med kommuner og andre aktører for å løse oppdraget vårt.

IMDi skal:

- ◆ ivareta arbeidet med bosetting av flyktninger
- ◆ legge til rette for at flere innvandrere deltar i arbeids- og samfunnsliv
- ◆ jobbe mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse
- ◆ gi faglige innspill til videreutvikling av integreringspolitikken og sørge for god samordning på integreringsfeltet
- ◆ forvalte tilskuddsordninger rettet mot kommunene og frivillige organisasjoner
- ◆ produsere og formidle forskning, utredninger, statistikk og god praksis
- ◆ bidra til en profesjonell og serviceinnstilt offentlig sektor
- ◆ være fagmyndighet for tolking i offentlig sektor

IMDis virksomhetsstrategi gjelder for perioden 2019–2022¹. Viktige prioriteringer i virksomhetsstrategien er å sette brukerne i sentrum, ha solid kunnskapsgrunnlag og å skape helhetlige løsninger.

IMDis visjon er «Like muligheter, rettigheter og plikter for alle i et mangfoldig samfunn».

Verdiene som kjennetegner IMDi er: Tydelig, inkluderende og modig.

¹ IMDis virksomhetsstrategi er gjengitt her: <https://www.imdi.no/om-imdi/dette-gjor-imdi/>

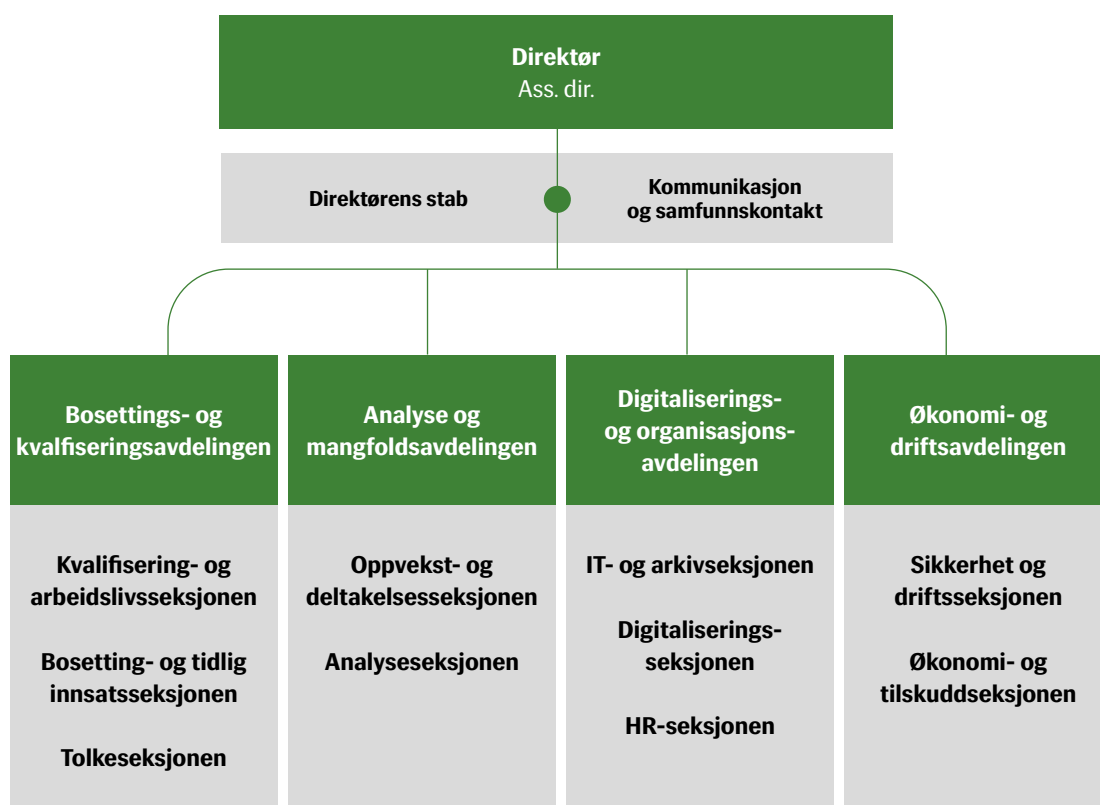

IMDis organisasjon

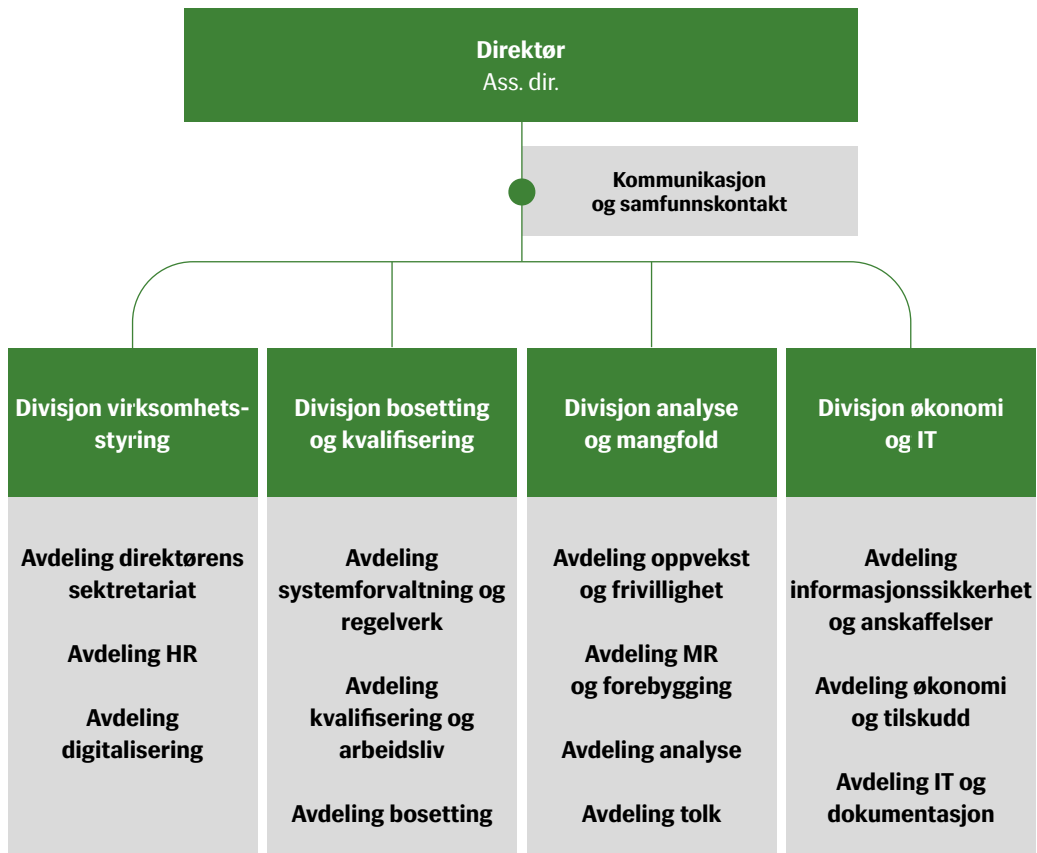
IMDi hadde 209 ansatte i 2020. IMDis regionkontorer ble avviklet fra 1.1.2020 da IMDis regionale oppgaver ble overført til fylkeskommunene. IMDis kontor i Kristiansand, Gjøvik og Trondheim ble lagt ned fra 1.7. og innen august 2021 skal kontoret i Bergen legges ned. IMDi skal fortsatt ha kontor i Narvik, som på sikt skal bygges opp for å ha inntil 30 medarbeidere. For mer informasjon om endringer som følge av regionreformen, se kapittel 4 *Styring og kontroll i virksomheten*.

IMDis organisasjonskart per 1.1.2020 og per 1.1.2021 er fremstilt nedenfor. I løpet av 2020 har IMDi gjort noen endringer i organisasjonsstrukturen.

Organisasjonskart per 1.1.2020

Organisasjonskart per 1.1.2021

2.2 Hovedtall 2016–2020

Bosetting av flyktninger	2016	2017	2018	2019	2020
Bosatte flyktninger (totalt)	15 291	11 078	4 903	4 822	2 819
Av disse: Overføringsflyktninger	3 275	2 838	2 480	2 806	1 523
Flyktninger med oppholdstillatelse som venter i mottak (per 31.12)	4 174	1 045	582	386	222
Opplæring i norsk og samfunnskunnskap	2016	2017	2018	2019	Foreløpige tall 2020
Personer med <u>rett og plikt</u> til opplæring i norsk og samfunnskunnskap som deltok i opplæringen i løpet av året (tall fra NIR)	39 858	42 227	38 479	31 672	23 826
Personer med <u>kun plikt</u> til opplæring i norsk og samfunnskunnskap som deltok i opplæringen i løpet av året (tall fra NIR)	1 542	1 836	1 766	2 060	2 159
Introduksjonsprogrammet	2016	2017	2018	2019	Foreløpige tall 2020
Personer som per 31.12. har rett og plikt til introduksjonsprogram (tall fra NIR)	23 892	26 584	36 032	28 793	22 218
Personer som deltok i introduksjonsprogram i løpet av året* (tall fra NIR)	24 074	28 944	27 141	20 968	13 803
Personer som har påbegynt program i løpet av året (tall fra NIR)	9 903	9 672	4 419	3 072	2 152
Personer som har avsluttet introduksjonsprogram i løpet av året (tall fra NIR)	4 469	6 391	8 310	8 207	4 031

* Inkluderer deltakere med rett og plikt, samt deltakere kommunen kan velge å tilby program.

Nøkkeltall fra årsregnskap		2016	2017	2018	2019	2020
Antall årsverk	Antall	240	214	219	224	192
Antall avtalte ansatte	Antall	261	235	239	240	209
Antall utførte årsverk	Antall	220	209	196	206	184
Samlet tildeling post 01-99	Kroner	13 055 394 258	18 409 901 500	17 323 341 318	13 419 018 000	10 751 161 553
Utnyttelsesgrad post 01-99	Prosent	95	96	93	93	83
Driftsutgifter*	Kroner	236 216 422	264 400 288	252 478 698	272 562 091	264 057 951
Lønnsandel av driftsutgifter	Prosent	67	66	68	68	65
Lønnskostnader per årsverk	Kroner	673 083	815 095	843 707	824 874	896 331

*Driftsutgifter fra kap. 290, post 01.

3 Årets aktiviteter og resultater

3 Årets aktiviteter og resultater

I dette kapitlet redegjør vi for hvilke resultater vårt arbeid har gitt i 2020. Utgangspunktet for redegjørelsen er de målene og resultatkravene som Kunnskapsdepartementet ga IMDi i tildelingsbrevet for 2020. Hovedmålet for integreringspolitikken er at flere innvandrere er i arbeid og deltar i samfunnslivet (Prop. 1 S (2019-2020) Kunnskapsdepartementet).

Vi har organisert kapitlet etter tre hovedområder for IMDis arbeid:

- ♦ Raskt og treffsikkert bosettingsarbeid
- ♦ Kvalifisering for varig tilknytning til arbeidslivet
- ♦ Innvandrere har høy deltakelse i samfunnslivet

I tabellen under oppsummerer vi resultater i henhold til styringsparametere og oppdrag for 2020.

Resultatkrav i tildelingsbrevet 2020

Styringsparameter	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Krav 2020	Resultat 2020	Kommentarer 2020
Virksomhetsspesifikt mål 1: Den enkelte flyktning og innvandrere skal være kvalifisert for en varig tilknytning til arbeidslivet						
SP1: Betydningen av arbeidet IMDi gjør i sin pådriver- og samordningsrolle for å nå målet om høyere deltakelse blant innvandrere i arbeids- og samfunnsliv				-		Se omtale i kap. 3.2 <i>Kvalifisering for varig deltakelse i arbeidslivet</i> og 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet</i> .
SP2: Andel deltakere i introduksjonsprogrammet som har formell kvalifisering som en del av sitt program	Gsk: 19 % Vgo: 6 %	Gsk: 23 % Vgo: 10 %	I alt: 40 % Gsk: 28 % Vgo: 12 %	Gsk: 25 % Vgo: 15 %	Gsk: 29 % Vgo: 12 %	13 803 personer (foreløpige tall) deltok i introduksjonsprogram i 2020 (20 968 personer i 2019).
SP3: Andel deltakere i introduksjonsprogram som er i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program	61 % Kvinner: 49 % Menn: 71 %	62 % Kvinner: 50 % Menn: 71 %	63 % ¹ Kvinner: 48 % Menn: 72 %	70 % Resultatet for hhv. menn og kvinner skal øke	-	Tall for deltakere som avsluttet i 2018 og deres status i arbeid/utdanning i 2019 publiseres av SSB i mai 2021.

¹ Personer som avsluttet introduksjonsprogram i 2017. Status november 2018 (SSB, publisert 18.12.2019).

Styringsparameter	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Krav 2020	Resultat 2020	Kommentarer 2020
SP4: Andel personer med rett og plikt til opplæring i norsk og samfunns-kunnskap som starter i opplæring innen 3 måneder	51 %	48 %	50 %	90 %	52 % ²	7 282 personer fikk rett og plikt til opplæring i 2019 (8 453 personer i 2018).
SP5: Andel personer med rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap som oppfyller sin plikt innen fristen på 3 år	-	-	71 %	90 %	65 % ³	12 005 personer (foreløpige tall) fikk rett og plikt til opplæring i 2017 (19 491 personer i 2016). Tall fra NIR er ikke tilgjengelig for de som fikk rett og plikt i perioden 2012–2015.
SP6: IMDi's innsats for at flere beboere i mottak og overførings-flyktninger gjennom-fører kompetanse-kartlegging	-	Gjennom-ført: 36 % av mottaks-beboere	Gjennom-ført: 52 % av mottaks-beboere	100 %	Gjennom-ført: 93 % av over-førings-flyktninger 75 % av mottaks-beboere	I 2020 har 715 overføringsflyktninger og 583 mottaks-beboere gjennomført kompetansekartlegging før bosetting. Se omtale i kap. 3.1 <i>Rask og treffsikker bosetting</i> .
SP7: Betydningen av IMDi's arbeid for kvalifisering av flyktninger til arbeidslivet				-		Se omtale i kap. 3.2 <i>Kvalifisering for varig tilknytning til arbeidslivet</i> .
SP8: Betydningen av det samlede arbeidet IMDi gjør for at innvandrere deltar i arbeidslivet				-		Se omtale i kap. 3.2 <i>Kvalifisering for varig tilknytning til arbeidslivet</i> .
SP9: Andel deltakere i Jobbsjansen som går over til arbeid eller utdanning etter avsluttet program	70 %	69 %	76 %	70 %	-	Resultater for 2020 vil foreligge i 2. kvartal 2021.
Virksomhetsspesifikt mål 2: Innvandrere har høy deltakelse i samfunnslivet						
SP10: Betydningen av IMDi's arbeid for innvandreres deltakelse på ulike arenaer i samfunnet				-		Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet</i> .

² Gjelder personer som fikk rett og plikt til opplæring i 2019. Tall fra NIR per 31.12.2020.

³ Gjelder personer som fikk rett og plikt til opplæring i 2017. Foreløpige tall fra NIR per 31.12.2020.

Styringsparameter	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Krav 2020	Resultat 2020	Kommentarer 2020
SP11: Betydningen av IMDis arbeid for å forebygge negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse				-		Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i>
SP12: Betydningen av IMDis arbeid rettet mot frivillige organisasjoner for innvandreres deltakelse i arbeids- og samfunnsliv				-		Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i>
Virksomhetsspesifikt mål 3: Raskt og treffsikkert bosettingsarbeid						
Andel flyktninger bosatt innen 6 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller innreisetillatelse er gitt	76 %	83 %	95 %	90 %	49 %	Det ble bosatt 2 819 flyktninger i 2020 (4 822 i 2019).
Andel flyktninger bosatt innen 12 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller innreisetillatelse er gitt	97 %	97 %	99 %	100 %	92 %	263 av de som ble bosatt i 2020 hadde ventet i mer enn ett år etter at de fikk opphold (71 personer i 2019).
SP13.1: Andel overføringsflyktninger bosatt innen 6 måneder etter at vedtak om innreisetillatelse er gitt	89 %	87 %	97 %	90 %	25 %	Det ble bosatt totalt 1 523 overføringsflyktninger i 2020; 1 453 direkte fra utlandet og 70 personer ble plassert på et asylmottak før bosetting i en kommune (totalt 2 806 i 2019).
SP13.2: Andel voksne bosatt fra mottak innen 6 måneder etter vedtak som danner grunnlag for bosetting	68 %	81 %	92 %	90 %	86 %	Det ble bosatt 502 voksne flyktninger fra mottak i 2020 (573 i 2019).
SP13.3: Andel enslige mindreårige bosatt fra mottak eller omsorgssenter innen 3 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting	62 %	64 %	71 %	80 %	33 %	Fra mottak eller omsorgssenter ble det bosatt 80 enslige mindreårige flyktninger i 2020 (137 i 2019).

Styringsparameter	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Krav 2020	Resultat 2020	Kommentarer 2020
SP13.4: Andel familier med barn under 18 år bosatt fra mottak innen 3 måneder etter vedtak som danner grunnlag for bosetting	28 %	36 %	65 %	80 %	50 %	Fra mottak ble det bosatt 157 barnefamilier med 244 barn i 2020 (847 familier med 2 162 barn i 2019).
SP14: Virkning og resultat av IMDis innsats for treffsikker bosetting				-		Se omtale i kap. 3.1 <i>Rask og treffsikker bosetting.</i>
SP15: IMDis bidrag til samarbeid mellom statlige, fylkeskommunale og kommunale aktører i bosettingsarbeidet				-		Se omtale i kap. 3.1 <i>Rask og treffsikker bosetting.</i>

Særlige oppdrag

Oppdrag i tildelingsbrev for 2020	Kommentar
2020-001: Innføring av ny integreringslov og standardiserte elementer	Plan for arbeidet oversendt KD 28.2.2020. Frist for gjennomført oppdrag: 1.1.2022.
2020-002: Hurtigsporet som standardisert element	Leveranse 1.12.2020
2020-003: Utvikling av veiledende material som beskriver ulike brukerforløp	Utsatt frist til 30.4.2021.
2020-004: Tilby ICDP-foreldreveiledningskurs i introduksjonsprogrammet (arrangere kurs for ansatte i kommunene i samarbeid med Bufdir)	Se omtale i kap. 3.2 <i>Kvalifisering for varig deltakelse i arbeidslivet</i>
2020-005: Etnisk mangfold i arbeidslivet Deloppdrag 1: Gjennomføring av Mangfoldsprisen 2020 og videreutvikling av prisen Deloppdrag 2: Utvikle nye tiltak og tjenester rettet mot arbeidsgivere knyttet til etnisk mangfold og rekruttering av innvandrere i virksomheter Deloppdrag 3: Forbedre kunnskapsgrunnlaget om mangfold og mangfoldsarbeid i virksomheter i Norge	IMDi har gjennomført Mangfoldsprisen i tråd med prosjektets føringer med den hensikt å underbygge prisens formål. Videre har IMDi oversendt anbefalinger til KD for hvordan å videreutvikle prisen. IMDi leverte anbefalinger til KD på bakgrunn av utredning fra Agenda Kaupang. Plan for implementering av tiltakene ble levert 1.11.2020. FoU-prosjektet <i>Mulige sammenhenger mellom etnisk mangfold og lønnsomhet i norske virksomheter</i> igangsatt sept. 2020. Statusrapport levert 21.12.2020.
2020-006: Øke rekruttering av kvalifiserte tolker til Nasjonalt tolkeregister og rekruttere nye tolker til kvalifiseringsordningene for tolker	Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i>
2020-007: Nasjonal satsing innen skjermtolking og andre digitale løsninger	Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i>
2020-008: Videreføring og styrking av områderettet innsats	Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i>
2020-009: Tilstrekkelig bosettingsforberedende arbeid og informasjon til bosettingskommuner	Oversendt KD 30.10.2020.
2020-010: Videreføring av IMDis arbeid med integreringsmottak	Se omtale i kap. 3.1 <i>Raskt og treffsikkert bosettingsarbeid</i> , samt rapport oversendt første kvartal 2021.
2020-011: Videreutvikling og ferdigstilling av IMDis digitaliseringsarbeid (IMDig)	Statusrapportering månedlig inkl. Livshendelsen Ny i Norge. Plan for gjennomføring av digitaliseringsarbeidet i 2020 og framover er oversendt KD 1.3.2020. Innsiktsrapport for Livshendelsen Ny i Norge oversendt KD 1.10.2020. Se omtale i kap. 4 <i>Styring og kontroll i virksomheten.</i>
2020-012: Risikovurdering for det kommende året	Oversendt KD 16.4.2020 (til etatsstyringsmøtet 7.5.2020).

Oppdrag i tildelingsbrev for 2020	Kommentar
<p>2020-013: Kunnskapsutvikling om innsats mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (jf. tillegg nr. 1 til tildelingsbrev 2020)</p> <p>Deloppdrag 1: En følgeevaluering av mentorordningen for unge utsatt for negativ sosial kontroll, æresrelatert vold og tvangsekteskap og som har brutt med familie og nettverk</p> <p>Deloppdrag 2: En gjennomgang av frivillige organisasjoners prosjekter mot negativ sosial kontroll og tvangsekteskap</p>	<p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i></p>
<p>2020-014: Tilskudd til frivillige organisasjoner – bruk av frivilligheten for å nå ut med informasjon om koronaviruset til innvandrerbefolkningen (jf. tillegg nr. 2 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i></p>
<p>2020-015: Deltakelse i koordineringsgruppe på direktoratsnivå om sårbare barn og unge under Covid-19 pandemien (jf. tillegg nr. 2 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i></p>
<p>2020-016: Prosjekt om hurtigbosetting av enslige mindreårige asylsøkere – oppfølging av rapport gjennom nytt oppdrag til direktoratene (jf. tillegg nr. 3 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>IMDi har videreført samarbeidet med Bufdir, UDI og Statens Sivilrettsforvaltning om implementering av hurtigbosettingsprosjektet etter modell fra Nederland. Prosjektrapport ble oversendt KD september 2020.</p>
<p>2020-017: Innføringen av ny integreringslov og standardiserte elementer – utvikling av støttemateriale (jf. tillegg nr. 4 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>I 2020 har IMDi utviklet kompetansehevende tiltak og støtteverktøy som skal bidra til implementering av integreringsloven.</p>
<p>2020-018: Styrking av Jobbsjansen (jf. tillegg nr. 4 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Utlysning og tildeling av tilleggsbevilgning for 2020. Se omtale i kap. 3.2 <i>Kvalifisering for varig deltakelse i arbeidslivet.</i></p>
<p>2020-019: Ekstraordinært tilskudd til informasjonstiltak for innvandrerbefolkningen i regi av frivillige organisasjoner (jf. tillegg nr. 4 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i></p>
<p>2020-020: Kartlegging av frivillig norsktrening som grunnlag for å vurdere mulig innretning av en «norskdugnad» (jf. tillegg nr. 4 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Oversendt KD 31.8.2020.</p>
<p>2020-021: Implementering av integreringspakken – kvalifisering (jf. tillegg nr. 4 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Se omtale i kap. 3.2 <i>Kvalifisering for varig deltakelse i arbeidslivet og 4 Styring og kontroll i virksomheten.</i></p> <p>Informasjonsarbeidet ut mot kommuner og fylkeskommuner ble igangsatt 24.6.2020.</p> <p>Veiledningsmaterialet ble ferdigstilt og tilgjengeliggjort medio juli 2020.</p> <p>Utbetaling av integreringstilskudd og tilskudd til opplæring i norsk ble foretatt 2.11.2020.</p>
<p>2020-022: Bidra i utredning av menneskehandelfeltet (jf. tillegg nr. 4 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i></p>

Oppdrag i tildelingsbrev for 2020	Kommentar
<p>2020-023: Mangfold i arbeidslivet - utvikling av tiltak (jf. tillegg nr. 5 til tildelingsbrev 2020)</p> <p>Del 1: IMDi skal lede en arbeidsgruppe med deltakelse fra Avdir, DFØ og evt. andre relevante aktører som skal gi forslag til konkretisering og implementering av tiltak.</p> <p>Del 2: Utrede konkrete forslag til utforming av jobbmatchings-tiltak og møteplasser for erfaringsutveksling, for virksomheter som sysselsetter innvandrere og tar innvandrere inn på praksis. I samarbeid med Avdir og andre relevante aktører. Innspill skal innhentes fra partene i arbeidslivet.</p> <p>Del 3: Utrede et søknadsbasert traineeprogram for unge voksne med innvandererbakgrunn. I samarbeid med relevante statlige aktører og private arbeidsgivere.</p>	<p>Gjennomført. BUFdir ble invitert til samme arbeidsgruppe. IMDi har i tillegg invitert profilerte og arbeidslivsengasjerte personer med innvandererbakgrunn til innspillsmøter.</p> <p>Påbegynt. Frist 30.6.2021.</p> <p>Påbegynt. Frist 1.4.2021.</p>
<p>2020-024: Koordineringsrolle under covid-19-pandemien (jf. tillegg nr. 5 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i></p>
<p>2020-025: Oppdrag vedr. revisjon av sektor-ROS (jf. tillegg nr. 5 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Oversendt KD 30.10.2020.</p>
<p>2020-026: Oppfølging av evaluering av statsborgerseremonier (jf. tillegg nr. 6 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i></p>
<p>2020-027: Ny handlingsplan for å fremme likestilling for lhbtq personer (2021–2024) – bidra i arbeidet (jf. tillegg nr. 6 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i></p>
<p>2020-028: Koronatiltak rettet mot innvanderbefolkningen (jf. tillegg nr. 7 til tildelingsbrev 2020)</p>	<p>Statusrapport og framdriftsplan levert 23.1.2020. Deretter månedlige rapporteringer.</p>
<p>4.2.2 Informasjon om stipendfinansiering av videregående opplæring</p>	<p>Se omtale i kap. 3.2 <i>Kvalifisering for varig tilknytning til arbeidslivet.</i></p>
<p>4.2.3 Organisatoriske endringer i IMDi 2020</p>	<p>Se omtale i kap. 4 <i>Styring og kontroll i virksomheten.</i></p>
<p>4.2.4 Støtte og veilede fylkeskommunene i oppgaver på integreringsfeltet</p>	<p>Se omtale i kap. 3.1 <i>Rask og treffsikker bosetting</i> og i kap. 3.2 <i>Kvalifisering for varig deltakelse i arbeidslivet.</i></p>
<p>4.2.5 Tilskuddsforvaltning IMDi skal i årsrapporten rapportere for 2020 om bruken av tilskuddsmidler og vurdere måloppnåelsen for tilskuddsordningene.</p> <p>Rapport om bruk av tilskuddsmidler i 2020 på kap. 291, post 62, 71 og 73, basert på tilskuddsmottakernes egne rapporteringer om bruk av tilskuddsmidler og måloppnåelse i 2020 innen 1. juni 2021</p>	<p>Se omtale i kap. 4 <i>Styring og kontroll i virksomheten.</i></p> <p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i></p>
<p>4.2.6 Integreringskonferansen 2020 - Arrangere regionale innspillsmøter - Praktisk tilrettelegging av konferansen - Rapport fra konferansen</p>	<p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet.</i></p>

Oppdrag i tildelingsbrev for 2020	Kommentar
<p>4.2.7 Statlige tilsyn og fylkesmennenes klagesaker</p>	<p>Fylkesmennene har frist for å levere årsrapport 1.3.2021. IMDis rapportering om fylkesmennenes klagesaker og tilrådinger om behov for endringer i regelverk og/ eller rundskriv vil bli levert sammen med halvårsrapport 2021.</p>
<p>4.2.8 Arbeid for økt valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn ved stortingsvalget 2021</p>	<p>IMDis arbeid i forbindelse med stortingsvalget vil redegjort for i årsrapport 2021.</p>
<p>4.2.9 Oppfølging av tverretatlige strategier og samarbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bolig for velferd (2014–2020) - 0–24 samarbeidet - <i>Trygghet, mangfold, åpenhet</i>. Regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk (2017–2020) - Regjeringens handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion (2020–2023) - Handlingsplan mot diskriminering av og hat mot muslimer (2020–2023) - Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme - Tiltak 32 i handlingsplan mot voldtekt (2019–2022) - Opptappingsplan mot vold og overgrep (2017–2021) - <i>Like muligheter i oppveksten</i> Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020–2013) 	<p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet</i>.</p>
<p>4.2.11 Sikkerhet og beredskap</p>	<p>Se omtale i kap. 4 <i>Styring og kontroll i virksomheten</i>.</p>
<p>4.2.12 Lærlinger i staten</p>	<p>Se omtale i kap. 4 <i>Styring og kontroll i virksomheten</i>.</p>
<p>4.2.13 Aktivitets- og redegjørelsesplikt</p>	<p>Se omtale i kap. 4 <i>Styring og kontroll i virksomheten</i>.</p>
<p>4.2.14 Arbeidet på tolkefeltet</p>	<p>Se omtale i kap. 3.3 <i>Høy deltakelse i samfunnslivet</i>.</p>

Oppdrag gitt i tidligere tildelingsbrev	Kommentar
<p>02/2019: Evaluere kulturorienteringsprogrammet for overførings- flyktninger, herunder utprøving med kulturorientering i forkant av uttakskommisjonsintervju</p>	<p>Oversendt KD 24.9.2020: Proba-rapport 2020-10 <i>Evaluering av kulturorienteringsprogrammet for overføringsflyktninger.</i></p> <p>Se omtale i kap. 3.1 <i>Rask og treffsikker bosetting.</i></p>
<p>03/2019: Undersøke hvordan integreringsperspektivet ivaretas ved uttak av overføringsflyktninger</p>	<p>IMDi har gjennom to leveranser evaluert integreringsperspektivet i seg selv (leveranse 1) og hvordan IMDi har forvaltet perspektivet ved uttak av overføringsflyktninger (leveranse 2). Sistnevnte ble oversendt KD 20.8.2020.</p>
<p>04/2019 (010/2018): Standardiserte elementer i introduksjonsprogram</p>	<p>Hovedmilepæl 6 hvor direktoratene presenterte forslag til standardiserte elementer for deltakere med medbrakt kompetanse - oversendt KD 15.1.2020.</p> <p>Hovedmilepæl 7 hvor direktoratene presenterte elementet Livsmestring i et nytt land - oversendt KD 4.5.2020.</p> <p>Hovedmilepæl 7, del 2 (etterleveranse): elementene Korte bransjekurs, Entreprenørskap og Personlig økonomi - oversendt KD 1.9.2020.</p> <p>Faglige anbefalinger for samarbeid om elementet hurtigspor, jf. oppdrag 2020-002 - oversendt KD 1.12.2020.</p> <p>Hovedmilepæl 7, del 2 (etterleveranse): elementet Arbeid på deltid - oversendt KD 18.12.2020.</p>
<p>06/2019: Utprøving av kompetansekartlegging og karriereveiledning for overføringsflyktninger og familiegjennforente</p>	<p>Vurderinger iht. Fafo-rapport 2020:03: <i>Kompetansekartlegging og karriereveiledning av nyankomne flyktninger</i> oversendt KD 24.3.2020. Se omtale i kap. 3.1 <i>Rask og treffsikker bosetting.</i></p>
<p>08/2019: Tilrettelegging for økt deltakelse i modulforsøk på grunnskolenivå og videregående nivå</p>	<p>Se omtale i kap.3.2 <i>Kvalifisering for varig tilknytning til arbeidslivet.</i></p>
<p>024/2019 (jf. tildelingsbrev 2019 tillegg nr. 4): Tiltak for varig sysselsetting – kunnskapsoppsummering</p>	<p>Fafo-notat 2020:06: <i>Kunnskapsoppsummering om tiltak for varig sysselsetting</i> oversendt KD mars 2020.</p>
<p>025/2019 (jf. tildelingsbrev 2019 tillegg nr. 5): Forslag til helhetlig system med indikatorer på integreringsfeltet</p>	<p>IMDi ga ut en publikasjon med indikatorer for integrering i juni 2020. I arbeidet med videreutvikling av indikatorene har IMDi gjennomført innspillmøter med relevante direktorater og SSB, igangsatt flere FoU prosjekter, innhentet ny forskning og oppdatert eksisterende kilder. Forslag til indikatorer ble sendt til KD i desember 2020. IMDi vil publisere neste indikatorrapport i mai 2021.</p>
<p>IMDi skal være et bindeledd mellom kommuner og aktører i næringslivet som ønsker å bidra med praksisplasser eller andre tilbud i forbindelse med kvalifisering av innvandrere. IMDi skal samarbeide med Arbeids- og velferdsdirektoratet (jf. tillegg nr. 5 til tildelingsbrev 2016).</p>	<p>Se omtale i kap.3.2 <i>Kvalifisering for varig tilknytning til arbeidslivet.</i></p>

3.1 Raskt og treffsikkert bosettingsarbeid

Bosetting av flyktninger i 2020

Det ble bosatt til sammen

2 819

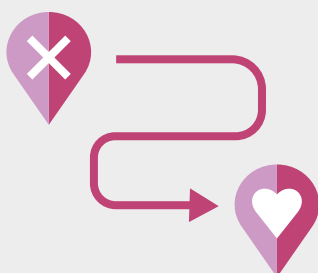
personer i norske kommuner
i 2020

Det ble bosatt

1 523

overførings-
flyktninger

Det ble bosatt

1 296

flyktninger som kom
som **asylsøkere**

1 923

personer hvorav
1 069 barn i til sammen
478 barnefamilier

805

voksne
– ikke del av en
barnefamilie

80

enslige
mindreårige

Gjennomsnittlig ventetid fra vedtak
om opphold/innreisetillatelse til bosetting

9,6 mnd.

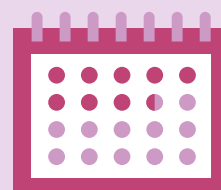
for barnefamilier

8,0 mnd.

for andre
voksne

5,1 mnd.

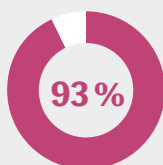
for enslige
mindreårige

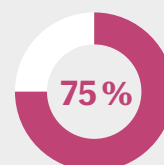
Gjennomsnitt for alle
grupper var **8,5 mnd.**

Gjennomført kompetansekartlegging

Overføringsflyktninger:
715 PERSONER

Bosatt fra mottak:
583 PERSONER

3.1 Raskt og treffsikkert bosettingsarbeid

IMDi har det statlige ansvaret for bosetting av flyktninger. Bosetting og integrering av flyktninger er en frivillig oppgave for kommunene, og kommuner som bosetter flyktninger mottar tilskudd fra staten.

Hvert år anmoder IMDi kommuner om å ta imot et visst antall flyktninger. Antallet fastsettes på bakgrunn av prognoser over bosettingsbehovet, og fordeles mellom kommunene etter en rekke kriterier fastsatt av Kunnskapsdepartementet. I tråd med ny integreringslov gir fylkeskommunene innspill til fordelingen ut fra deres kjennskap til den enkelte kommune i deres respektive fylke. IMDi har lagt stor vekt på disse innspillene i arbeidet med anmodning for 2021.

Kommunene som vedtar å bosette flyktninger, blir så bedt om å ta imot konkrete personer. IMDi fordeler flyktninger til kommunene, og skal bidra til at kommunene bosetter flyktningene raskt og i tråd med behovet. Bosetting av flyktninger danner grunnlaget for videre integreringsarbeid. For at flere flyktninger skal delta i utdanning, arbeids- og samfunnsliv skal bosetting av nyankomne flyktninger skje i områder med et relevant tilbud om kvalifisering, utdanning, arbeid eller annet tjenestetilbud.

IMDis arbeid med bosetting av flyktninger

IMDi har det statlige ansvaret for bosetting av flyktninger, og gjennom dette blant annet en viktig samordningsrolle overfor flere etater, forvaltningsnivåer og andre. I regjeringens integreringsstrategi¹ fremheves det at koblingen mellom bosetting, medbrakt kompetanse, kvalifisering, utdanning og regionale arbeidskraftsbehov må styrkes. For å ivareta helhetsspektivet i arbeidet med bosetting av flyktninger samarbeider IMDi tett med overordnet departement og med andre etater og forvaltningsnivåer: Utlendingsdirektoratet (UDI), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Kompetanse Norge, Husbanken, fylkeskommuner, statsforvaltere og KS. Arbeidet i Nasjonalt utvalg² legger til rette for samarbeid mellom staten og kommunesektoren, ved å fremme overordnet informasjonsutveksling og samarbeid om bosettingsfeltet. Les mer om IMDis arbeid i Nasjonalt utvalg på våre nettsider³.

Kommunene er IMDis viktigste samarbeidspartner i bosettingsarbeidet. IMDi har løpende kontakt med kommunene gjennom en rekke samarbeidsflater. IMDi arrangerer årlig en nasjonal konferanse for alle landets bosettingskommuner. På grunn av koronapandemien, ble årets samling den nettbaserte konferansen *Bosettingsuken*, med temaet *Overføringsflyktninger – hvem er de og hvor skal de? Fra flyktning til deltaker i norsk arbeids- og samfunnsliv*. *Bosettingsuken* gikk over fem dager i november. Både IMDi, UDI, UNHCR,

¹ Regjeringens integreringsstrategi: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/integrering-gjennom-kunnskap/id2617092/>

² Nasjonalt utvalg for bosetting av flyktninger, samt etablering og nedlegging av asylmottak og omsorgssentre

³ <https://www.imdi.no/planlegging-og-bosetting/bosettingsprosessen/nasjonalt-utvalg-for-bosetting/>

Kompetanse Norge, IOM⁴, FAFO og utvalgte bosettingskommuner bidro med kunnskapsformidling. Kunnskapsministeren og IMDi direktør innledet bosettingsuken. Mer enn 1 200 personer var påmeldt arrangementet. Kunnskapsformidling, erfaringsutveksling og kompetanseheving på slike arenaer medvirker til at kommunene er bedre rustet til å bosette og integrere flyktingene de tar imot.

IMDi har også i 2020 samarbeidet tett med UDI om bosetting av både overføringsflyktinger og flyktinger fra mottak. Dette har vært spesielt viktig i lys av koronasituasjonen. Direktoratene har blant annet samarbeidet om løsninger for å transportere overføringsflyktinger til Norge, og kartlegging og bosetting av bosettingsklare flyktinger i mottak i tråd med smittevernrestriksjoner. Les mer om hvordan koronasituasjonen har påvirket bosettingsarbeidet under avsnittet *Hvordan gikk bosettingsarbeidet i 2020?*.

Den 18. november og 2. desember ble det avholdt digitale bosettingsamlinger, i regi av UDI og i samarbeid med IMDi, for alle som jobber med kartlegging av bosettingsrelevant informasjon ved asylmottakene. Sentrale temaer var ny integreringslov og ny organisering av kompetansekartlegging i tråd med den nye loven. Videre har UDI og IMDi felles oppfølging av kvaliteten på det bosettingsforberedende arbeidet som gjøres i mottakene. IMDi har også bidratt i UDIs opplæring av nyansatte i mottak.

Gjennom arbeidet med integreringsmottak har IMDi hatt månedlige møter med UDI, Kompetanse Norge og Arbeids- og velferdsdirektoratet, samt hatt jevnlig kontakt med klyngene⁵ via videomøter. IMDi arrangerte i desember en digital nettverkssamling for klynger for integreringsmottak, hvor temaet var informasjon og oppfordring om å tilby integreringsfremmende tiltak i mottak.

Høsten 2020 ble *IMDinett Mottak* lansert, et nytt digitalt system som brukes av mottaksansatte. Dette skal bidra til at IMDi og bosettingskommunene får bedre og mer strukturert kartleggingsinformasjon om flyktingene som skal bosettes fra mottak. Gjennom lanseringen av *IMDinett Mottak* har IMDi nå systemeierskap til en større andel av de digitale verktøyene som brukes i bosettingsprosessen. Dette gir direkte tilgang til kartleggingsdata og bedre muligheter for eventuelle nødvendige tilpasninger. I tillegg har UDI sammen med IMDi utarbeidet en veileder til bosettingssamtalen som skal gjennomføres med bosettingsklare beboere i mottak. Formålet med veilederen er å gi en felles forståelse av hvordan bosettingssamtalen skal gjennomføres, gi støtte til mottaksmedarbeidere som jobber med kartlegging av bosettingsklare beboere og sikre likebehandling av flyktingene.

Som følge av regionreformen ble IMDi regionkontor lagt ned 31.12.2019, og fylkeskommunene har overtatt regionale integreringsoppgaver. For å bidra til god ivaretagelse

---

⁴ International Organization for Migration Oslo

⁵ Klyngene er en betegnelse som omfatter aktørene som samarbeider med oppdraget om integreringsmottak, inkludert mottaket, vertskommunen for mottaket, karrieresenter og NAV.

av oppgavene og etablere et godt samarbeid har IMDi gjennomført møter med samtlige fylkeskommuner i juni, september og november. Fylkeskommunene skal anbefale hvor mange flyktninger som bør bosettes i den enkelte kommune i fylket innenfor rammen av nasjonale kriterier. Da IMDi og KS gjennomførte fylkesvise møter høsten 2020 for å diskutere anmodningen om bosetting for 2021, var fylkeskommunene en ny aktør i møtene.

Tabell 3-1-1. Nøkkeltall for bosetting. Antall personer og gjennomsnittlig ventetid. 2017–2020

År	2016	2017	2018	2019	2020
Bosatte totalt¹	15 291	11 078	4 903	4 822	2 819
Bosatte enslige mindreårige	1 599	759	194	137	80
– av disse IMDi	1 138	486	159	94	56
– av disse Bufetat	461	273	35	43	24
Bosatte i barnefamilier ²	7 061	6 170	3 541	3 793	1 923
– av disse bosatte barn	3 930	3 420	2 013	2 162	1 097
– antall barnefamilier	1 561	1 361	778	847	478
Bosatte andre voksne ³	6 580	4 096	1 141	883	805
Gjennomsnittlig ventetid fra vedtak om opphold/ innreisestillatelse til bosetting (måneder)					
– totalt ¹	4,8	5,0	4,9	3,3	8,5
– enslige mindreårige	4,1	2,8	3,8	3,2	5,1
– barnefamilier ²	4,2	4,9	4,9	3,2	9,6
– andre voksne ³	5,5	5,5	4,9	3,8	8,0
Flyktninger med oppholdstillatelse som venter i mottak (per 31.12)	4 174	1 045	582	386	222

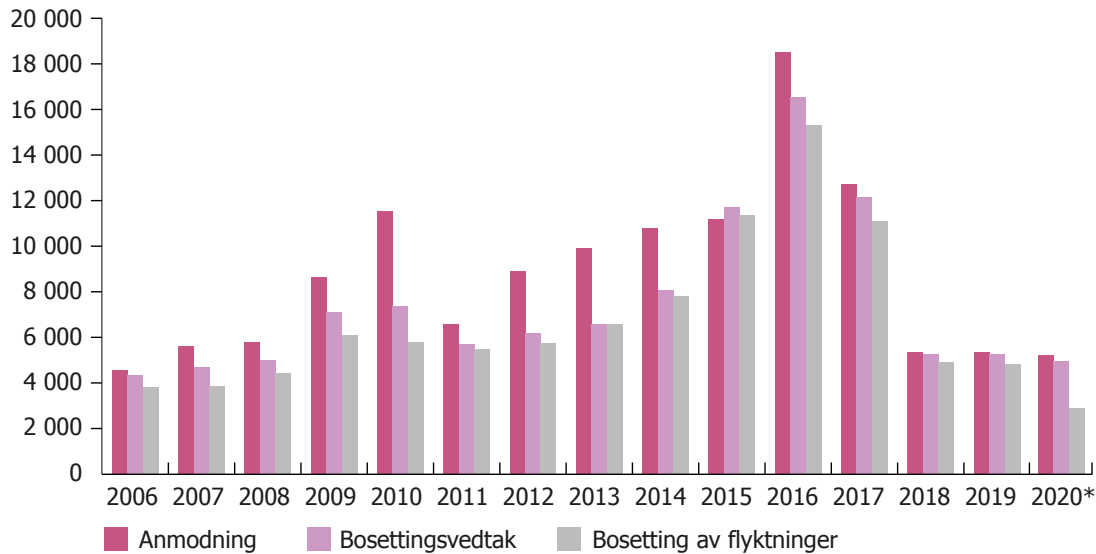
¹ Totaltallene inneholder bosatte personer med skjermet identitet.

² Inkluderer voksne i familier med barn under 18 år og barn i familier.

³ Inkluderer alle voksne som ikke er en del av barnefamilier.

Kilde: IMDi

Figur 3-1-1. Anmodning, bosettingsvedtak og bosetting av flyktninger. Antall personer. 2006–2020

*Prognoser per juni viste at behovet for bosetting var redusert til 3 600. IMDi sendte brev om justert anmodningstall til bosettingskommunene og orienterte om situasjonen. Kommunene ble ikke bedt om å fatte et nytt vedtak på bakgrunn av den justerte anmodningen. Behovet ble ytterligere redusert til 3 170.

Kilde: IMDi

Hvordan gikk bosettingsarbeidet i 2020?

I anmodningen om bosetting i 2020 som ble sendt kommunene i oktober 2019 ba IMDi 211 kommuner om å bosette til sammen 5 120 flyktninger. På bakgrunn av dette vedtok kommunene å bosette til sammen 4 911 flyktninger.

Som følge av restriksjonene som ble innført 12. mars grunnet koronapandemien, ble det en midlertidig stans i bosettingen av overføringsflyktninger. Ettersom overføringsflyktninger utgjorde 3 010 av de 5 120 flyktningene som var ventet i 2020, bidro dette til å redusere det samlede bosettingsbehovet. I tillegg var både antallet nye asylsøkere og dermed antallet innvilgede søknader lavere enn det som lå til grunn for det opprinnelige bosettingsbehovet. I juni ble derfor prognosene for bosettingsbehovet i 2020 nedjustert fra 5 120 til 3 600⁶ og justerte anmodningstall ble sendt til bosettingskommunene 3. september. Alle kommuner som opprinnelig var anmodet, ble fortsatt bedt om å bosette i 2020. Kommunene ble ikke bedt om å fatte nytt vedtak på bakgrunn av anmodningen.

Det ble bosatt totalt 2 819 flyktninger i 2020, 54 prosent av det antallet kommunene opprinnelig ble anmodet om å bosette, og 78 prosent av den justerte anmodningen fra september.

Årsaken til at det ble bosatt færre enn prognosene tilsa⁷ i 2020, knyttes ikke til at kommunene ikke klarte å bosette i tråd med sine vedtak. Det var derimot restriksjoner

⁶ Utlendingsforvaltningens prognoserapport per juni 2020

⁷ Utlendingsforvaltningens prognoserapport per oktober 2020 viste en ytterligere reduksjon i bosettingsbehovet til 3 170

knyttet til internasjonal reisevirksomhet som medførte at det kom færre flyktninger til Norge. Både nasjonale og internasjonale restriksjoner spilte inn, les mer om dette under avsnittet *Uttak og bosetting av overføringsflyktninger*. Dette gjenspeiles blant annet av det rekordhøye antallet overføringsflyktninger med innreisetillatelse som ved årsskiftet ventet i utlandet på å bli bosatt i en norsk kommune og de lange ventetidene fra innreisetillatelse til bosetting.⁸

Som en konsekvens av et lavere bosettingsbehov har flertallet av kommunene bosatt færre enn det antallet de opprinnelig hadde planlagt for i løpet av 2020. IMDi har prøvd å opprettholde bosetting i alle kommuner som var anmodet og har lagt vekt på å fordele reduksjonen jevnt mellom alle bosettingskommunene. 77 av de 211 bosettingskommunene (36 prosent) har bosatt omtrent det antallet flyktninger som de ble bedt om å bosette i den justerte anmodningen i september. Samtidig har 32 av de 211 bosettingskommunene fått under 50 prosent av de flyktningene som de har planlagt å bosette basert på den justerte anmodningen. 6 bosettingskommuner har ikke bosatt noen flyktninger i 2020. Dette vil ha budsjettmessige konsekvenser for kommunene, på grunn av tilskuddsmidler som kommunene har regnet med å få.

For å skape mest mulig forutsigbarhet, har IMDi kontinuerlig oppdatert informasjon til bosettingskommunene på imdi.no, informert kommunene via brev og regelmessige nyhetsbrev, og gitt informasjon via telefon og e-post. IMDi har vært i dialog med Bufetat, Bufdir og KS underveis, og sendt brev til samtlige fylkeskommuner for å informere om situasjonen.

Allerede før sommeren varslet IMDi samtlige bosettingskommuner om forventede lavere bosettingstall. Nasjonalt utvalg ble orientert om situasjonen i utvalgsmøtet i begynnelsen av juni, og utvalget vedtok IMDis forslag til håndtering av endringen i bosettingsbehovet. Dette resulterte i den justerte anmodningen som ble sendt til bosettingskommunene etter sommeren.

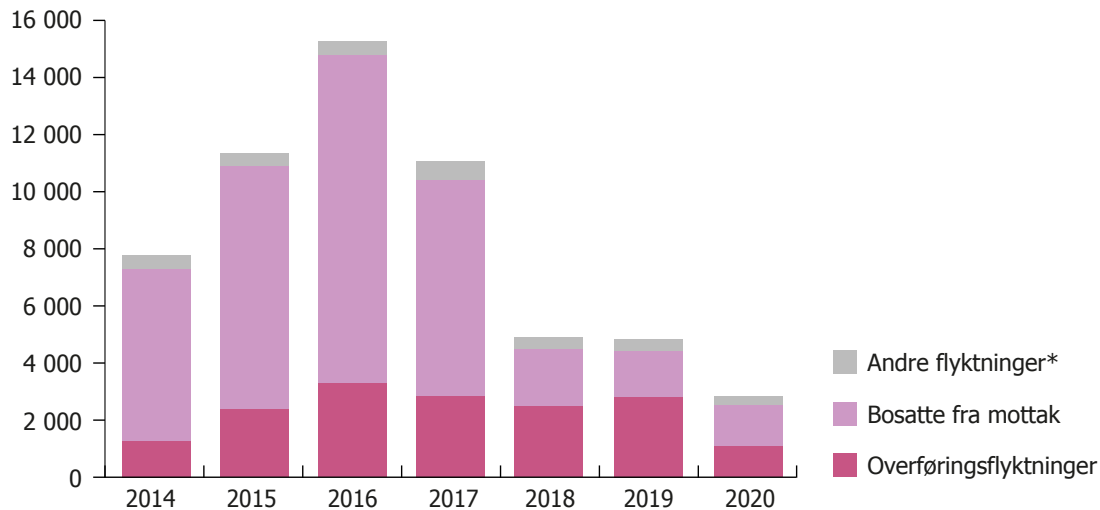
Hvem ble bosatt?

Det ble bosatt 2 819 flyktninger i 2020. Disse ble bosatt fra asylmottak, privat bopel eller kom som overføringsflyktninger, se figur 3-1-2. Les mer om hvordan de ulike gruppene flyktninger blir bosatt på IMDis nettsider⁹. Flertallet av overføringsflyktningene som ble bosatt i 2020, kom fra Syria. Syrere har vært den største nasjonalitetsgruppen siden 2015. Blant flyktningene bosatt fra mottak, var det flest fra Tyrkia og Syria.

⁸ 1 742 overføringsflyktninger ventet ved årsskiftet i utlandet på å bli bosatt i en norsk kommune.

⁹ <https://www.imdi.no/planlegging-og-bosetting/bosettingsprosessen/>

Figur 3-1-2. Bosetting etter sakstype. Antall personer. 2014–2020

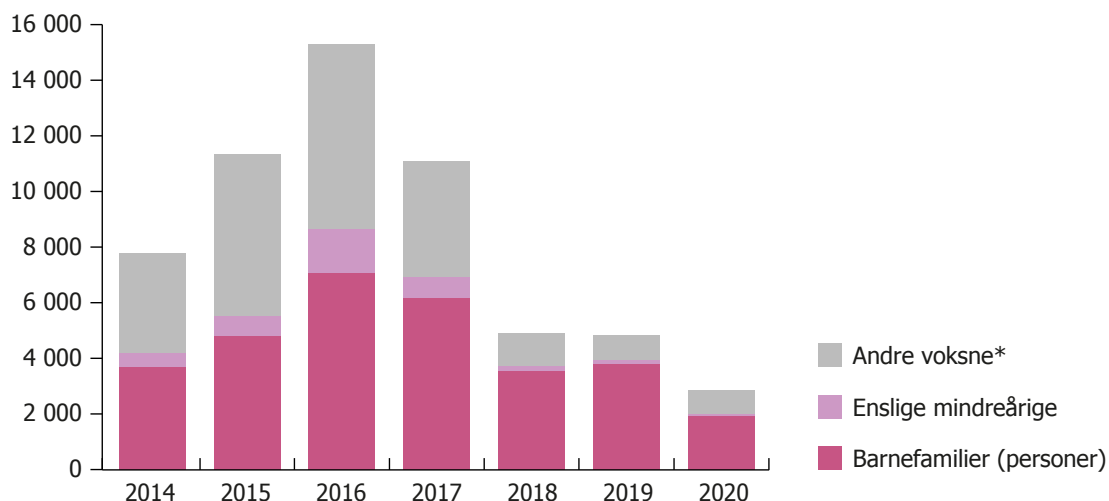

*Privatboende og personer med skjermet identitet

Kilde: IMDi

Andelen barnefamilier har økt de siste årene i takt med en økning i andelen overføringsflyktninger som bosettes (fra 72 prosent i 2018 og 79 prosent i 2019), se figur 3-1-3. I 2020 gikk andelen barnefamilier ned til 69 prosent fordi mange overføringsflyktninger ikke kunne bosettes som planlagt.

Figur 3-1-3. Bosetting etter personkategori. Antall personer. 2014–2020

*Inkluderer personer med skjermet identitet

Kilde: IMDi

Antallet bosatte enslige mindreårige er redusert de siste årene, fra 194 personer i 2018 til 137 personer i 2019. Antallet er ytterligere redusert til 80 personer i 2020. Antallet kommuner som bosatte enslige mindreårige er derfor langt lavere i 2020 (38 kommuner) enn det var i 2018 (70 kommuner)¹⁰. Bosetting av enslige mindreårige krever egne tiltak og særskilt kompetanse, og kommunene med gode tiltak har behov for kontinuitet i bosettingen for å opprettholde disse. I 2020 ble det bosatt færre enslige mindreårige enn kommunene ble anmodet om, og flere kommuner har meldt at de vil måtte avvikle sine tiltak som følge av dette. For å sikre kontinuitet for botiltakene som fremdeles er i drift, har IMDi bedt færre kommuner om å bosette enslige mindreårige i 2021. På den måten ønsker man å fordele det reduserte bosettingsbehovet på færre, men større tiltak som lettere kan håndtere svingninger i bosettingstallene.

Uttak og bosetting av overføringsflyktninger

Antallet overføringsflyktninger Norge skal ta imot vedtas av Stortinget. For 2018 vedtok Stortinget at Norge skulle ta imot 2 120 overføringsflyktninger, mens for 2019 og 2020 har vedtaket vært 3 000 per år. Ettersom antallet som har kommet som asylsøkere og som skal bosettes fra mottak er redusert i samme periode, utgjør overføringsflyktninger en økende andel av de bosatte per år.

I 2020 ble det bosatt 1 523 overføringsflyktninger¹¹, hvilket utgjorde 54 prosent av den samlede bosettingen (58 prosent i 2019). I tillegg var det 1 742 overføringsflyktninger som ved årsskiftet hadde fått oppholdstillatelse i Norge, men som først vil ankomme i 2021.

Arbeidet med uttak og bosetting av overføringsflyktninger har blitt sterkt påvirket av koronasituasjonen, både internasjonalt og nasjonalt. Globale reiserestriksjoner har ført til stengte flyplasser og færre flyavganger. Det var midlertidig stans i bosettingen av overføringsflyktninger i perioden fra april til juli. I august ble bosettingen av overføringsflyktninger igangsatt igjen, men først i et mer betydelig omfang fra september. Det har vært utfordrende for bosettingskommunene å planlegge under stor usikkerhet knyttet til om og når overføringsflyktningene ankommer Norge på grunn av de globale restriksjonene. Dette har blant annet ført til at flere kommuner har hatt ledige boliger som de ikke har kunnet benytte til bosetting av flyktninger.

Overføringsflyktningene som ble bosatt etter 12. mars, måtte i karantene ved ankomst til bosettingskommunen. IMDi utarbeidet i samarbeid med UDI, Helsedirektoratet, KS og enkelte kommuner en hjelpeliste for bosetting av overføringsflyktninger under koronapandemien¹².

¹⁰ Kommunesammenslåinger har ytterligere bidratt til å redusere det totale antallet kommuner som bosetter enslige mindreårige flyktninger.

¹¹ 1 453 ble bosatt direkte fra utlandet, mens 70 personer ble plassert på et asylmottak før bosetting i en kommune.

¹² <https://www.imdi.no/planlegging-og-bosetting/bosettingsprosessen/vedtak-planlegging/hjelpeliste-for-bosetting-av-overforingsflyktninger-og-koronasituasjonen/>

Ved inngangen av 2020 var det planlagt 15 uttakskommisjoner. 9 av disse skulle gjennomføres innen utgangen av juni for at flest mulig kunne bli bosatt i 2020. Det ble gjennomført 3 ordinære uttakskommisjoner før 12. mars 2020. Siden da har IMDi i samarbeid med UDI tilpasset kommisjonsarbeidet til en heldigital hverdag. Siden april har det blitt gjennomført 10 uttakskommisjoner ved bruk av fjernintervjuer.

Det har vært flere utfordringer knyttet til gjennomføring av uttakskommisjoner på denne måten. Det kan oppstå tekniske og praktiske problemer som kan forstyrre intervju-situasjonen, som tap av internett, at linjen ikke er god nok til å høre hva den andre parten sier, og det er krav om bruk av munnbind under intervju. I flere tilfeller befinner tolken seg på en tredje lokasjon og ikke i samme rom som flyktningene. I ytterste konsekvens kan det være forhold relevant for bosetting og integrering som ikke blir avdekket. IMDi mener at den generelle informasjonskartleggingen av overføringsflyktninger gjort gjennom fjernintervju er av lavere kvalitet enn ved ordinære intervjuer.

Koronasituasjonen hadde også konsekvenser for gjennomføringen av kulturorienteringsprogrammet for overføringsflyktninger. Lokale smittevernrestriksjoner hindrer ansamling av større grupper. Dette har medført at allerede planlagte kulturorienteringsprogram har blitt utsatt, i ett tilfelle fra mars til november¹³.

I 2019 gjennomførte IMDi en utprøving av kulturorientering i forkant av enkelte uttakskommisjoner. Formålet var å vurdere når i uttaksprosessen det er hensiktsmessig å gjennomføre kulturorienteringen, ved å se på hvilken innvirkning dette har på antallet som trekker seg fra bosetting før avreise til Norge, samt understøtte raskere bosetting. Utprøvingen ble evaluert i en rapport fra Proba¹⁴. Rapporten konkluderer med at utprøvingen ikke hadde ønsket effekt, og anbefaler at dagens praksis med kulturorientering i etterkant av uttak fortsetter.

Mer informasjon om det praktiske arbeidet rundt uttak og bosetting av overføringsflyktninger, samt kulturorienteringsprogrammet, finnes på IMDis nettsider¹⁵.

Bosetting av personer med særlige behov

Til tross for mange ubenyttede vedtaks plasser i kommunene er det fortsatt utfordrende å finne bosettingsløsninger for personer med store og sammensatte hjelpebehov. Dette er personer som oppholder seg i et av UDIs tilrettelagte botiltak (tilrettelagt avdeling i asylmottak, særskilt bo- og omsorgsløsning eller enkelttiltak). Ved utgangen av 2020 var det 12 personer hvorav 7 hadde en ventetid på to år eller mer, etter innvilget oppholdstillatelse. Enkelte av disse personene vil ha behov for institusjonsplass eller eget botiltak med heldøgnbemanning. Å finne løsninger fordrer en mer omfattende dialog med den

---

¹³ IOM har benyttet fjernundervisning som alternativ undervisningsform i flere land. Ifølge IOM er dette ikke en optimal måte å gjennomføre kulturorientering på. PROBA samfunnsanalyse har fått i oppdrag å evaluere utbyttet av fjernundervisning og hvordan dette kan gjennomføres på best mulig måte. En rapport med konklusjoner og anbefalinger vil foreligge medio 2021.

¹⁴ Evaluering av kulturorienteringsprogrammet for overføringsflyktninger. Rapport 2020-10. Proba samfunnsanalyse (2020)

¹⁵ <https://www.imdi.no/planlegging-og-bosetting/slik-bosettes-flyktninger/overforingsflyktninger/>

enkelte kommune enn i andre bosettingssaker. Flere kommuner sier nei til bosetting av disse flyktningene med begrunnelse i manglende dekning av ekstraordinære utgifter utover de fem årene IMDi særskilte tilskuddsordning varer. Les mer om denne tilskuddsordningen på våre nettsider¹⁶.

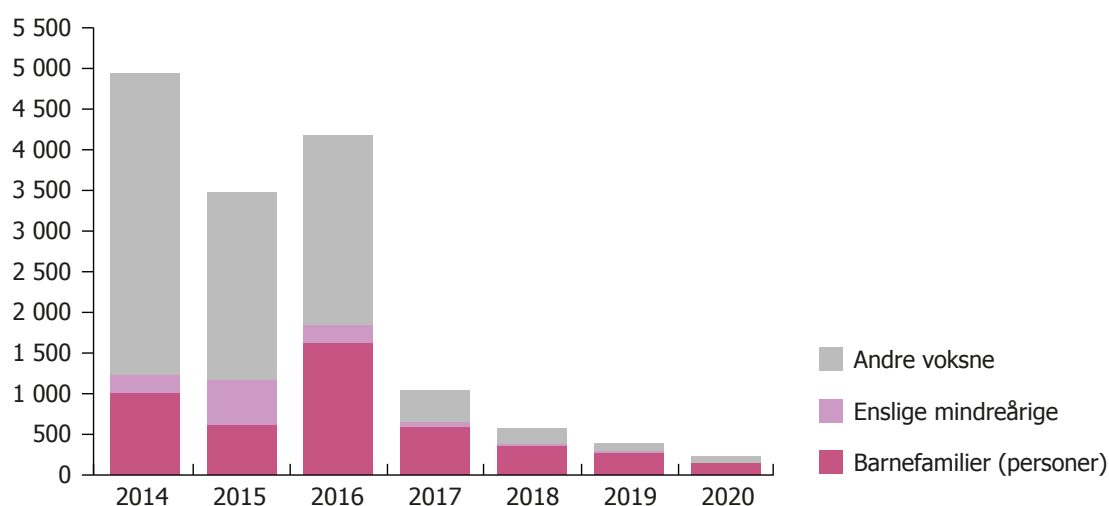
I disse sakene samarbeider IMDi tett med UDI for å framskaffe mest mulig informasjon om hver enkelt flyktnings behov for tilrettelegging og oppfølging, slik at kommunene kan vurdere hvilke muligheter de har for å bosette og gi et adekvat tilbud til personen.

Sommeren 2020 ble et FoU-prosjekt om bosetting av flyktninger med særskilte behov ferdigstilt¹⁷. Oppdraget ble bestilt av IMDi i samarbeid med UDI, Bufdir, Husbanken og Helsedirektoratet. Hensikten var å identifisere utfordringer, og foreslå mulige tiltak og virkemidler som kan bidra til raskere bosetting av flyktninger med særlig store behov for hjelp og tilrettelegging. Sluttrapporten peker både på justeringer av de økonomiske rammene og andre mulige grep for å oppnå raskere bosetting av denne gruppa. IMDi vil bruke kunnskapen fra rapporten i det videre arbeidet med bosetting av flyktninger med særskilte behov.

Bosettingsklare flyktninger som venter i mottak

Ved utgangen av 2020 var det 222 personer med oppholdsvedtak som ga grunnlag for bosetting¹⁸, som bodde i mottak og ventet på en kommune å flytte til. Dette er en betydelig nedgang fra tidligere år og det laveste antallet ved noe årsskifte siden IMDi ble opprettet i 2006.

Figur 3-1-4. Bosettingsklare flyktninger i mottak per 31.12., etter kategori. Antall personer. 2014–2020

Kilde: IMDi

¹⁶ <https://www.imdi.no/tilskudd/tilskudd-for-bosetting-av-personer-med-nedsatt-funksjonsevne-eller-atferdsvansker/>

¹⁷ Rambøll Management Consulting og Oslo Economics (2020): Statlige virkemidler ved bosetting av flyktninger med særlige behov. Rapport

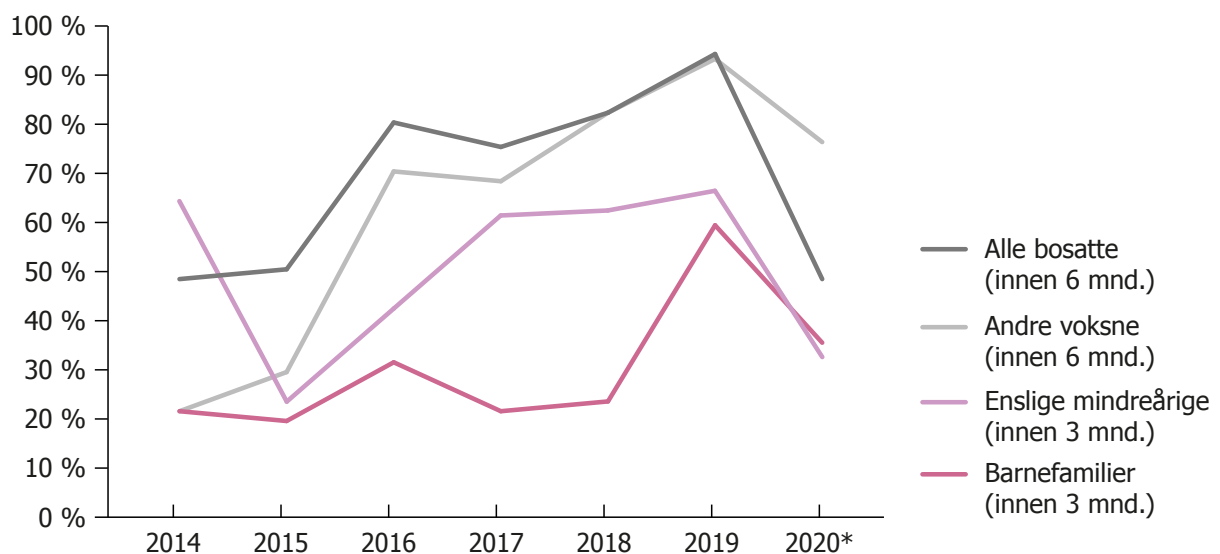
¹⁸ Enkelte typer oppholdsvedtak, som f.eks. begrensede oppholdstillatelser etter utl. § 38 5, gir i utgangspunktet ikke grunnlag for bosetting.

Samtidig med at antall personer på mottak er historisk lavt, har ventetiden økt igjen. Etter at ventetiden har holdt seg stabilt under 2,2 måneder i tre år, har median ventetid for de bosettingsklare i mottak ved utgangen av 2020 økt til 3,3 måneder.

Rask bosetting

IMDi skal bidra til at bosettingen skjer så raskt som mulig. Målsettingen er at overføringsflyktninger og voksne fra mottak skal bosettes innen 6 måneder etter at vedtak om opphold eller innreisetillatelse er gitt. Barnefamilier fra mottak og enslige mindreårige skal bosettes innen 3 måneder.

Figur 3-1-5. Flyktninger bosatt innen 3 og 6 måneder, etter personkategori. Prosent. 2014–2020

* Tallene inkluderer ikke 11 personer med skjermet identitet som ble bosatt i 2020.

Kilde: IMDi

Andelen flyktninger bosatt innen 6 måneder har økt fra 51 prosent i 2015 til 95 prosent i 2019. I 2020 har koronasituasjonen utfordret målene om rask bosetting. 49 prosent av de bosatte i 2020 var bosatt innen 6 måneder. Videre er 92 prosent av flyktningene bosatt innen ett år.

I etterkant av 12. mars ble bosettingen fra mottak betydelig redusert. Smittevernstiltakene førte til en midlertidig stans i gjennomføring av bosettingssamtaler for flyktninger i mottak som skulle bosettes. For å imøtekomme nasjonale reiserestriksjoner fordelte IMDi flyktninger primært til kommuner som lå i nærheten av mottaket. I mai ble det avklart at transport i forbindelse med bosetting kunne anses som «nødvendig» innenfor de innenlandske reiserestriksjonene som gjaldt, og det ble lagt til rette for transport i tråd med helsemyndighetenes anbefalinger. Siden da har bosetting fra mottak kunnet foregå med større geografisk spredning og i mer ordinært omfang. Etter 12. mars har bosettingen fra mottak holdt et betydelig raskere tempo enn bosettingen av overføringsflyktninger.

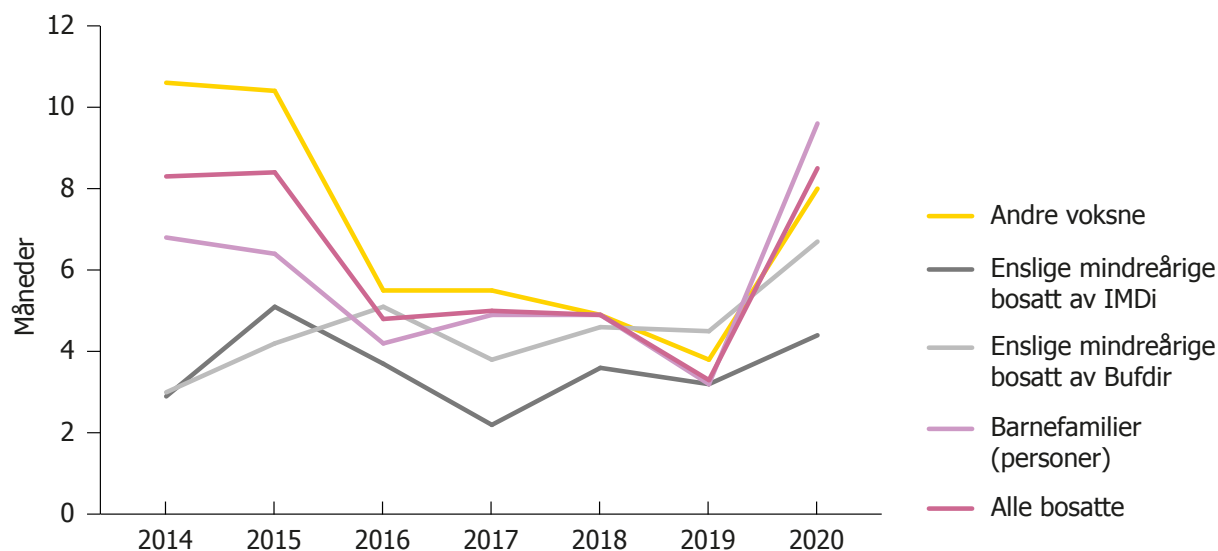

Av de 512 medlemmene i barnefamilier som ble bosatt fra mottak i 2020 ble 55 prosent bosatt innen 3 måneder i 2020 (65 prosent i 2019 og 36 prosent i 2018). Av de voksne flyktningene bosatt fra mottak ble 86 prosent bosatt innen 6 måneder i 2020 (92 prosent i 2019). Ventetiden for flyktninger bosatt før ovennevnte restriksjoner ble innført i mars 2020 er på samme nivå som i 2019.

Av de 80 enslige mindreårige flyktninger som ble bosatt fra mottak, ble 33 prosent bosatt innen 3 måneder i 2020 (71 prosent i 2019). Dersom man skiller mellom de som ble bosatt av IMDi og Bufetat¹⁹, var henholdsvis 39 og 17 prosent bosatt innen 3 måneder (hhv. 84 prosent og 45 prosent i 2019). Bostetting av enslige mindreårige flyktninger ble rammet av de samme restriksjonene som øvrig bostetting og gjennomsnittlig ventetid for denne målgruppen gikk noe opp. Samtidig er det få som har måttet vente lengre enn 5 måneder.

Av de 1 453 overføringsflyktningene som ble bosatt i 2020 direkte fra utlandet²⁰, ble 21 prosent bosatt innen 6 måneder (97 prosent i 2019). Overføringsflyktningene som ble bosatt andre halvår 2020, hadde ventet i uttakslandet på bostetting i Norge siden før 12. mars som følge av koronasituasjonen. 94 prosent av dem hadde ventet mer enn 6 måneder ved bostetting, og flertallet av disse i over 8 måneder.

Figur 3-1-6. Gjennomsnittlig ventetid for bosatte flyktninger fra vedtak om opphold/innreisettillatelse til bostetting, etter personkategori. Måneder. 2014–2020

Kilde: IMDi

¹⁹ IMDi bosetter som hovedregel de enslige mindreårige mellom 15-17 år, mens Bufetat bosetter de som er under 15 år

²⁰ 70 overføringsflyktninger ble bosatt fra asylmottak i Norge.

Bosetting i tråd med anmodning er en viktig forutsetning for å opprettholde bosettingsviljen i norske kommuner

Den fremste prioriteringen i bosettingsarbeidet de foregående årene har vært å oppnå raskere bosetting av flyktninger. Dette ettersom det i enkelte år har vært altfor mange med lang ventetid i mottak som følge av mangel på tilstrekkelig antall bosettingsplasser i bosettingskommunene. IMDi og kommunene lykkes med å få ventetidene ned for stadig flere flyktninger, og økning av antall bosettingsplasser i kommunene understøttet dette. Fokuset har deretter skiftet mot at bosettingen skal være mest mulig treffsikker (mer om dette i avsnittet *IMDis bosettingsarbeid skal være treffsikkert*).

Som beskrevet i avsnittet *Hvordan gikk bosettingsarbeidet i 2020?*, endte det i 2020 med at det samlede nasjonale bosettingsbehovet ble lavere enn antall vedtatte bosettingsplasser i kommunene. Dette er krevende for planleggingen og gjennomføringen av bosettings- og integreringsarbeidet i kommunene. Bosettingsbehovet er usikkert også i 2021, og det vil være viktig at IMDi gir god informasjon og så mye forutsigbarhet som mulig for kommunene i deres arbeid fremover.

IMDis bosettingsarbeid skal være treffsikkert

IMDi jobber med treffsikker bosetting på tre nivåer: gjennom arbeidet med anmodning om bosetting, kompetansekartlegging av flyktninger og treffsikker fordeling, dvs. rett person til rett kommune. De ulike aspektene er presentert nærmere nedenfor. Nyankomne flyktninger skal bosettes i områder med relevant tilbud om kvalifisering, utdanning og arbeid. Dette innebærer at bosettingen skal skje i kommuner med gode resultater i integreringsarbeidet og at det er en kobling mellom den enkeltes medbragte kompetanse og arbeidsmarkedet eller utdanningsmuligheter i regionen. Samtidig må det tas hensyn til individuelle behov som allerede etablerte nettverk, helseutfordringer og boforhold. Dette er forhold som er viktig for den enkeltes trivsel, og øker sjansen for å lykkes med integreringen. Dette er opplysninger om den enkelte flyktning som mottakene og IMDi kartlegger i forkant av bosetting.

Dette innebærer at medbragt kompetanse ikke alltid er det avgjørende elementet i arbeidet med å finne en passende bosettingskommune. Kartleggingen av informasjon om flyktninger som skal bosettes avdekker ofte at flyktningene har tilknytning til en kommune, eksempelvis nær slekt eller behov for spesifikke oppfølgingstjenester, som veier tyngre enn hensynet til medbragt kompetanse. Samtidig skal IMDi jobbe for styrt og spredt bosetting av flyktninger. IMDi anmoder kommuner i alle landsdeler om å bosette flyktninger, og plassene som vedtas i kommunene benyttes fortløpende til bosetting gjennom året. Dette kan føre til situasjoner hvor en flyktning ikke kan bosettes i en region fordi bosettingskapasiteten der allerede er utnyttet, selv om dette vurderes som mest treffsikkert. Slike situasjoner gjør seg særlig gjeldende mot slutten av året, når flyktninger i større grad bosettes i kommuner med færrest benyttede vedtaks plasser.

I 2020 har slike hensyn vært særlig styrende på grunn av lavere bosettingstall enn ventet, og den påfølgende overkapasiteten i kommunenes bosettingsapparat. Å fordele det reduserte antallet flyktninger jevnt mellom alle bosettingskommuner har vært en prioritert oppgave siden koronarestriksjonene ble innført i mars 2020.

Anmodning om bosetting

Hvert år foreslår IMDi for Nasjonalt utvalg hvilke kriterier og hensyn som skal tas når kommunene skal anmodes om å bosette flyktninger. Utvalget vurderer disse og sender sine anbefalinger til Kunnskapsdepartementet, som deretter fastsetter endelige anmodningskriterier. Les mer om arbeidet i Nasjonalt utvalg og anmodningsprosessen på IMDis nettsider²¹. I anmodningskriteriene for 2020 ble resultater i introduksjonsprogrammet over tid og muligheten for arbeid og utdanning i regionen vektlagt tyngst. Gjennom anmodningsarbeidet jobber IMDi for treffsikker bosetting på overordnet nivå. Dette bidrar til å sikre et helhetlig og planmessig bosettingsarbeid.

En evaluering av IMDis operasjonalisering og anvendelse av anmodningskriteriene for 2019²² konkluderte med at det var for lite samsvar mellom de fastsatte kriteriene og de endelige anmodningstallene. Innbyggertall var for tungt vektlagt, både i utvelgelse av hvilke kommuner som ble anmodet, og i antall personer kommunene ble anmodet om å bosette. Likeledes pekes det på at kriteriet om kontinuitet i bosettingsarbeidet har blitt tillagt for stor vekt, noe som bidro til å redusere vektingen av andre kriterier.

Rapportens funn er også delt med IMDis samarbeidspartnere i anmodningsarbeidet, samt Nasjonalt utvalg.

I arbeidet med anmodningen for 2021 har IMDi på bakgrunn av rapporten iverksatt flere tiltak for at kriteriene i større grad blir vektlagt etter hensikten. Mindre kommuner med et sterkt arbeidsmarked eller gode resultater i introduksjonsprogrammet ble anmodet om å bosette flere flyktninger, mens de fleste kommunene med høye innbyggertall ble bedt om å bosette færre. Funnene i rapporten vil også inngå i et mer langsiktig arbeid. Blant annet vurderes utvikling av bidragsindikatorer for å bedre kunne gjenspeile kvaliteten i kommunenes kvalifiseringsarbeid.

Kartlegging av kompetanse og tildeling av bosettingskommune

Fram til utgangen av 2020 har kartlegging av den enkeltes kompetanse vært basert på en assistert selvregistrering i mottak. Registreringen har vært frivillig. Det er et mål at samtlige beboere i mottak skal registrere sin kompetanse. Kartleggingsverktøyet *IMDinett Kompass* benyttes til dette formålet.

²¹ <https://www.imdi.no/planlegging-og-bosetting/bosettingsprosessen/nasjonalt-utvalg-for-bosetting/>
<https://www.imdi.no/planlegging-og-bosetting/bosettingsprosessen/imdis-anmodning/>

²² <https://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2020/anmodningskriterier-for-bosetting-av-flyktninger-i-2019/>

IMDi kartlegger kompetansen til samtlige overføringsflyktninger som intervjues ved uttakskommisjoner. Informasjon om den enkeltes kompetanse viderefremmes til bosettingskommunen. Kompetansekartleggingen skal bidra til at kommunene raskt kan sette i gang med målrettet kvalifiseringsarbeid etter at en flyktning er bosatt. IMDi har kartlagt kompetansen til 93 prosent av bosatte overføringsflyktninger over 15 år. De øvrige overføringsflyktninger er såkalte dossiersaker. Dette er saker som er innvilget innreise uten at UDI har tatt endelig stilling til hvorvidt personen er gitt status som flyktning. Dette er da saker som IMDi ikke har hatt anledning til å gjennomføre kartlegging i før personene kommer til Norge.

41 prosent av målgruppen²³ i mottak hadde gjennomført registreringen i 2020. Av flyktningene som ble bosatt fra mottak i 2020, hadde 75 prosent gjennomført kompetansekartleggingen.

Med ny integreringslov (1.1.2021) vil flyktningene få lovfestet rett og plikt til å kartlegge sin kompetanse²⁴. IMDi har utviklet en veileder for gjennomføring av registrering av kompetanse for å understøtte dette.

Fordeling av flyktning til kommune

Det tredje elementet i IMDis arbeid med treffsikker bosetting er å koble en flyktning til en passende kommune. IMDi benytter de kartlagte kompetanseopplysningene om den enkelte flyktning i arbeidet med å finne en bosettingskommune med relevant tilbud om kvalifisering, utdanning og arbeid. For eksempel tas det hensyn til muligheter for høyere utdanning for flyktninger med påbegynt eller medbragt utdanning eller spesialkompetanse. Flertallet av flyktningene har imidlertid ikke medbragt kompetanse som gir grunnlag for å bosette på bakgrunn av kommunens arbeidsmarked. IMDi mener at treffsikkerheten i bosettingsarbeidet for disse i stor grad er ivarettatt ved at anmodning om bosetting er rettet mot kommuner med gode resultater i introduksjonsprogrammet og muligheter for arbeid.

IMDi arbeider for at bosettingen skal bli mer treffsikker

IMDi har gjennom to FoU-prosjekter fått ny kunnskap som brukes inn i arbeidet for mer treffsikker bosetting. Rapporten *Kompetansekartlegging og karriereveiledning av nyankomne flyktninger* viste at kommuner anser kompetansekartlegging før bosetting som viktig for vellykkede integreringsløp, samtidig som rapporten *Strategisk mottaksplassering og treffsikker bosetting* peker på viktigheten av at flyktninger får god nok informasjon om hva kompetansekartleggingen handler om og skal brukes til. IMDi har derfor utviklet nytt veiledningsmaterieell for registrering av kompetanse. I tillegg er det utviklet et grensesnitt i den digitale løsningen for selvregistrering av medbragt

²³ Alle beboere i asylmottak som er over 16 år og som har fått oppholdstillatelse, eller har høy sannsynlighet for å få oppholdstillatelse, får tilbud om å registrere sin kompetanse.

²⁴ Alle personer som har fått oppholdstillatelse som medfører at de er i målgruppen for bosetting skal gjennomføre kompetansekartlegging i vertskommunen før bosetting. Det oppfordres også til å kartlegge kompetansen til personer som er i gruppen definert med høy sannsynlighet for opphold hvor vertskommunen ønsker å tilby kvalifisering for opphold innvilges

kompetanse som muliggjør at kommuneansatte eller andre som bistår med registreringen kan supplere og utdype informasjonen om den enkeltes kompetanse. Dette bidrar til at registrert kompetanse blir mer anvendelig for bosettingskommunen.

I løpet av de siste årene har IMDi utviklet flere verktøy for å kartlegge bosettingsrelevant informasjon om den enkelte flyktningen som skal bosettes. Dette inkluderer *IMDinett KomBo* (kartlegging av overføringsflyktninger) og senest *IMDinett Mottak* (kartlegging av mottaksbeboere). For å oppnå målet om mer treffsikker bosetting er det behov for å koble informasjonen om hver enkelt flyktning til informasjon om relevante opplærings- og utdanningstilbud, arbeidsmarked mv. i kommuner og fylkeskommuner. Hvordan slik informasjon kan innhentes, struktureres og vedlikeholdes kommer til å være et viktig utviklingsområde i 2021.

Integreringsmottakene jobber målrettet med treffsikker bosetting

Formålet med integreringsmottakene er å legge til rette for rask arbeids- og samfunnsdeltakelse for flyktninger. IMDi koordinerer den statlige innsatsen med integreringsmottakene.

Personer i målgruppen²⁵ kan søke om å bo på integreringsmottak. Integreringsmottak skiller seg fra ordinære mottak ved at alle beboere over 18 år får tilbud om, og forplikter seg til å delta i, et fulltidsprogram. Tilbudet skal omfatte opplæring i norsk, kultur- og samfunnskunnskap, arbeidsrettede aktiviteter, samt kompetansekartlegging og karriereveiledning. Integreringsmottaket, vertskommunen for mottaket, karrieresenter og NAV anbefaler bosettingskommune til IMDi basert på flyktingens registrerte kompetanse, karriereveiledning og kommunenes muligheter. Hensikten med anbefalingsprosedyren er at flyktninger skal bli bosatt i en kommune som har et utdanningstilbud eller arbeidsmarked, som passer overens med flyktingens bakgrunn og behov. Anbefalingen brukes av IMDi ved tildeling av bosettingskommune og er et viktig element i arbeidet med treffsikker bosetting. Det ble bosatt rundt 280 flyktninger fra de tre kommuner med integreringsmottak i 2020. Disse ble i all hovedsak bosatt i henhold til anbefalingen.

Regjeringen har besluttet at dagens modell med integreringsmottak skal videreføres som en permanent ordning. IMDi, UDI, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Kompetanse Norge har vinteren 2020 lagt til rette for en langsiktig ramme for ordningen. Blant annet vil det satses særskilt på bedre rekruttering til integreringsmottakene slik at flere i målgruppen får delta i fulltidsprogram. Arbeidet vil fortsette inn i 2021.

²⁵ Målgruppen for integreringsmottak er voksne og familier som har søkt om beskyttelse i Norge, og som har fått oppholdstillatelse eller som har høy sannsynlighet for å få det.

3.2 Kvalifisering for varig tilknytning til arbeidslivet

Opplæring for asylsøkere i mottak

Norskopplæring

408*
deltakere

Norsk kultur og norske verdier

255*
deltakere

Kvalifiseringsordninger for innvandrere

Introduksjonsprogram

13 803*
deltakere

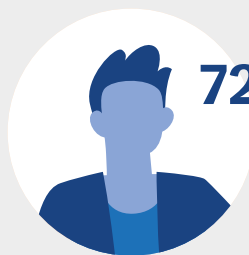
Opplæring i norsk og samfunnskunnskap

26 065*
deltakere

Halvparten av deltakere i norskopplæringen var også deltakere i introduksjonsprogrammet

63 %

av de som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2018 var i arbeid eller utdanning ett år etter endt introduksjonsprogram.

72 %
menn

48 %
kvinner

Kilde: SSB
Nye tall kommer mai 2021.

JOBBSJANSEN

Prosjekter for innvandrerkvinner som står langt fra arbeidslivet.

110,3
MILL. KR

til **34 prosjekter**
med ambisjoner om
1 200 deltakere

TILSKUDD

til tilrettelagt fag- og yrkesopplæring for voksne innvandrere

15
MILL. KR

til **8 fylkeskommuner.**
Resultater vil foreligge
i juni 2021.

TILSKUDD

til utvikling av kommunale integreringstiltak

55,7
MILL. KR

59
PROSJEKTER

76 %

av deltakerne i 2019 **gikk over til arbeid eller utdanning** når de avsluttet programmet.

Resultatet for 2020 vil foreligge i 2. kvartal 2021.

* Foreløpige tall

3.2 Kvalifisering for varig tilknytning til arbeidslivet

Hovedmålet for integreringspolitikken er at innvandrere i større grad deltar i arbeids- og samfunnsniv. For å oppnå dette er det sentralt at nyankomne innvandrere og flyktninger blir tilbudt og gjennomfører kvalifisering som på sikt kan gi dem en varig tilknytning til arbeidslivet. Kvalifiseringstiltakene skal fylle gapet mellom kompetansen den enkelte nyankomne innvandrers har, og det arbeidsmarkedet krever.

IMDi har ikke selv kvalifiseringstjenester direkte rettet mot flyktninger og innvandrere. Målet med virkemidlene IMDi har til rådighet er å gjøre aktørene som skal tilby kvalifiseringstiltak bedre i stand til å foreta gode prioriteringer og utvikle sin praksis. Vårt arbeid og virkemidler skal øke kvaliteten i arbeidet med kvalifisering av flyktninger og innvandrere.

Direktoratet har bidratt til utviklingen og implementeringen av integreringsloven som trådte i kraft 1. januar 2021. Et sentralt grep i den nye loven er faglige anbefalinger i form av standardiserte elementer som skal bidra til høyere kvalitet i planlegging og gjennomføring av introduksjonsprogrammet.

Direktoratet forvalter tilskuddsordninger til utvikling og gjennomføring av kvalifiseringstiltak. IMDi har også ansvar for tiltak som skal bidra til høyere sysselsetting, rettet mot arbeidsgivere og allmenheten.

IMDis arbeid for kvalifisering og varig tilknytning til arbeidslivet blant innvandrere

IMDi har en sentral rolle som både pådriver og samordner overfor aktører på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå for å styrke kommunenes, sektormyndigheters og andre samarbeidspartneres kompetanse og arbeid for integrering, kvalifisering og mangfold.

Vår innsats skal også bidra til at kommunene kan jobbe kunnskapsbasert. IMDi har gjennomført evalueringer og FoU-prosjekter, og fulgt opp prosjekter som mottar tilskudd for å sikre god veiledning av kommunene og utvikling av praksis med overføringsverdi.

Kommunene har fått tilbud om veiledning og kompetansehevingstiltak, blant annet gjennom deltakelse på IMDis digitale fagverksted.

Det er ulike aktører på kvalifiseringsfeltet. Fra 2020 har fylkeskommunene også fått en rolle på integreringsfeltet ved overføring av regionale integreringsoppgaver fra IMDi. Kvalifisering av nyankomne innvandrere skjer i skjæringsfeltet mellom introduksjonsprogram, voksenopplæring, ordinær utdanning, arbeidsmarkedstiltak i regi av NAV og tilbud og aktiviteter i frivillig sektor.

Det er et stort behov for samordning av aktører, ordninger og virkemidler, og samarbeid mellom både kommuner, fylkeskommuner, ulike sektormyndigheter, næringsliv og frivilligheten. IMDi har derfor hatt aktiviteter både på kommunalt, regionalt og nasjonalt nivå. Koronasituasjonen medførte at IMDi i 2020 i all hovedsak har gitt digital veiledning.

I mars 2020 arrangerte IMDi, Utdanningsdirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet en felles ledersamling. Målgruppen var fylkesutdanningssjefene i fylkeskommunene, fylkesdirektørene i NAV, samt nøkkelaktører fra egne direktorat, Kompetanse Norge, KS og fylkesmennene. Formålet med samlingen var å styrke samarbeidet mellom aktørene for å bidra til bedre integrering og varig tilknytning til arbeidslivet. I 2020 var det et særlig fokus på de mulighetene og utfordringene som ny regional ansvarsdeling innebærer for aktørene på integreringsfeltet.

IMDi formidler kunnskap, utvikler og tilbyr verktøy og deler erfaringer om hvordan virksomheter kan øke mangfoldet i arbeidslivet gjennom rekruttering. Vi formidler kunnskap om hvordan mangfoldsledelse kan bidra til merverdi for virksomheter. Målgruppen er virksomheter i både offentlig og privat sektor og partene i arbeidslivet. IMDis innsats skal bidra til å øke rekruttering og sikre bærekraftig tilknytning til arbeidslivet for innvandrere. For mer om IMDis samarbeid med aktører innen frivillighet og samfunnsliv, se kapittel 3.3 *Høy deltakelse i samfunnslivet*.

Andre samordnings- og veiledningsaktiviteter for kvalifisering og høyere deltakelse blant innvandrere i arbeidslivet i 2020 omfattet:

- ♦ fagsamlinger for gjensidig informasjonsformidling og samarbeid med NAV, fylkeskommunene og fylkesmennene om blant annet formell utdanning og kvalifisering.
- ♦ fem nettverkssamlinger for utvikling av kommunale integreringstiltak for prosjektkommunene og deres samarbeidspartnere. På nettverkssamlingene var blant annet formell opplæring, herunder mål om delkompetanse, i fokus.
- ♦ samlinger og veiledningsmøter med kommuner som mottar midler gjennom våre søknadsbaserte tilskuddsordninger.

Innvandrere er en viktig målgruppe for forsøk med modulstrukturert opplæring. Dette er forsøk for å utvikle mer fleksible formelle opplæringsløp. IMDi videreførte samarbeidet med Kompetanse Norge om forsøkene i 2020.

Det har ikke vært etterspørsel etter IMDi i rollen som bindeledd mellom kommuner og aktører i næringslivet, herunder sosiale entreprenører, i 2020. IMDi har imidlertid lagt til rette for at prosjektkommuner kan etablere samarbeid med sosiale entreprenører i forbindelse med forvaltning av ordningen *Tilskudd til utvikling av kommunale integreringstiltak*. Både kommuner og sosiale entreprenører har vært representert i IMDis prosjektoppfølgning og har deltatt på nettverkssamlinger som har vært arrangert av IMDi.

Samordning, opplæring og veiledning for bedre kvalifisering av flyktninger

IMDi arrangerte også i 2020 kompetansehevingsprogram i form av fagverksted for programrådgivere og andre som jobber med kvalifisering av målgruppen. Formålet med kompetansehevingen er først og fremst å bedre kvaliteten i kommunenes introduksjonsprogram og kvalifiseringsarbeid gjennom erfaringsdeling. I 2020 ble Fagverksted gjennomført digitalt i form av en rekke webinarer i perioden august til desember, noe som begrenset muligheten for erfaringsdeling, men økte deltakelsen betydelig sammenlignet med tidligere år.

Kommunene har tilpasset opplæringstilbudet og innholdet i introduksjonsprogrammet som følge av pandemien. Våren 2020 utførte Fafo, på oppdrag fra IMDi, en undersøkelse av kommunenes arbeid med introduksjonsprogrammet under koronautbruddet. I undersøkelsen ble det kartlagt hvordan kommunenes opplærings- og oppfølgingsarbeid overfor nyankomne flyktninger og innvandrere ble påvirket av koronasituasjonen. Mange kommuner oppga at de er bekymret for hvordan pandemien og nedstengningen har gått utover det arbeidsrettede innholdet i introduksjonsprogrammet, og konsekvenser for deltakere som nærmet seg slutten av sitt program. Koronasituasjonen har ført til at kommunene har funnet nye arbeidsmåter, undervisningsformer og bruk av nye digitale hjelpemidler i opplæringen. Kommunene selv rapporterer at noen av tilpasningene som ble gjort kan bidra til mer langsiktig utvikling av oppfølging og opplæringstilbudet i introduksjonsprogrammet.

Regjeringens integreringspakke samt midlertidig lov for tilpasninger i introduksjonsloven har bidratt til å avhjelpe konsekvensene av pandemien. IMDi og Kompetanse Norge samarbeidet om implementering av integreringspakken og midlertidig lov, gjennom informasjonsarbeid rettet mot kommunene og fylkeskommunene, inklusive en veileder som ble publisert på IMDis nettsider i juli. Integreringspakken, midlertidig lov og veilederen var også tema på høstens første fagverksted.

I både IMDis kommuneundersøkelse 2020 og NIBRs underveisevaluering av integreringspakken og midlertidig lov¹ ble kommunene spurt om hvilke virkemidler fra integreringspakken de har tatt i bruk. De ble også bedt om å vurdere tilfredsheten med virkemidlene, samt informasjonen og veiledningen om bruk av virkemidlene og midlertidig lov.

De fleste kommunene rapporterer at de har tatt i bruk ett eller flere virkemidler i integreringspakken. Flest kommuner oppgir at de har tatt i bruk virkemidlet «utvidet programtid for deltakere i sluttfasen av introduksjonsprogrammet». En høy andel av kommunene som deltok i undersøkelsene oppgir også at de har tatt i bruk «utvidet opplæring i norsk og samfunnskunnskap», mens færre kommuner har tatt i bruk «forsterket introduksjonsprogram til deltakere som startet i programmet etter

¹ Hernes, V., Staver, A.B og Tronstad, K. (2021) *Underveisevaluering av integreringspakken og midlertidig lov* (NIBR-notat 2021:101)

1.1.2019» og «ordinær karriereveiledning til introduksjonsdeltakere». Lavest skårer karriereveiledning, og de fleste kommuner har kun tilbudt dette til et fåtall i målgruppen.

Av kommunene som har tatt i bruk de respektive virkemidlene har en klar majoritet svart at tiltakene er tilfredsstillende.² De fleste respondentene i IMDi's kommuneundersøkelse oppgir også at de kjenner godt til virkemidlene i integreringspakken og midlertidig lov, og at de vurderer informasjonen fra IMDi og andre relevante aktører som god eller svært god. NIBRs undersøkelse viste imidlertid at færre kommuner mener at de har mottatt tilstrekkelig informasjon og veiledning om tiltakene forsterket program og karriereveiledning, enn om de øvrige tiltakene. Undersøkelsen avdekker også at flere kommuner i stor grad har fortsatt å tilby karriereveiledning i regi av kommunen, selv om det i henhold til midlertidig lov er fylkeskommunen som skal stå for gjennomføringen.

Implementering av integreringsloven har hatt høy prioritet i 2020. Ny lov var hovedtema i de øvrige fagverksted-sendingene, samt utvikling og formidling av faglige anbefalinger for god kvalitet på innholdet i introduksjonsprogram. IMDi har utviklet en juridisk veileder til integreringsloven, oppdatert informasjonstekster på IMDi.no og fått laget en film som gir en enkel innføring i integreringsloven. Informasjon om introduksjonsprogrammet og faglige anbefaling for arbeid med programmet er samlet i en ny digital fagressurs for introduksjonsprogrammet. IMDi har utviklet fagressursen for å formidle de standardiserte elementene som har blitt utviklet i samarbeid med Kompetanse Norge i tidsrommet 2018–2020.

IMDi har i 2020, i samarbeid med Bufdir, også sørget for gjennomføring av digitale kurs for sertifisering i ICDP-foreldreveiledning for kommuneansatte som jobber med deltakere i introduksjonsprogrammet.

Rambøll gjennomførte en pilot brukerundersøkelse blant deltakere i introduksjonsprogram i 2019/2020 på oppdrag fra IMDi. Erfaringsrapport fra piloten dannet grunnlag for en nasjonal brukerundersøkelse blant deltakere i introduksjonsprogram. Den nasjonale brukerundersøkelsen gjennomføres i perioden november 2020 til januar 2021. Formålet med brukerundersøkelsen er å identifisere hvordan introduksjonsprogrammet kan forbedres både nasjonalt og lokalt. I tillegg skal brukerundersøkelsen fungere som en nullpunktsmåling for ny integreringslov. Indikatorer som deltakernes motivasjon, trivsel og programmets nytte vil bli brukt som mål på brukeropplevd kvalitet. Samtlige kommuner som har deltakere i introduksjonsprogram, er forespurt om å invitere sine introduksjonsdeltakere til å besvare undersøkelsen. Rapport fra undersøkelsen vil bli utarbeidet innen april 2021.

---

² I Kommuneundersøkelsen ble respondentene bedt om å vurdere i hvilken grad de er fornøyde med tiltakene, mens de i NIBRs undersøkelse ble de spurt om hvorvidt tiltakene er tilstrekkelige.

Opplæring for asylsøkere i mottak

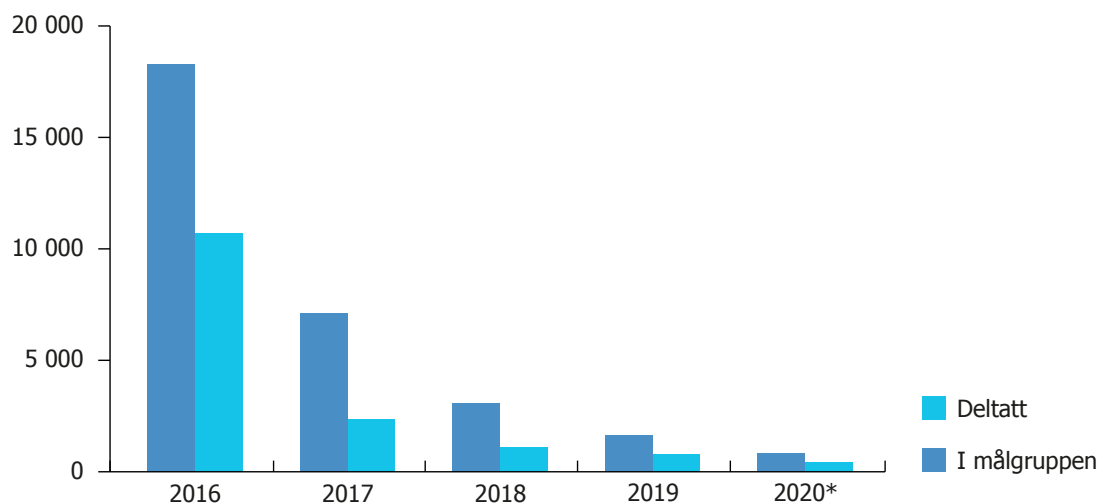
Det første kvalifiserende tilbudet personer med fluktbakgrunn får i Norge, er norskopplæring for asylsøkere i mottak (175 timer) og opplæring i norsk kultur og norske verdier (50 timer). Det er obligatorisk for vertskommuner for asylmottak å tilby opplæringen og asylsøkerne i mottak har plikt til å delta i opplæringen³.

Norskopplæring for asylsøkere i mottak

Målet med norskopplæring i mottak er å gi asylsøkere et ferdighetsnivå i norsk som setter dem i stand til å bruke eller bygge videre på sin kompetanse i utdanning, arbeid og samfunnsniv for øvrig.

Foreløpige tall viser at 408 av 805 asylsøkere i målgruppen fikk norskopplæring i 2020 (808 av 1 684 i 2019). Andelen asylsøkere som deltok i opplæring ser derfor ut til å ha økt til 51 prosent i 2020 (48 prosent i 2019). Innføringen av plikt til opplæring som ble innført i september 2018 ser ut til å bidra til at stadig flere deltar. I tillegg har IMDi utviklet veiledningsmaterieill til vertskommunene med den hensikt å øke deltakelse og kvalitet i opplæring i asylmottak (både i norsk språk og i norsk kultur og norske verdier). IMDi har også planlagt og produsert informasjonsfilmer myntet på beboere i mottak høsten 2020. Disse vil bli ferdigstilt innen første kvartal 2021.

Figur 3-2-1. Personer i målgruppen og deltakere i norskopplæring for asylsøkere i mottak. Antall personer. 2016–2020 (foreløpige tall for 2020)

*Foreløpige tall
Kilde: IMDi

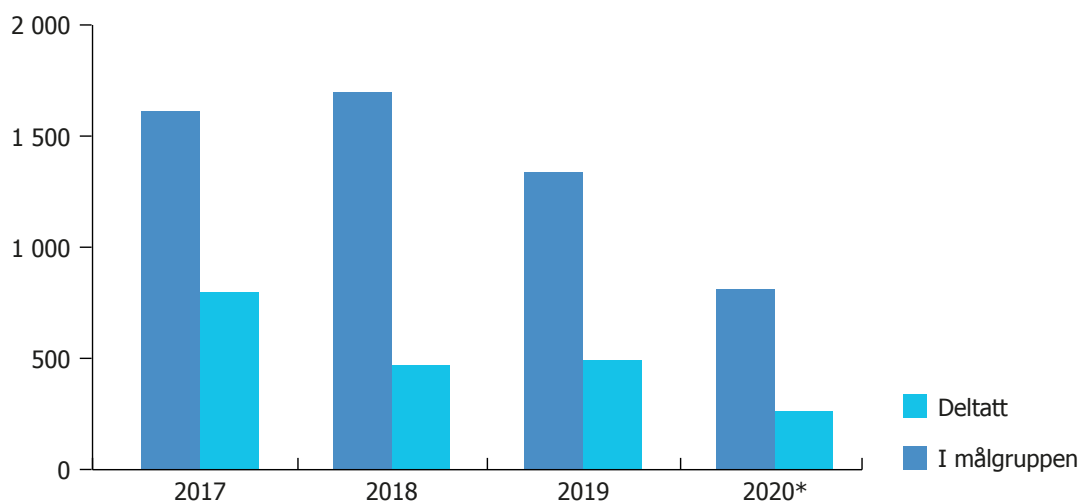
³ Før 1. september 2018 var det frivillig for kommunene å tilby opplæring og frivillig for asylsøkeren å delta.

Opplæring i norsk kultur og norske verdier

Fra 2017 kunne asylsøkere i ordinære mottak få tilbud om 50 timer opplæring i norsk kultur og norske verdier fra sin vertskommune, og ordningen ble obligatorisk fra september 2018. Målet med opplæring i norsk kultur og norske verdier er å gi asylsøkere en tidlig introduksjon til norske lover, regler, verdier, omgangsformer og kultur i vid forstand.

Foreløpige tall viser at 255 av 806 asylsøkere i målgruppen⁴ deltok i opplæring i løpet av 2020, noe som tilsvarer 32 prosent (40 prosent i 2019). Totalt 15 av 23 vertskommuner har gitt opplæring i norsk kultur og norske verdier i 2020 (22 kommuner i 2019). Forklaring på lavere deltakelse i 2020 er trolig at koronasituasjonen har hindret opplæringen. Enkelte kommuner som i tidligere år tilbød opplæring i norsk kultur og norske verdier ser ut til å ha redusert opplæringen i 2020, mens noen nye vertskommuner ikke har begynt med opplæringen. Veiledningsmateriellet som IMDi har laget for å styrke deltakelse i opplæring i norsk kultur og norske verdier ble først publisert i begynnelsen av januar 2021, og har derfor ikke bidratt til å styrke deltakelsen i 2020. Det kan også legges til at det ved siden av veiledningsmateriellet til vertskommunene knyttet til opplæringen, også nå produseres informasjonsfilmer til flyktningene, som blant annet skal motivere dem til å benytte seg av tilbudet. Filmene ble påbegynt i 2020, men vil først bli tilgjengelige i første kvartal 2021. IMDi har også opprettet et nettverk for vertskommuner for mottak i 2020, og fokuserer på å styrke dette i 2021, herunder følge opp vertskommunenenes arbeid med norsk kultur og norske verdier.

Figur 3-2-2. Personer i målgruppen og asylsøkere som deltok i 50 timer norsk kultur og norske verdier i løpet av året. Antall personer. 2017–2020 (foreløpige tall for 2020)

*Foreløpige tall
Kilde: IMDi

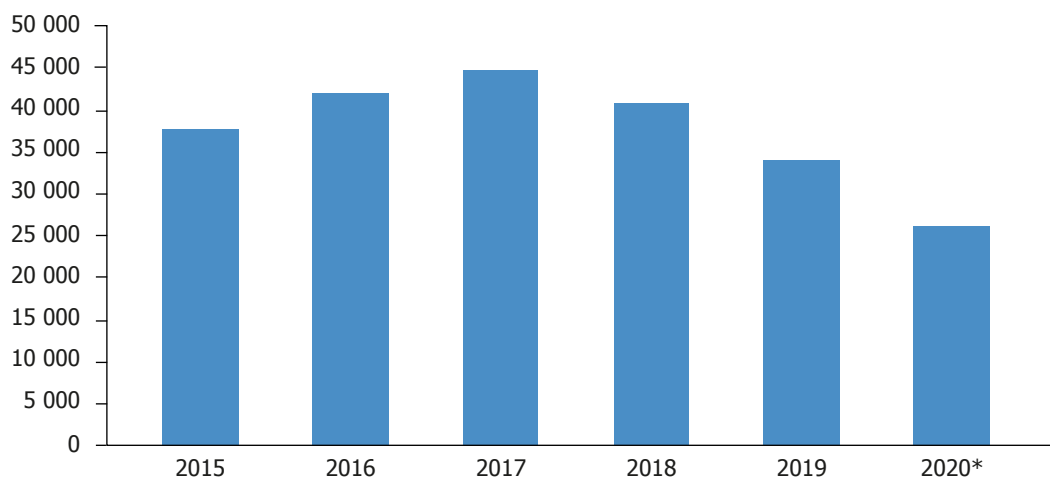
⁴ Asylsøkere over 16 år som bor i mottak og er registrert inn i mottaket etter 1. september 2018.

Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere

Et av de viktigste tiltakene for å kvalifisere nyankomne innvandrere er opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Foreløpige tall for 2020 viser at 26 065 personer deltok i opplæring i norsk og samfunnskunnskap i løpet av året (34 028 deltakere i 2019). Om lag 5 av 10 deltakere i norskopplæringen var også deltakere i introduksjonsprogrammet (6 av 10 i 2019).

Figur 3-2-3. Deltakere i opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Antall personer. 2015–2020 (foreløpige tall for 2020)

*Foreløpige tall
Kilde: IMDi

Rask oppstart i norskopplæring

Kommunen har en lovfestet plikt til å gi tilbud om opplæring til personer som har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Tilbudet skal gis så snart som mulig og senest innen 3 måneder etter bosetting i kommunen.

Blant de 7 282 personene som fikk rett og plikt til opplæring i 2019⁵ startet 52 prosent i norskopplæringen innen 3 måneder. I 2018 startet 50 prosent av deltakerne norskopplæring innen 3 måneder. Deltakere i introduksjonsprogram starter noe raskere i norskopplæring enn resten av målgruppen⁶.

⁵ IMDi foretar måling av andelen personer som har startet norskopplæring innen 3 måneder og innen 6 måneder etter at personen har kommet inn i personkrets «rett og plikt til å delta i norskopplæring». For å måle tidspunktet for start i norskopplæring må det ha gått tilstrekkelig tid. Eksempelvis vil informasjon om hvorvidt en person som kommer inn i personkrets «rett og plikt til å delta i norskopplæring» i desember 2020 startet norskopplæring innen 3 eller 6 måneder først kunne leses hhv. i april og juli 2021. Kommunene har i tillegg tilgang til etterregistrering i 2 måneder, og endelige tall foreligger dermed i hhv juli og oktober.

⁶ I 2019-kohorten (2 569 i 2019) startet 64 prosent i norskopplæring innen 3 måneder.

Tabell 3-2-1. Personer som fikk rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og som starter i opplæring innen 3 og 6 måneder. Antall og andel. Kohortene 2016–2019.

Kohort	Antall personer som fikk rett og plikt	Andel som startet i opplæring innen 3 måneder	Andel som startet i opplæring innen 6 måneder*
2016	19 096	51 %	75 %
2017	11 721	48 %	70 %
2018	8 453	50 %	67 %
2019	7 282	52 %	71 %

* Inkluderer personer som startet innen 3 måneder.

Kilde: NIR

Det er stor variasjon mellom kommunene når det gjelder hvor mange måneder det tar før deltakerne begynner i norskopplæring.

På lik linje med 2018 viser tall for 2019 at mange personer i aldersgruppen 16–25 år blir registrert som «sene oppstartere». Det er en ønsket praksis at disse ungdommene deltar i ordinær grunnopplæring i stedet for opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Først på et senere tidspunkt, når det blir søkt om fritak fra plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, vil disse ungdommene ikke lenger fremkomme i statistikken over de som starter sent.

I IMDis kommuneundersøkelse 2019 ble kommunene spurt om praksis og erfaringer knyttet til oppstart av norskopplæring. Undersøkelsen viste at de fleste kommunene formidler informasjon om sitt opplæringstilbud på kommunens nettsider. Det var derimot bare om lag 35 prosent av kommunene som oppga at man sendte ut brev til nyinnflyttede på ulike språk for å sikre at personer med rett og plikt til opplæring faktisk mottar og forstår informasjonen. Det ble også stilt spørsmål til kommunene om ulike barrierer for at deltakerne starter i norskopplæring innen 3 måneder etter at de fikk rettighet og plikt til å delta. Kommunene oppga at den hyppigste årsaken til sen oppstart er omsorg for barn under ett år, etterfulgt av mangel på barnepass.

I kommuneundersøkelsen 2020 ble dette fulgt opp ved å spørre kommunene hvorvidt de har iverksatt tiltak for at personer i målgruppen for opplæring i norsk og samfunnskunnskap starter innen 3 måneder etter at retten til opplæringen utløses. Av de 217 kommunene som besvarte undersøkelsen svarte 179 ja på dette og blant tiltakene som ble oppgitt var rask kontakt og oppstart (innen 2 uker til 3 måneder), aktiv og jevnlig bruk av NIR for å identifisere målgruppen, rullerende oppstart, mulighet for å ha med barn til undervisningen og tilbud om barnepass, individuelle informasjons- og

oppfølgingsmøter, og helhetlig samarbeid mellom ulike relevante enheter i kommunen (flyktningetjenesten, voksenopplæringen, skole/barnehage, helsetjenester mfl.) for å tilrettelegge for oppstarten.

IMDi lanserte i 2020 en rapport i NIR som gir kommunene oversikt over hvilke personer som til enhver tid skal tilbys norskopplæring, inkludert innflyttede fra andre kommuner. Rapporten skal bidra til at en større andel av nyankomne innvandrere starter i opplæringen innen 3 måneder. Den nye rapporten har ikke innvirkning på resultat som presenteres i årsrapport 2020 da målingen gjelder oppstart norskopplæring innen 3 og 6 måneder for personer som kom inn i målgruppen i 2019.

Gjennomføring av opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Foreløpige tall⁷ viser at 65 prosent av de 12 005 personene som fikk rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap i 2017 hadde gjennomført opplæringen innen 3 år. Av 2016-kohorten hadde 71 prosent gjennomført opplæringen innen 3 år.

Dersom vi i tallgrunnet inkluderer personer med innvilget permanent opphold og/eller statsborgerskap for 2017-kohorten er andel som har gjennomført opplæringen innen 3 år på 88 prosent⁸ (80 prosent for 2016-kohorten).

Tabell 3-2-2. Personer i målgruppen for rett og plikt til norskopplæring og andel som gjennomfører norskopplæring innen 3 år og etter 3 år. Antall og andel. Kohortene 2016 og 2017.

Kohort	Antall personer i målgruppen	Andel som gjennomførte norskopplæring innen 3 år	Andel som gjennomførte norskopplæring etter 3 år
2016	19 491	71 %	74 %
2017*	12 005	65 %	68 %

* Foreløpige tall. Kommunen har en etterregistreringsrett på to måneder i NIR
Kilde: NIR

⁷ Foreløpige tall (kommunene har tilgang til to måneders etterregistrering i NIR)

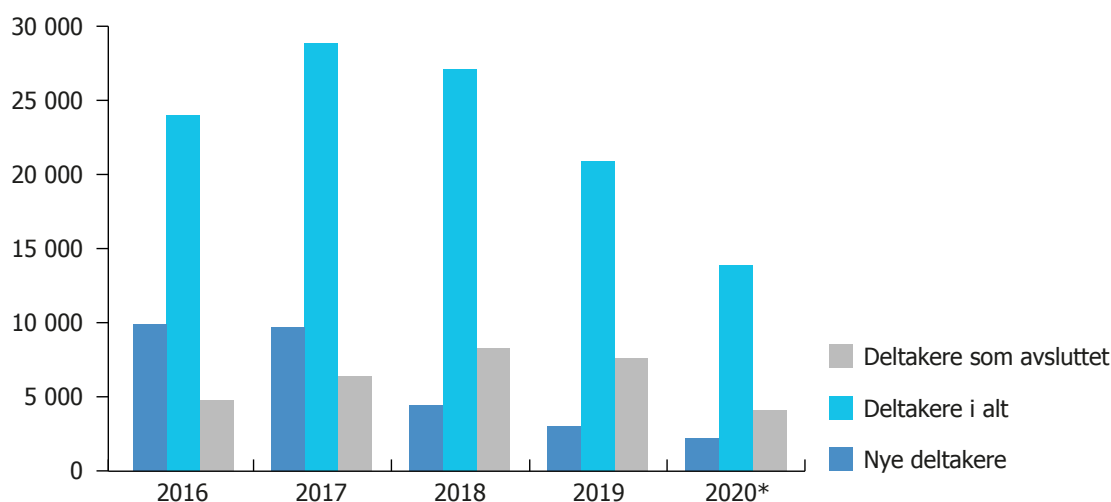
⁸ Grunnen til at ikke flere har gjennomført opplæringen innen 3 år kan skyldes at resultatet er eksklusiv personer i målgruppen som innen treårs-perioden er innvilget permanent oppholdstillatelse og/eller statsborgerskap, men som ikke er registrert med gjennomført norskopplæring i NIR. Personene kan ha benyttet private godkjente tilbydere og levert dokumentasjon til utlendingsmyndighetene direkte uten at gjennomført norskopplæring er registrert i NIR. Ett av vilkårene for å få innvilget permanent opphold og/eller statsborgerskap er dokumentasjon på gjennomført pliktige timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap, eller bestått prøve.

Introduksjonsprogrammet

Foreløpige tall viser at det i 2020 var 13 803 flyktninger som hadde deltatt i introduksjonsprogram (20 968 deltakere i 2019). Av disse var 2 152⁹ nye deltakere i 2020 (3 072 nye deltakere i 2019). 6 av 10 starter i introduksjonsprogram innen 3 måneder.

Av de 1 936 personene som fikk rett og plikt til introduksjonsprogram i 2020, startet 61 prosent i programmet innen 3 måneder (foreløpige tall). Dette er en noe lavere andel enn i 2019, da 63 prosent startet innen 3 måneder. Som i 2019 startet menn raskere enn kvinner.

Figur 3-2-4. Nye, avsluttede og totalt antall deltakere i introduksjonsprogram. Antall personer. 2016–2020 (foreløpige tall for 2020)

*Foreløpige tall

Kilde: SSB og IMDi/NIR

Grunnskole og videregående opplæring som tiltak i introduksjonsprogram i 2020

Andelen deltakere i introduksjonsprogram som deltar i formell opplæring som tiltak i programmet er omtrent på samme nivå som i 2019. Foreløpig tall for 2020 viser at 29 prosent av deltakerne hadde grunnskoleopplæring og 12 prosent hadde videregående opplæring som del av sitt program. I 2019 var tallene hhv. 28 prosent og 12 prosent.

I kommuneundersøkelsen 2020 svarer 136 av 217 kommuner at de har igangsatt tiltak for å få flere deltakere i introduksjonsprogrammet til å delta i grunnskoleopplæring. De fleste kommunene oppgir at de har iverksatt følgende tiltak i 2020:

- ◆ Avtale mellom kommunens flyktingetjeneste, voksenopplæringscenter og/eller andre kommunale instanser som tilbyr grunnskoleopplæring for voksne
- ◆ Felles administrasjon mellom tilbyder av norskopplæring og grunnskole

⁹ Inkluderer personer i rettighetsgruppene «rett og plikt», og «kan tilbys introduksjonsprogram».

Andre tiltak mange kommuner har iverksatt, er avtale om samkjøring av timeplaner, fleksibel undervisning (for eksempel undervisning på kveldstid), deltakelse i forsøk med forberedende voksenopplæring (FVO) og deltakelse i kombinasjonsforsøk med FVO og modulstrukturert fag- og yrkesopplæring.

I kommuneundersøkelsen 2020 oppgir 140 av 217 kommuner at de har iverksatt tiltak for å få flere deltakere i introduksjonsprogrammet til å delta i videregående opplæring. Avtale mellom kommunen, voksenopplæringscenter og fylkeskommunen er det mest oppgitte tiltaket.

I kommuneundersøkelsen 2020 vurderer flertallet av kommunene samarbeidet med fylkeskommunen og med lokale videregående skoler som godt eller svært godt. Noen kommuner (ved kommunaldirektør) har imidlertid gitt tilbakemeldinger knyttet til utfordringer i kommunikasjon med fylkeskommunene om introduksjonsprogramdeltakere som dropper ut av videregående opplæring.

Det har vært en økning i andelen deltakere som har hatt grunnskole og videregående opplæring som en del av introduksjonsprogrammet frem til 2019, men denne utviklingen har stanset opp i 2020. Det er mulig at dette kan relateres til pandemien, og utfordringer knyttet til opplærings situasjonen. Dette har vi foreløpig ikke sikker informasjon om.

I 2020 har IMDi i sitt formidlingsarbeid overfor kommuner og fylkeskommuner fortsatt vektlagt målsettingen om økt tilbud om formell opplæring til deltakere i introduksjonsprogrammet. IMDi har holdt en nasjonal fagsamling for fylkeskommuner, og videregående fagopplæring for flerspråklige voksne har vært tema¹⁰.

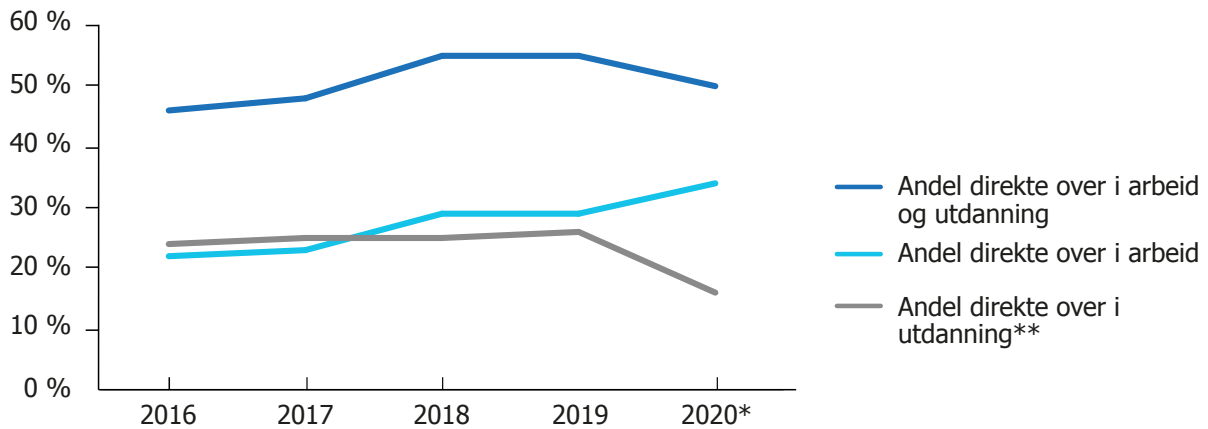
Deltakere som avsluttet introduksjonsprogram i 2020

Antall introduksjonsdeltakere som avsluttet program i løpet av 2020 er betydelig redusert fra 2019. Foreløpige tall viser at om lag 4 000 deltakere avsluttet program i 2020, mens det i 2019 avsluttet 8 208 deltakere. Mange introduksjonsdeltakere fikk i 2020 utvidet introduksjonsprogram med hjemmel i midlertidig lov som følge av koronasituasjonen.

Foreløpige tall for 2020 viser at 50 prosent gikk over til arbeid eller utdanning direkte etter avsluttet program. 16 prosent gikk over til arbeid, mens 34 prosent gikk over til utdanning. Blant de som avsluttet program året før gikk 55 prosent over i arbeid eller utdanning direkte etter avsluttet introduksjonsprogram, fordelt 26 prosent til arbeid og 29 prosent til utdanning.

¹⁰ Se omtale i avsnittet om tilskuddsordningen *Tilrettelagt fag- og yrkesopplæring for voksne innvandrere*.

Figur 3-2-5. Andel deltakere med overgang til arbeid og utdanning direkte etter avsluttet introduksjonsprogram. Prosent. 2016–2020 (foreløpige tall for 2020)

*Foreløpige tall

**Videregående opplæring og høyere utdanning

Kilde: NIR

Sammenlignet med 2019 var andelen deltakere i introduksjonsprogram som i 2020 gikk over til arbeid direkte etter avsluttet program 10 prosentpoeng lavere (foreløpige tall). Derimot var det i 2020 en forholdsvis høy andel som gikk over til videregående opplæring sammenlignet med tidligere år. Positive bidrag til denne utviklingen kan ha være økt bruk av grunnskoleopplæring i programmet de siste årene, og at en høyere andel dermed er kvalifisert for opptak til videregående opplæring. Både fylkeskommunens nye rolle som har ført til økt samarbeid med kommunene, og forsøk med modulstrukturert fag- og yrkesopplæring antas også å ha bidratt positivt. Riktignok var det om lag dobbelt så mange som avsluttet program i 2019 sammenlignet med 2020, og selv med økning i andel med overgang til utdanning var det likevel flere som gikk over til utdanning i 2019 (2 401 personer) enn i 2020 (1 348 personer).

Foreløpige tall for 2020 viser at andelen kvinner som avsluttet introduksjonsprogram er høyere enn i 2019. I 2020 utgjorde kvinner 48 prosent av de som avsluttet og menn 52 prosent, mens i 2019 var fordelingen kvinner 34 prosent og menn 66 prosent. Dette gir utslag for resultatet i 2020. Kvinner har erfaringsmessig om lag 20 prosentpoeng lavere måloppnåelse enn menn når det gjelder andel som går over i arbeid eller utdanning etter avsluttet introduksjonsprogram.

Resultater for deltakere som avslutter introduksjonsprogram – målt ett år etter avsluttet program

SSBs statistikk over tidligere deltakere i introduksjonsprogram viser at 63 prosent av de som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2017 var i arbeid eller utdanning ett år etter endt program. Året før var andelen 62 prosent. Som tidligere år er det store forskjeller mellom menn og kvinner. 72 prosent av mennene og 48 prosent av kvinnene var i arbeid

og/eller utdanning ett år etter avsluttet program. Året før var de tilsvarende andelene 71 og 50 prosent. SSB publiserer tall for de som avsluttet introduksjonsprogram i 2018 den 4. mai 2021.

IMDis innsats for å forbedre resultatene i introduksjonsprogrammet

Kompetanseheving gjennom fagverksted

IMDi arrangerte også i 2020 fagverksted for kompetanseheving av programrådgivere og andre som jobber med kvalifisering av innvandrere. Tema i 2020 var hovedsakelig integreringsloven og relaterte temaer; kompetansekartlegging, karriereveiledning, innhold i introduksjonsprogrammet inkludert standardiserte elementer, samt den nye digitale fagressursen for introduksjonsprogrammet. Også kommunenes erfaringer og anbefalinger for arbeidet med introduksjonsprogrammet under pandemien var et tema.

På grunn av koronasituasjonen ble fagverksted 2020 arrangert som webinarer i perioden august til desember. Det var 1 568 kommuneansatte som var påmeldt fagverksted, som i 2020 foregikk digitalt. Mellom 422 og 948 personer deltok på hver av de fem sendingene, og flere hundre personer så opptak av sendingene i etterkant. Vi har imidlertid ikke tall for antall unike seere på de fem sendingene samlet.

Alle sendingene inkluderte gode eksempler fra ulike kommuner for å bidra til erfaringsutveksling mellom kommunene, som på fagverksted tidligere år har blitt ivaretatt gjennom læringsverksted med praktiske eksempler fra kommunene. Under alle sendingene hadde seerne anledning til å sende inn spørsmål som ble forsøkt svart ut underveis, men som også ble oppsummert og svart ut i siste sending ved innlegg fra Fylkesmannen (Statsforvalteren), Fylkeskommunen, en utvalgt kommune og IMDi.

Alle sendingene av fagverksted 2020 er tilgjengelig på IMDis nettside, imdi.no.

Innføringen av ny integreringslov og standardiserte elementer

I 2020 har IMDi utviklet kompetansehevende tiltak og støtteverktøy som skal bidra til implementering av integreringsloven. IMDi har avholdt møter med referansegruppen for implementering av integreringsloven bestående av representanter fra kommuner, fylkeskommuner og interesseorganisasjoner. Møtene ble avholdt 19. juni og 16. november. I tillegg ble det avholdt et møte den 24. juni med alle fylkeskommunene der også integreringsloven og fylkeskommunenes nye rolle og oppgaver var hovedtema. Fagverksted har vært sentralt i innføring av integreringsloven og de standardiserte elementene. IMDi har utviklet en juridisk veileder, nye tekster på imdi.no og en innføringsfilm om den nye loven.

Hurtigsporet som standardisert element

IMDi utviklet i 2020 hurtigspor som et standardisert element i introduksjonsprogrammet i samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet. Direktoratene valgte å invitere Kompetanse Norge med inn i samarbeidet for å ivareta perspektivet på norskopplæring

som en integrert del av hurtigsporet. Det er utarbeidet felles faglige anbefalinger for hvordan et hurtigspor for nyankomne flyktninger kan gjennomføres. Hurtigsporet er tilpasset rammene i integreringsloven og skal kunne tilrettelegges for deltakere med omsettbare medbragt kompetanse og som har arbeid som sluttmål.

ICDP-foreldreveiledningskurs i introduksjonsprogrammet

I 2020 arrangerte IMDi i samarbeid med Bufetat nye ICDP-foreldreveiledningskurs for kommuneansatte. Som følge av koronapandemien foregikk opplæringen digitalt. På grunn av omlegging til digital opplæring ble antall kursplasser redusert fra 100 kursplasser i 50 kommuner til 60 kursplasser i 28 kommuner. Det ble arrangert 5 kurs med 12 kursdeltakere på hvert kurs, og ikke som planlagt 4 kurs med 24 kursdeltakere på hvert kurs. Den digitale plattformen for kurset ble administrert av Bufetat. Bufetat har evaluert kursdeltakernes erfaringer, og 9 av 10 svarer at det har gått fint/har gått greit at opplæringen har foregått digitalt.

Implementering av integreringspakken

IMDi og Kompetanse Norge har samarbeidet om implementering av integreringspakken i 2020. Det ble opprettet en arbeidsgruppe i juni. Informasjonsbrev til kommuner og fylkeskommuner om midlertidig lov for tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av koronasituasjonen ble sendt av IMDi i juni 2020. IMDi publiserte samtidig nyhetssak på IMDis nettsider om midlertidig lov for tilpasninger i introduksjonsloven og veiledning til kommunene. En oppdatert veileder for kommuner og fylkeskommuner ble publisert på IMDis nettsider medio juli 2020. IMDi hadde kontakt med KS under arbeidet med veileder og utkast ble sendt til KS i forkant av publisering.

På IMDis digitale fagverksted, som ble gjennomført i august, orienterte IMDi om integreringspakken, midlertidig lov og om veileder til kommuner og fylkeskommuner knyttet til tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av koronasituasjonen¹¹.

Standardiserte elementer i introduksjonsprogram

IMDi har, i samarbeid med Kompetanse Norge, fullført oppdraget om å utvikle standardiserte elementer for introduksjonsprogrammet i 2020. De standardiserte elementene inneholder faglige anbefalinger for tematikk og innhold i elementene, planlegging, organisering og samarbeid, samt verktøy og ressurser for å tilby elementene. Direktoratene opplevde i 2020 noen forsinkelser grunnet en presset ressursituasjon og koronasituasjonen, men har ved utgangen av 2020 utviklet samtlige planlagte elementer. Elementer som er utviklet er Livsmestring i et nytt land, Foreldreveiledning, Hurtigspor, Praksis, Tilbud i omsorgspermisjon, Korte bransjekurs, Entreprenørskap, Arbeid på deltid, Digital kompetanse og Personlig økonomi. Direktoratene har også utviklet en digital fagressurs for introduksjonsprogrammet; www.introduksjonsprogrammet.

---

¹¹ Utbetaling av ekstra tilskuddsmidler knyttet til koronasituasjonen ble utbetalt 2.11.2020. Utvidet programtid finansieres med 250 mill. kroner over kap. 291, post 60. Utvidet norskopplæring finansieres med 161 mill. kroner over kap. 292, post 60.

imdi.no som ble lansert 07.01.2021. Konkrete leveranser i 2020 fremgår av rapporter til Kunnskapsdepartementet på hovedmilepæl 6 (15.1.2020) og 7 (4.5.2020), samt etterleveranser (1.9.2020, 18.12.2020).

Tilrettelegging for økt deltakelse i modulforsøk på grunnskolenivå og videregående nivå
Kompetanse Norge og Utdanningsdirektoratet har hovedansvar for modulforsøkene, og IMDi har bidratt i arbeidet. Kompetanse Norge jobbet i 2020 videre med og utvidet forsøk med modulstrukturert opplæring for voksne på grunnskolenivå og forsøk med modulstrukturert fag- og yrkesopplæring, samt kombinasjonsforsøket. Formålet med forsøkene er at flere voksne skal oppnå formell kompetanse. Viktige arbeidsområder i 2020 har vært å identifisere hindringer i regelverk, og bidrag til utvelgelse av kommuner i forbindelse med kombinasjonsforsøket.

Informasjon om stipendfinansiering av videregående opplæring

IMDi har et løpende samarbeid med Statens Lånekasse. Statens lånekasse har i 2020 produsert informasjonsmateriell om stipendfinansiering av videregående opplæring. IMDi har gitt innspill til deres informasjonstekster og -filmer, samt hvilke språk som informasjonen bør presenteres på. Den planlagte formidlingen av informasjon via IMDis kanaler og nettverk ble noe forsinket grunnet pandemien.

Utvikling av digitale løsninger og tjenester

Kommunene bruker Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) til å registrere enkeltpersoners deltakelse i introduksjonsprogram, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og opplæring for asylsøkere.

Data fra NIR brukes til rapportering til departementet, til publisering av statistikk og analyser, og som grunnlag for videreutvikling og forskning på integreringsfeltet. IMDi har i 2020 jobbet med å tilrettelegge for endringer i NIR som følge av ny integreringslov som trådte i kraft 1.1.2021, se nærmere omtale under kapittel 4 *Styring og kontroll i virksomheten*.

IMDi mottar og besvarer henvendelser og spørsmål fra kommunene bl.a. knyttet til enkeltpersoners rettigheter og plikter etter introduksjonsloven, regelverk, norsktilskudd, pålogging, tekniske feil og registreringer i NIR. IMDi mottok og besvarte rundt 5 000 skriftlige saker i løpet av 2020.

Første leveranse, som håndterte de viktigste endringene i ny lov, ble levert i desember 2020, mens øvrige endringer ferdigstilles våren 2021.

Andre ordninger og virkemidler for økt deltakelse i arbeidslivet

Jobbsjansen

Prosjekter for innvandrerkvinner utenfor arbeidslivet

Formålet med ordningen er å øke sysselsettingen blant innvandrerkvinner som står langt fra arbeidsmarkedet og som har behov for grunnleggende kvalifisering.

IMDi gir tilskudd til kommunene til gjennomføring av prosjekter. I statsbudsjettet for 2020 ble det avsatt 85,3 mill. kroner til Jobbsjansen. Det var en oversøking med innkommende søknader på 111,7 mill. kroner. Det ble mottatt 34 søknader, hvorav 29 omhandlet videreføring fra 2019, og alle ble innvilget og tildelt i mars.

Tilskuddsrammen ble senere økt med 25 mill. kroner i forbindelse med Integreringspakken. Det var 21 av totalt 34 eksisterende prosjekter som søkte om disse ekstramidlene. Alle søknader ble innvilget og tildelt i august. Ekstramidlene gikk hovedsakelig til å ta inn nye deltakere i eksisterende prosjekter, deltakerlønn samt til styrking av tiltak for deltakere herunder personalressurser, samt til etablering av nye plattformer for digitalisering av opplæring og oppfølging av deltakere. I tillegg gikk ekstramidlene til styrking av opplæringstiltak for deltakere for å øke deltakernes formelle kompetanse. Ekstramidlene ble imidlertid ikke brukt fullt ut. Bakgrunnen for underforbruket var at det bare var eksisterende Jobbsjansen-prosjekter som kunne søke om disse midlene.

Den totale tilskuddsrammen for ordningen i 2020 var dermed på 110,3 mill. kroner.

Til sammen har Jobbsjansen-prosjektene satt seg som mål å ha ca. 1 200 deltakere i 2020. Informasjon om faktisk antall deltakere samt resultater for 2020 ved deltakernes overgang til arbeid og utdanning vil foreligge i 2. kvartal 2021.

IMDi følger opp og veileder tilskuddsmottakerne for å sikre en god og effektiv forvaltning av midlene, samt innhente kunnskap på tvers av prosjektene for å videreutvikle ordningen. I 2020 ble det avholdt flere digitale oppfølgingsmøter for prosjektene og i tillegg ble det avholdt en nasjonal nettsamling for prosjektene i november 2020. Formålet var kunnskapspåfyll, erfaringsdeling med fokus på muligheter og utfordringer, formidling av god praksis og nettverksbygging. IMDi har gjennom året også hatt god dialog med prosjektkommunene, og IMDi har gitt råd og veiledning for håndtering av utfordringer knyttet til koronasituasjonen.

Deltakere i Jobbsjansen som går over til arbeid eller utdanning etter avsluttet program

Over tid har resultatene i Jobbsjansen blitt stadig bedre, og i 2019 oppnådde man det beste resultatet hittil. 76 prosent gikk over til arbeid eller utdanning når de avsluttet programmet. Resultatet for 2020 vil foreligge i 2. kvartal 2021.

Koronasituasjonen antas å gi negative konsekvenser på kort og lengre sikt for deltakere i Jobbsjansen. På kort sikt gjelder dette stans i eller redusert innhold i program og

opplæring. En del prosjekter hadde utfordringer med å rekruttere deltakere i 2020. Dette kan medføre at antall deltakere i prosjektene ved rapportering blir lavere enn oppgitt måltall i prosjektsøknadene. Tilbakemeldinger fra tilskuddsmottakerne tilsier at deltakere i Jobbsjansen i 2020 kan ha fått mindre utbytte av opplæringen enn i en normalsituasjon. Det var blant annet utfordrende for prosjektene å skaffe praksisplasser til deltakere. I tillegg er arbeidsmarkedet påvirket av den pågående pandemien og dette kan redusere den enkeltes muligheter for overgang til arbeid. Dette kan medføre en resultatnedgang for Jobbsjansen.

Tilskudd til utvikling av kommunale integreringstiltak

Tilskuddsordningen har som formål å øke kvaliteten og bedre resultatene i kommunenes integreringsarbeid. Tilskuddsordningen skal bidra til utprøving av prioriterte integreringstiltak av nasjonal verdi, og skal bidra til kunnskaps- og metodeutvikling av nasjonal interesse.

I 2020 har det vært prøvd ut tiltak, innretninger, metoder og modeller innenfor seks prioriterte områder. Tiltak som gir psykisk støtte (område 5) er nytt fra 2020 (jf. tabell 3-2-3 under).

Tabell 3-2-3. Tildelinger av tilskudd til utvikling av kommunale integreringstiltak. 2020

Prioriteringer	Tilskuddsbeløp (kroner)	Antall prosjekter
Område 1: Lengre kvalifiseringsløp (år 4 etter gjennomført 3-årig introduksjonsprogram) – tidligere <i>Jobbsjansen del C</i>	18 520 000	14
Område 2: Modeller for arbeidsrettet kvalifisering i samarbeid med sosiale entreprenører	978 080	9
Område 3: Utprøving og utvikling av metodikk i norskopplæringen	6 500 000	7
Område 4: Utprøving og utvikling av standardiserte elementer i introduksjonsprogrammet	11 590 000	17
Område 5: Tiltak som gir psykisk støtte	3 808 150	5
Område 6: Utviklingen av innovative løsninger	5 310 000	7
Totalsum	55 706 230	59

På IMDi nettside¹² er det oversikt over prosjekter som ble tildelt tilskuddsmidler i 2020, samt prosjektkatalog for 2020.

¹² <https://www.imdi.no/globalassets/dokumenter/tilskudd/tildeling/prosjektkatalog-2020---tilskudd-til-utvikling-av-kommunaleintegreringstiltak.pdf>

Prosjektene skal bidra til kunnskaps- og metodeutvikling av nasjonal interesse. Kunnskapen og metodene skal ha overføringsverdi til øvrige kommuner. Alle prosjekter har fått krav om å utvikle konkrete produkter som beskrivelser av modeller, verktøy, rutiner m.m. Noen av prosjektene er tilknyttet faglig veiledere i Universitets- og høyskolesektoren eller forskningsmiljø for å kvalitetssikre både utviklingsarbeid og produkter.

IMDi vil levere en mer detaljert rapport om bruk av tilskuddsmidlene og måloppnåelse i 2020 til Kunnskapsdepartementet innen 1.6.2021.

Tilrettelagt fag- og yrkesopplæring for voksne innvandrere

Tilskuddet skal stimulere til etablering og gjennomføring av tilbud om tilrettelagt fag- og yrkesopplæring for voksne innvandrere som har rett til videregående opplæring, men som har for svake norskkferdigheter til å følge ordinær opplæring uten tilrettelegging. Total søknadssum for 2020 var litt i overkant av 20 mill. kroner og rammen var 15 mill. kroner. Åtte fylkeskommuner fikk tildelt midler. Oslo, Møre og Romsdal samt Troms og Finnmark søkte ikke midler under denne ordningen i 2020.

Siden 2020 var første året for tilskuddsordningen, ble det åpnet for å søke midler for å etablere samarbeidet mellom kommuner, NAV og arbeidsgivere.

IMDi arrangerte et digitalt webinar i samarbeid med Utdanningsetaten i Oslo kommune og Helsfyr voksenopplæring i 2020. Temaet var sektorsamarbeid og praktisk anvendelse av CLIL-metoden (Content and Language Integrated Learning).

IMDi opplever stor entusiasme og kreativitet i fylkeskommunene knyttet til fag- og yrkesopplæring for voksne innvandrere. Hovedutfordringen har vært pandemien som har medført at det har vært utfordringer for enkelte fag, ikke tilstrekkelig tilgang til ressurser med spisskompetanse på andrespråk-opplæring og rask tilgang på læreplasser i opplæringsløpene. Pandemien og sammenslåingen av fylker kan ha påvirket til at noen fylker ikke søkte tilskuddsmidler i 2020.

Måloppnåelsen for 2020 vil bli vurdert etter antall deltakere som har påbegynt utdanning, antall læreplasser, og etablerte samarbeidskanaler som skal sikre rekruttering. Fylkeskommunenes rapporteringsfrist er 15.2.21. Rapportering for tilskuddsordningen vil inngå i samlet tilskuddsrapportering i juni 2021.

Utvikling av veiledende materiale som beskriver ulike brukerforløp

IMDi, Kompetanse Norge, Utdanningsdirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet fikk i 2020 i oppdrag å samarbeide om å utvikle veiledende materiale som skal illustrere brukerforløp i form av eksempler på gode kvalifiseringsløp for voksne innvandrere. Veiledningsmaterialet skal bidra til at offentlige aktører får bedre grunnlag for veiledning og samarbeid om tilgang til norskopplæring, formell opplæring og arbeidsrettede tiltak. IMDi er hovedansvarlig for oppdraget. I 2020 ble det nedsatt en arbeidsgruppe for

samarbeid mellom de involverte direktoratene, og anskaffet ekstern bistand til utvikling av materialet. Oppdraget hadde opprinnelig leveringsfrist 30.11.2020 men IMDi har fått utsatt frist til 30.4.2021 på bakgrunn av forsinkelser i arbeidet grunnet pandemien.

Mangfold i arbeidslivet

IMDi har en viktig rolle som pådriver og samordner for varig deltakelse i arbeidslivet for flyktninger og andre med innvandrerbakgrunn. IMDi formidler kunnskap, utvikler og tilbyr verktøy og deler erfaringer om hvordan virksomheter kan øke mangfoldet gjennom rekruttering. Vi formidler kunnskap om hvordan mangfoldsledelse kan bidra til merverdi for virksomheter. Målgruppen er virksomheter i både offentlig og privat sektor og partene i arbeidslivet. IMDis innsats skal bidra til å øke rekruttering og sikre bærekraftig tilknytning til arbeidslivet for innvandrere.

Pådriver for økt bevissthet om mangfold som en ressurs i norsk arbeidsliv

IMDi iverksatte i 2020 FoU-prosjektet *Mulige sammenhenger mellom etnisk mangfold og lønnsomheter i virksomheter i norsk arbeidsliv*. Oppdraget er gitt til Institutt for samfunnsforskning (ISF), i samarbeid med Arbeidsforskningsinstituttet (AFI), OsloMet. Prosjektet skal levere en kunnskapsoppsummering fra inn- og utland om temaet og gjøre en kartlegging og analyse i hvilken grad det kan sies å være sammenheng mellom etnisk mangfold og lønnsomhet i virksomheter. Prosjektet avsluttes ved utgangen av 2021.

IMDi påbegynte på bakgrunn av en utredning utført av Agenda Kaupang, utvikling av en informasjons- og veiledningstjeneste for arbeidsgivere og en tilskuddsordning for virksomheter. Begge tiltakene er planlagt lansert i 2021 sammen med en landsomfattende informasjonskampanje. Tiltakene har til hensikt å bidra til økt bevissthet om mangfold som en ressurs, øke mangfoldskompetansen i norsk arbeidsliv, samt å gi flere innvandrere et stabilt fotfeste i arbeidslivet.

IMDi deltar i det statlige mangfoldsnettverket, som i dag består av åtte statlige virksomheter. Formålet med nettverket er å dele erfaringer og bidra til videreutvikling av mangfoldsarbeidet i virksomhetene. Til sammen representerer nettverket 70 000 arbeidsplasser. Nettverket møtes hver sjette uke.

I forlengelse av arbeidet med utvikling av Standarden «Ledelsessystemer for mangfold» NS 11202:2018 (2018), deltar også IMDi i den norske speilkomiteen i regi av Standard Norge for utvikling av internasjonale standarder knyttet til HR-systemer, ISO/TC 260 Human Resource Management.

IMDi formidler tilgjengelig og oppdatert kunnskap, samt erfaringer og gode eksempler om mangfold i arbeidslivet gjennom vår LinkedIn-profil. Ved utgangen av 2020 hadde IMDi 3 820 følger på LinkedIn.

Mangfoldsprisen

Mangfoldsprisen fortsetter å sette etnisk mangfold i arbeidslivet på dagsordenen ved å løfte frem konkrete eksempler på hvordan innvandreres kompetanse kan utnyttes.

I 2020 ble Mangfoldsprisen på nytt gjennomført som en del av regjeringens integreringsstrategi for å stimulere arbeidsgivere til økt bevissthet om mangfold som ressurs. Formålet med prisen er å fremme etnisk mangfold, bedre bruk av innvandreres kompetanse, og øke rekruttering av innvandrere i arbeidslivet. Sammenliknet med 2019 ble det i 2020 en nær dobling av antall regionale priser utdelt, ettersom det ble kåret to vinnere i hvert fylke; én fra hver av Mangfoldsprisens to virksomhetskategorier. Det vil si *små virksomheter* og *mellomstore og store virksomheter*. De regionale vinnerne kjempet deretter om å vinne Mangfoldsprisens nasjonale priser. De regionale og nasjonale vinnerne ble kåret av juryer sammensatt av representanter for hovedsammenslutningene for partene i arbeidslivet, aktører innen arbeidslivet samt samfunnsengasjerte personer med innvandrerbakgrunn. Kunnskaps- og integreringsministeren delte ut de nasjonale prisene under regjeringens integreringskonferanse den 14.9.2020. Både regionale og nasjonale priser ble utdelt digitalt grunnet koronasituasjonen.

Totalt ble 315 virksomheter fra hele landet ble foreslått som kandidater til Mangfoldsprisens regionale og nasjonale priser. Dette er en liten nedgang fra 2019. Men tatt i betraktning usikkerhet og utfordringer knyttet til gjennomføring grunnet koronasituasjonen, er dette likevel å anse som et tilfredsstillende antall kandidater.

Kriteriene for å motta prisen var god bruk av innvandreres kompetanse, etnisk mangfold på virksomhetens ulike nivåer og kategorier, samt strategisk arbeid for å øke det etniske mangfoldet i virksomheten.

I kategorien *små virksomheter* var de nasjonale vinnerne som følger:

- ♦ Gull: Lydgulvsystemer AS (Viken)
- ♦ Sølv: Café Vintage (Vestfold og Telemark)
- ♦ Bronse: Averøy Regnskapslag (Møre og Romsdal)

I kategorien *mellomstore og store virksomheter* var vinnerne som følger:

- ♦ Gull: Øst-Politidistrikt (Viken)
- ♦ Sølv: Hennig Olsen (Agder)
- ♦ Bronse: New Normal Group (Vestfold og Telemark)

Årets mangfoldsvirksomhet, som tildeles én av de to gullvinnerne, gikk til Lydgulvsystemer AS (Viken).

Mangfoldsprisen fortsetter å sette etnisk mangfold i arbeidslivet på dagsordenen ved å løfte frem konkrete eksempler på hvordan innvandreres kompetanse kan utnyttes.

Prisen og dens vinnere har vært omtalt i lokale, regionale og nasjonale medier (TV, radio og aviser) samt på hjemmesider til næringsforeninger, kommuner, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner og bransjeorganisasjoner. I tillegg har prisens egen nettside www.mangfoldsprisen.no og kommunikasjon via sosiale medier som LinkedIn, Facebook og Instagram bidratt ytterligere til oppmerksomhet og informasjon om etnisk mangfold som en ressurs i arbeidslivet.

*Mellomstore og
store virksomheter:*

Hennig Olsen (Agder)

Små virksomheter:

**Café Vintage
(Vestfold og Telemark)**

*Mellomstore og
store virksomheter:*

Øst Politidistrikt (Viken)

Små virksomheter:

Lydgulvsystemer AS (Viken)

*Mellomstore og
store virksomheter:*

**New Normal Group
(Vestfold og Telemark)**

Små virksomheter:

**Averøy Regnskapslag
(Møre og Romsdal)**

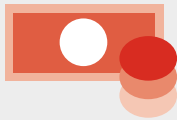
3.3 Høy deltakelse i samfunnslivet

Tilskudd til frivilligheten

IMDi forvalter tilskudd som skal styrke frivillige organisasjoners rolle i arbeidet med inkludering og integrering.

83,3

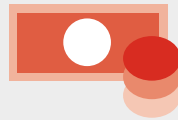
MILL. KR

Tilskudd til **integreringsarbeid** i regi av frivillige organisasjoner

42,11

MILL. KR

Tilskudd til **drift av nasjonale ressursmiljø**

19,6

MILL. KR

Ekstraordinært tilskudd til **informasjonstiltak for innvandrerbefolkningen** i regi av frivillige organisasjoner

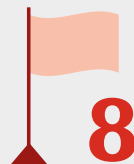
Negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

IMDi har **49** **minoritetsrådgivere** som jobber ved videregående skoler.

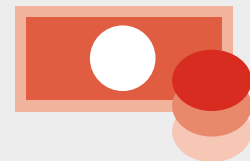

Integreringsrådgivere jobber ved **fire utenriksstasjoner** og dekker **åtte land**

Områdesatsing

IMDi forvalter de statlige midlene til områdesatsing.

36,7 MILL. KR til områdesatsing

Tolking i offentlig sektor

IMDi er nasjonal fagmyndighet for tolking i offentlig sektor, og skal bidra til at offentlig sektor har god tilgang på kvalifiserte tolker.

Det er

1 653

tolker i nasjonalt tolkeregister

De tolker på

72

språk

62%

av tolker har stats- autorisasjon og/eller tolkeutdannelse

3.3 Høy deltakelse i samfunnslivet

Det er et overordnet mål for integreringspolitikken at innvandrere skal oppleve tillit og tilhørighet, og delta i det norske samfunnslivet.

Å bygge tillit og tilhørighet avhenger av felles møteplasser i lokalsamfunn, hvor innvandrere kan etablere og utvide sosiale nettverk, og få kunnskap og forståelse for grunnleggende verdier, normer og kulturelle koder i det norske samfunnet.

Høyere grad av tillit til norske institusjoner og storsamfunnet, skapes også gjennom gode og tilpassede offentlige tjenester som ivaretar ulike menneskers behov, samt representasjon av innvandrere på ulike samfunnsarenaer, inkludert i frivillige organisasjoner og i demokratiske prosesser.

På den andre siden handler økt samfunnsdeltakelse blant innvandrere og barn av innvandrere om å fjerne hindringer for deltakelse, herunder lavere deltakelse i arbeidslivet, diskriminering og negativ sosial kontroll og æresrelatert vold.

Negativ sosial kontroll og æresrelatert vold utgjør alvorlige hindringer for den enkeltes frihet til å delta i samfunnet.

Arbeidet med å bryte ned disse barrierene gjennom regjeringens innsats mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold er derfor en viktig forutsetning for å nå målsetningen om økt deltakelse i samfunnslivet. IMDi's innsats på dette området har blitt synliggjort og forsterket som følge av koronasituasjonen.

IMDi's arbeid omfatter utplassering av minoritetsrådgivere, integreringsrådgivere på utvalgte ambassader, kompetanseheving og samarbeid med kommuner, fylkeskommuner, sektormyndigheter, frivillige organisasjoner og andre. Videre forvalter IMDi tilskudd til tiltak og prosjekter i regi av frivillige organisasjoner.

IMDi er fagmyndighet for tolking i offentlig sektor. Denne rollen innebærer veiledning om bestilling og bruk av tolk samt bevillingsansvar for statsautorisasjon av tolker. IMDi bidrar til utvikling av organisatoriske rammer og god praksis som sikrer forsvarlig tolking innenfor offentlig tjenesteyting og at offentlig sektor får tilgang på nok kvalifiserte tolker i aktuelle språk.

Koordineringsrolle under koronapandemien

Som en konsekvens av koronapandemien fikk IMDi i april et mandat fra regjeringen knyttet til koordinering av tiltak og informasjon rettet mot innvandrerbefolkningen.

IMDis koordineringsansvar i koronasituasjonen innebærer å:

- ♦ bidra til god og målrettet kommunikasjon opp mot innvandrerbefolkningen fra alle relevante offentlige sektorer
- ♦ bidra med oppdatert informasjon om innvandrerbefolkningen og deres situasjon i lys av koronasituasjonen
- ♦ bidra til at sektormyndigheter og kommuner er klar over sitt ansvar for at nødvendig informasjon når ut til innvandrerbefolkningen, herunder bruk av kvalifisert tolk
- ♦ ha dialog med frivillige organisasjoner som mottar tilskudd fra IMDi for i størst mulig grad å kartlegge:
  - ♦ hvilke informasjonskanaler ulike deler av innvandrerbefolkningen benytter
  - ♦ iverksatte tiltak, herunder bidra til at eksisterende offentlige ressurser benyttes i formidlingen
  - ♦ informasjons- og veiledningsbehov

IMDi har rapportert kvartalsvis på dette arbeidet til departementet, i tillegg til å svare ut løpende henvendelser og bestillinger.

På bakgrunn av mandatet satt IMDi ned en tverrsektoriell koordineringsgruppe som ledes av IMDis direktør. Gruppen har møttes to ganger i 2020 og rapportert til IMDi på tiltak og informasjon innenfor egen sektor i forkant av møtene. Møtene i gruppen har vært nyttige for å få en felles forståelse av utfordringsbildet og som bakgrunn for nye tiltak innenfor de ulike sektorene.

Ved siden av kontakten med de øvrige sektormyndighetene har IMDi forvaltet en ekstraordinær tilskuddsordning til frivilligheten (se nærmere omtale under avsnittet *Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner- tillegg 2020*). Gjennom jevnlig dialog med tilskuddsmottakerne har IMDi formidlet viktig informasjon fra myndighetene og fått verdifulle innspill til utfordringsbildet og barrierer blant innvandrerbefolkningen. Denne kunnskapen har blant annet blitt løftet inn i koordineringsgruppen og utgjort en del av grunnlaget for rapportering til departementet.

I desember 2020 ledet IMDis direktør en ekspertgruppe¹ som skulle se nærmere på tiltak for å redusere smitten blant innvandrerbefolkningen. Ekspertgruppen foreslo totalt 29 tiltak. Oppfølging av rapporten var godt i gang ved årsskiftet.

Tilbakemeldingene fra sektormyndighetene og frivillige organisasjoner tyder på at IMDis koordineringsrolle har blitt godt mottatt. IMDis vurdering er at en samordnet innsats på tvers av sektorer fortsatt er avgjørende for å kunne finne gode svar på pandemiens helsemessige, sosiale og økonomiske konsekvenser for deler av innvandrerbefolkningen.

---

¹ Nærmere omtale på regjeringens nettsider: <https://www.imdi.no/globalassets/dokumenter/ekspertgruppe-rapport---forslag-til-tiltak-for-a-reducere-covid-19-smitte-blant-innvandrere.pdf>

IMDis arbeid for økt samfunnsdeltakelse blant innvandrere

IMDi har en viktig rolle i å styrke både kommunenes og frivillige organisasjoners rolle og kompetanse i integrerings- og inkluderingsarbeidet. Pådriver- og samordningsrollen har avgjørende betydning, blant annet for å sikre at tilskuddordningene er et godt virkemiddel for økt deltagelse.

IMDi veileder kommunene som forvalter tilskudd og følger opp frivillige organisasjoner som mottar tilskudd gjennom møter og erfaringsdeling. IMDi bidrar også til gode møteplasser mellom kommuner og frivillig sektor.

Gjennom tilskuddsordningen *Integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner* veileder IMDi kommunene, bidrar med kunnskap og legger til rette for erfaringsdeling mellom stat og frivillighet. Denne tilskuddsordningen er derfor et sentralt virkemiddel for IMDis pådriver- og samordningsrolle.

Som følge av koronasituasjonen har erfaringsdeling og oppfølging av kommuner og tilskuddsmottakere i all hovedsak foregått digitalt i 2020.

Som ledd i å styrke frivillige organisasjoners rolle og kompetanse på feltet, har IMDi intensjonsavtaler med ni landsdekkende frivillige organisasjoner for perioden 2018–2020². Formålet med avtalene er å bidra til bedre integrering av flyktninger og innvandrere gjennom samarbeid og god koordinering av IMDis og de frivillige organisasjonens arbeid.

Et faglig forum for oppvekst, inkludering og samfunnsdeltakelse ble etablert av IMDi høsten 2020. Formålet med forumet er å dele erfaringer og aktuell kunnskap med kommuner, fylkeskommuner og frivillige organisasjoner som arbeider på feltet.

IMDis arbeid rettet mot frivillige organisasjoner

Intensjonsavtaler med landsdekkende frivillige organisasjoner

Landsdekkende frivillige organisasjoner har vært viktige samarbeidspartnere for IMDi over flere år. Organisasjonene bidrar til å styrke og utvikle lokalt integreringsarbeid i regi av lag, foreninger, frivilligsentraler, klubber og kretser over hele landet, samt til god erfaringsformidling fra arbeidet. IMDis vurdering er at intensjonsavtalene har bidratt til at organisasjonene har fått økt oppmerksomhet på mangfold og inkludering.

Frivillighet Norge har utviklet gode verktøy for inkludering for organisasjonene, og har i 2019–2020 hatt særlig fokus på manglende etnisk mangfold på toppen i organisasjonene. IMDi ser fremskritt i form av at organisasjonene vedtar strategier og handlingsplaner

² Organisasjonene med avtaler er: Frivillighet Norge, Norsk Folkehjelp, Norges Røde Kors, Den Norske Turistforening, Redd Barna, Norges Fotballforbund, Norges idrettsforbund, Norske Kvinners Sanitetsforening og Norges Frivilligsentraler.

for inkludering og mangfold, og har fokus på mangfoldsrekruttering. IMDi vurderer at avtalene har betydning for økt deltakelse av innvandrere som medlemmer og frivillige, men at avtalene så langt i liten grad har bidratt til økt mangfold på ledernivå i organisasjonene. Vi vurderer også at organisasjonene i for liten grad kan beskrive og tallfeste effekten av inkluderingsarbeidet. Det ble derfor startet et arbeid i 2020 med å finne metoder for bedre å kunne måle effekten av dette arbeidet.

Intensjonsavtalene er forlenget ut 2021 og vil gjennomgå med tanke på potensielle forbedringer i løpet av året. Organisasjonene vurderer at avtalene gir stor anerkjennelse, legitimitet og en god ramme for arbeidet. De vurderer også at avtalene motiverer dem til å holde oppmerksomheten på inkluderingsarbeidet over tid. Organisasjonene peker videre på et potensial for bedre nettverk og erfaringsutveksling mellom organisasjonene, og for økt samarbeid med IMDi gjennom konkretisering av forventninger og samarbeidsområder i avtalene.

Frivillig innsats på integreringsområdet

Frivillige organisasjoner bidrar til å skape tillit og tilhørighet gjennom å tilby felles møteplasser på tvers av befolkningen. Lokale organisasjoner utgjør gjennom ulike integreringstiltak, et viktig supplement til kommunenes integreringsarbeid. Blant annet kan frivillige organisasjoner på ulike måter tilføre merverdi i introduksjonsprogrammet, gjennom språktrening, nettverksbygging og leksehjelp. Slike tiltak tilfører økte muligheter for å komme i arbeid³.

I 2020 fordelte IMDi totalt 156,8 mill. kroner i tilskuddsmidler til frivillige organisasjoner, fordelt på tre tilskuddsordninger og fire øremerkede enkelttilskudd.

Tabell 3-3-1. Tilskuddsordninger og enkelttilskudd til frivillig virksomhet (kap. 291, post 71 og post 73). Beløp. 2018–2020

Tilskuddsordning	Tildelt 2018	Tildelt 2019	Tildelt 2020*
Post 71 Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner** (søknadsbasert støtte forvaltet av IMDi og 20 utvalgte kommuner)	-	83,2	83,33
Post 71 Tilskudd til drift av nasjonale ressursmiljø (øremerket tilskudd i statsbudsjettet til navngitte organisasjoner)	28,5	48,0	42,11
Post 71 Ekstraordinært tilskudd til informasjonstiltak for innvandrerbefolkningen i regi av frivillige organisasjoner om koronapandemien	-	-	19,6
Post 73 Øremerkede enkelttilskudd i statsbudsjettet	17,8	4,3	11,76
SUM	105,2	135,5	156,8

* Noe differanse mellom tildelt og regnskapsført beløp vil forekomme grunnet til klagebehandling, kontrolltiltak mm.

**Av dette ble 6,58 mill. kroner av IMDis del av tilskuddsrammen omdisponert til informasjonsarbeid rettet mot innvandrerbefolkningen om koronapandemien. Midlene ble tildelt seks frivillige organisasjoner.

Kilde: IMDi

³ NORCE Samfunnsforskning, rapport 9–2019.

Tilskuddsordningen til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner har tre delmål (se tabell 3-3-2). Frivillige organisasjoner kan søke om støtte til tiltak eller prosjekter som omfatter ett, eller en kombinasjon av flere delmål. Målgruppen er innvandrere, herunder flyktninger, arbeidsinnvandrere, familieinnvandrere, samt beboere i mottak, og øvrig befolkning i lokalsamfunn.

Forvaltningen av tilskuddsordningen er delt mellom IMDi og 20 kommuner⁴ med høy innvandrерandel. IMDi forvalter 40 prosent av rammen til nasjonale prosjekter, og kommunene 60 prosent til lokale prosjekter og tiltak. Samarbeidet om forvaltningen av ordningen har bidratt til å styrke samhandlingen og erfaringsutvekslingen mellom de 20 kommunene og IMDi.

Tabell 3-3-2. Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner. Støtte til prosjekter etter delmål for ordningen. Støttebeløp og andel av bevilgning, 2019–2020

Delmål for ordningen*	Tildelt 2019 (i mill. kroner)	Andel 2019	Tildelt 2020 (i mill. kroner)	Andel 2020
Del A: Stimulere til fellesskap, tillit og tilhørighet i lokalsamfunn	12,65	43%	7,90	29%
Del B: Øke kunnskapen om det norske samfunnet og styrke kvalifisering for arbeid eller utdanning	7,74	27%	9,57	36%
Del C: Forebygge negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse	8,79	30%	9,28	35%
Til sammen:	29,18	100%	26,75	100%

* Mange av prosjektene i 2020 kombinerte to eller tre delmål, slik tilskuddsordningen legger opp til. Kategoriseringen er derfor gjort ut fra en vurdering av hva som er hovedfokuset i prosjektene.

Kilde: IMDi

Under delmål A: *Stimulere til fellesskap, tillit og tilhørighet i lokalsamfunn for innvandrere og øvrig befolkning* er tiltak som bidrar til felles møteplasser mellom majoritetsbefolkningen og innvandrergupper prioritert. Flere store frivillige organisasjoner som arbeider bredt med inkludering av innvandrere i sine organisasjoner, herunder flere med intensjonsavtale, mottok støtte. Støtten gikk blant annet til idrett, friluftsliv og fritidsaktiviteter, samt kompetanseheving av frivilligsentralenes arbeid på feltet.

Under delmål B: *Øke kunnskapen om det norske samfunnet og styrke kvalifisering for arbeid eller utdanning blant innvandrere* ble det tildelt støtte til norsktraining, i hovedsak til Norges Røde Kors, som viderefordelte støtten til lokallag over hele landet.

⁴ Kommunene er: Arendal, Bergen, Bodø, Bærum, Drammen, Fredrikstad, Gjøvik, Hamar, Kristiansand, Lillestrøm, Oslo, Sandefjord, Sandnes, Sarpsborg, Skien, Stavanger, Tromsø, Trondheim, Tønsberg og Ålesund.

Stor grad av omlegging til digitale tilbud pga. koronasituasjonen har bidratt til betydelig metodeutvikling, og gjort at tilbudet har nådd ut til andre målgrupper enn ved ordinær norsktrening.

I tillegg til nye og videreførte informasjons- og veiledningsprosjekter for økt samfunnskunnskap, fikk flere nye arbeidsrettede prosjekter støtte. Disse kan vise til effekt ved at deltakere kommer i arbeid gjennom tiltakene. Det er blitt mer variasjon i type tilskuddsmottakere, som mindre organisasjoner og sosiale entreprenører.

Støtte tildelt under delmål C: *Forebygge negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse* er noe høyere enn i 2019. For å øke antallet og høyne kvaliteten på søknadene, ble det arrangert et informasjons- og veiledningsmøte for frivillige organisasjoner i januar (se nærmere omtale av disse midlene under avsnittet «*samarbeid med frivillige organisasjoner*»).

Erfaringer fra 2020

Deler av rammen på post 71 ble omdisponert for å prioritere informasjonstiltak rettet mot innvandrerbefolkningen om koronasituasjonen våren 2020. Det førte til at en del andre prosjekter fikk noe mindre støtte enn de ellers ville gjort. Enkelte prosjekter utsatte oppstart av tiltak og aktiviteter som følge av pandemien. Samtidig la mange organisasjoner inn betydelige ressurser for å tilrettelegge tiltak, både digitalt og på andre måter for å kunne gjennomføre i tråd med smittevern hensyn. I løpet av året lyktes prosjektene godt med slik tilrettelegging.

I all hovedsak er prosjektene som fikk støtte gjennomført. Det har vært behov for endringer og tilpasninger av flere prosjekter, og mer dialog mellom IMDi og tilskuddsmottakere for å sikre at både pandemien og formålet med tilskuddsmidlene har blitt ivaretatt i gjennomføringen.

Erfaringer fra digital omlegging av norsktreningstilbudet i regi av Norges Røde Kors i de store byene våren 2020⁵ er at omleggingen er ressurskrevende. Materiell må tilpasses til digitale plattformer, og nytt verktøy utvikles.

Det er store forskjeller i deltakernes digitale ferdigheter og tilgang til pc. Generelt nås flere deltakere ved fysisk oppmøte enn digitalt. Arbeidsinnvandrere er for eksempel en gruppe som ikke nås like godt gjennom digitale tilbud. Det er også eksempler på at digitale tilbud er mer tilgjengelig for enkelte grupper, for eksempel personer som er forhindret fra å delta på grunn av forsørgeransvar. Terskelen for å delta er for mange lavere når de kan delta hjemmefra, og tilbudet kan oppleves tryggere.

---

⁵ Tildelingsbrev til IMDi 2020, tillegg nr. 4, Oppdrag 2020-20: Kartlegging av frivillig norsktrening som grunnlag for å vurdere mulig innretning av en «norskdugnad».

Det digitale norsktreningstilbudet har vært viktig sosialt for deltakere som sliter med ensomhet, isolasjon og psykisk helse mv., og hvor utfordringene er blitt forsterket under koronapandemien. Det digitale norsktreningstilbudet vil videreføres, uavhengig av om norsktrening med fysisk oppmøte gjenopptas.

I 2020 vil organisasjonene rapportere spesielt på hvordan koronapandemien har påvirket gjennomføringen av tiltakene.

For å øke antall søknader fra innvandrersamfunnsorganisasjoner og andre små organisasjoner holdt IMDi informasjonsmøte rettet mot disse. Bakgrunnen var at IMDi i 2019 fikk relativt få søknader fra denne typen organisasjoner, spesielt under ordningens del C.

For økt kompetanse på organisasjonsarbeid fikk innvandrersamfunnsorganisasjoner som søkte støtte over den ekstraordinære ordningen til informasjonstiltak om koronapandemien tilbud om å delta på kurs for små og nystartede organisasjoner i regi av Frivillighet Norge.

En vedvarende risiko for tilskuddsmidlene har vært sen utlysning. Dette medfører sen tildeling og utbetaling av tilskudd, og kortere tid til gjennomføring av prosjektene. Dette gir dårlig kontinuitet for flerårige og videreførte prosjekter, og gjør det utfordrende for organisasjonene å beholde medarbeidere med høy kompetanse. IMDi åpnet derfor i 2020 for at prosjekter med flerårig støtte ved behov kan overføre ubrukte midler til påfølgende tilskuddsår, innenfor støtteperioden. Dette omfatter også prosjekter knyttet til intensjonsavtalene, innenfor avtaleperioden.

IMDis vurderinger er basert på oppfølgingsmøter og erfaringssamlinger med tilskuddsmottakerne i løpet av tilskuddsåret. IMDis samlede 2020-rapportering for tilskudd over post 71 *Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner* oversendes departementet innen 1. juni 2021. Rapporten vil baseres på tilskuddsmottakernes rapportering av resultater, måloppnåelse og erfaringer, som har frist 15. januar 2021

Nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet

Driftsstøtten på 42,11 mill. kroner ble i 2020 fordelt på 15 nasjonale ressursmiljøer. Stortinget navngir støttemottakerne over ordningen og vedtar tilskuddsbeløp. Tilskuddsordningen skal fremme kunnskap om muligheter og utfordringer ved integreringsprosessen i befolkningen. Den skal også medvirke til økt deltakelse i, og økt tillit til, samfunnet blant innvandrere og deres barn.

Nasjonale ressursmiljø har gjennomført en rekke aktiviteter og tiltak som har bidratt til å etablere arenaer for meningsutvekslinger mellom ulike deler av befolkningen, etablert møteplasser for informasjonsformidling, bidratt til politikktutforming og driftet ulike råd- og veiledningstjenester m.m. Råd og veiledningstjenester som språkkurs og arbeidskvalifiserende tiltak er med på å forbedre brukernes muligheter for deltakelse i samfunns- og arbeidsliv.

Organisasjonene har vært aktive i samfunnsdebatten, og bidratt til å løfte fram aktuelle problemstillinger på integreringsfeltet gjennom påvirknings- og holdningsskapende arbeid. Ved å fange opp og formidle synspunkter fra ulike miljøer og ulike sider ved integreringen er ressursmiljøene en viktig kilde til kunnskap om integrering ut mot storsamfunnet.

Gjennom tiltak som rettighetsinformerende informasjonsarbeid om negativ sosial kontroll og æresrelatert vold, og generell hjelp- og rådgiving i forbindelse med voldsforbyggende arbeid, bidrar organisasjoner også til at målgruppen får økt innsikt i egne rettigheter, som langsiktig kan bidra til økt deltakelse på ulike arenaer i samfunns- og arbeidsliv.

Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner - tillegg 2020

Det ble tidlig klart at innvandrerbefolkningen hadde behov for tilpasset informasjon om koronasituasjonen. Språkferdigheter og digital kompetanse varierer, og myndighetene observerte at personer med innvandrerbakgrunn hadde en overhyppighet av smittede, innlagte og døde. Stortinget vedtok i april en omdisponering av tilskuddsmidler til seks landsomfattende organisasjoner⁶ for å bidra til god formidling av informasjon fra myndighetene knyttet til koronapandemien, herunder økonomiske og sosiale konsekvenser, til innvandrere og deres barn.

Det ble videre bevilget 20 mill. kroner i søkbare tilskudd til koronarelatert informasjon. I alt kom det inn 274 søknader på 71,6 mill. kroner. 142 prosjekter fikk innvilget støtte. Tiltakene når ut til ulike grupper (språk, kjønn, alder m.m.). Landsdekkende tiltak er i vesentlig grad tiltak ved hjelp av radio, avis, Facebook, podcast mv. Lokale tiltak er i større grad møter med innvandrere direkte.

Siden mars 2020 har de frivillige organisasjonene utarbeidet materiell til bruk i egne organisasjoner samt aktivt delt dette via egne hjemmesider. Videre har det vært delt informasjon i ulike radiokanaler, ved hjelp av telefon og i digitale og fysiske møter med innvandrere. Hovedsakelig har innretningen vært å hindre smittespredning, men også sosiale og økonomiske konsekvenser har vært berørt. Flere organisasjoner har deltatt på møter i regi av IMDi, Kunnskapsdepartementet og Statsministerens kontor. Forskningsinstituttet NIBR, som har fulgt tiltakene, peker på at aktivitetene i økende grad har dreid seg i retning av direkte kommunikasjon og dialog med sårbare deler av innvandrerbefolkningen.

Flere organisasjoner har ønsket å tilpasse aktiviteter eller endre enkelte av tiltakene de har fått midler til for å kunne gjennomføre prosjektene innenfor gjeldende smittevernregler.

IMDi har formidlet informasjon om arbeidet de frivillige organisasjonene gjør på informasjonssiden med alle landets ordførere og rådmenn gjennom eget brev.

---

⁶ Caritas, Norges Røde Kors, Norsk Folkehjelp, Kristent interkulturelt arbeid, Norske kvinners Sanitetsforening og Norges frivilligsentraler.

Regjeringens nasjonale integreringskonferanse 2020

Den nasjonale integreringskonferansen er en viktig del av regjeringens arbeid på integreringsfeltet. Formålet med konferansen er å gi innvandrorganisasjoner, innvandrerråd og andre som jobber med integrering av innvandrere anledning til å fremme synspunkter og innspill til regjeringen. IMDi bistår med praktisk tilrettelegging, samler inn relevante innspill i forkant og oppsummerer konferansen i en rapportering til Kunnskapsdepartementet.

Hovedtema for årets nasjonale integreringskonferanse var *Sammen for å lykkes - kommuners, næringslivets og frivillighetens bidrag til integrering i lokalsamfunn*. Konferansen ble gjennomført digitalt i september 2020. Over 750 personer var invitert til å delta. Evaluering av konferansen viste at deltakere var fornøyde med det faglige innholdet i konferansen, men savnet det fysiske møtestedet konferansen vanligvis er.

Oppfølging av evaluering av statsborgerseremonier

IMDi har startet et arbeid for økt deltagelse på statsborgerseremonier, herunder oppdatering av veilederen til fylkesmannen om statsborgerseremonier fra 2007. Embetene er involvert i arbeidet. Oslo Economics evaluering av statsborgerseremonier fra 2020⁷ anslår at 28 prosent av nye, norske statsborgere deltok i seremoniene i perioden 2012–2018. Evalueringen konkluderer med at ordningens organisering, form og innhold synes å være godt egnet til å sikre måloppnåelse. Samtidig anbefales tiltak som kan øke deltagelsen.

I arbeidet har IMDi tatt utgangspunkt i at statsforvalterne har noe ulik praksis, og drøftinger statsforvalterne imellom om hva som er hensiktsmessig innen dagens rammer. IMDi reviderer veilederen med basis i beste praksis, og statsforvalternes vurdering av hva som kan bidra til økt deltagelse. Dette gjelder håndtering av invitasjoner til seremoniene som kommer i retur, praksis for involvering av og samarbeid med kommuner, fylkeskommuner og innvandrerråd, informasjons- og mediehandtering, samt praktisk gjennomføring av seremoniene. IMDis vurdering er at hver enkelt anbefaling alene ikke vil kunne øke deltagelsen, men i sum kan anbefalingene gjøre en forskjell. Revidert veileder foreligger i januar 2021. Tiltak som kan øke deltagelsen, men som krever nærmere utredning eller beslutning, oversendes departementet samtidig.

Arbeid for å forebygge negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

Negativ sosial kontroll og æresrelatert vold står i veien for enkeltmenneskers rett til å leve frie liv. Arbeidet for å forebygge negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse har vært et prioritert område for IMDi i 2020. Innsatsen i 2020 knytter seg særlig til arbeidet med å fange opp flere av de som utsettes for negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, slik at disse kan få nødvendig hjelp. Som ledd i

⁷ Oslo Economics (2020). *Evaluering av statsborgerseremonier*. OE-rapport 2019-47.

dette arbeidet har IMDi vektlagt oppfølging og videreutvikling av IMDis særskilte tjenester mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse⁸. IMDis særskilte tjenester har blitt sett i tett sammenheng med de øvrige tjenestene på feltet. Oppfølging og videreutvikling av IMDis tjenester har gitt IMDi verdifull kunnskap som har blitt brukt i kunnskapsutvikling om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Ett av hovedgrepene i regjeringens integreringsstrategi⁹ er å sørge for hjelpetjenester som er tilgjengelige, kompetente og effektive, herunder styrke hjelpen for utsatte som bryter med familie og nettverk. Betydningen av IMDis innsats har blitt tydeliggjort under koronapandemien. IMDis særskilte hjelpetjenester mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold har gitt skolesektoren og tjenesteapparatet viktig kompetanseheving i deres arbeid med utsatte barn, unge og voksne i 2020.

Oppfølging og videreutvikling av IMDis særskilte tjenester

Målgruppene for IMDis arbeid mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er hovedsakelig deler av innvandrerbefolkningen, deres barn og familie. IMDis erfaring er at IMDis særskilte tjenester avdekker saker både blant nyankomne og blant personer med lang botid i Norge.

IMDis minoritetsrådgivere

IMDis minoritetsrådgivere er et sentralt tiltak i arbeidet med å forebygge og bekjempe negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Gjennom oppfølging og videreutvikling av minoritetsrådgiverordningen har IMDi gjort seg svært gode erfaringer med standardisering og samordning av tjenestene. Oppfølgingen har bidratt til en mer enhetlig praksis og en felles forståelse av minoritetsrådgivernes mandat.

IMDis 49 minoritetsrådgivere er utplassert ved utvalgte ungdoms- og videregående skoler over hele landet¹⁰. Ordningen er utvidet de siste årene for bedre dekning av behovet for tjenesten. IMDis minoritetsrådgivere bidrar både med konkret rådgivning og oppfølging i enkeltsaker, og med kompetanseheving av skolens ansatte og det offentlige hjelpeapparatet.

IMDis minoritetsrådgivere har i 2020 gitt råd og veiledning i 723 saker¹¹. Dette er en økning sammenlignet med tidligere år. De fleste sakene i 2020 omhandlet negativ sosial kontroll. I likhet med tidligere år er det flest jenter som får bistand, og sakene har i størst grad involvert personer med opprinnelse fra Syria og Somalia.

---

⁸ IMDis særskilte hjelpetjenester omfatter i 2020 minoritetsrådgiverordningen og integreringsrådgiverordningen der IMDi er fagmyndighet for integreringsrådgivernes kompetansehevingsarbeid på feltet.

⁹ Regjeringens integreringsstrategi *Integrering gjennom kunnskap*: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/integrering-gjennom-kunnskap/id2617092/>

¹⁰ Oversikt over skoler med IMDis minoritetsrådgivere: <https://www.imdi.no/negativ-sosial-kontroll/minoritetsradgivere-pa-ungdom-skoler-og-videregaende-skoler/>

¹¹ Arbeid mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold i 2020: <https://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2021/arbeid-mot-negativ-sosial-kontroll-og-aeresrelatert-vold-i-2020---imdi/>

Minoritetsrådgiverne skal bidra til at flere barn og unge som står i fare for, eller utsettes for, negativ sosial kontroll, tvangsekteskap eller kjønnslemlestelse får råd, veiledning og oppfølging i tråd med sine behov og rettigheter. Dette skjer både gjennom oppfølging av enkeltelever og gjennom kompetanseheving av ansatte ved skolene og det øvrige hjelpeapparatet.

Oppfølging fra en minoritetsrådgiver kan være sentralt for å øke ungdommers frihetsrom. Fra tidligere brukerevaluering av ordningen vet vi at ungdom som får oppfølging fra en minoritetsrådgiver gjerne beskriver minoritetsrådgiveren som «den ene» i hjelpeapparatet som virkelig forstår og bistår dem¹². Minoritetsrådgivere som følger opp ungdom over tid, opplever gjerne at ungdommene viser tegn til økt refleksjonsnivå om sine valgmuligheter og mulighetene til å få støtte og hjelp. For ungdommer som lever med krysspress og ulike grader av negativ sosial kontroll kan denne oppfølgingen øke ungdommenes frihetsrom.

IMDis minoritetsrådgivere har utstrakt samarbeid med andre deler av hjelpeapparatet for å gi ungdommene en mest mulig helhetlig oppfølging. Sakene som IMDi minoritetsrådgivere er involvert i spenner fra ulike grader av press og kontroll til alvorlige voldssaker. Et større frihetsrom for den enkelte vil dermed ta svært ulike former. Hjelp til å fylle ut skjemaer fra Lånekassen, Nav eller stiftelser og legater, kan bidra til at den unge får økonomisk evne til å flytte ut fra en kontrollerende familiesituasjon. I andre tilfeller avdekker minoritetsrådgiverne alvorlige tilfeller av vold i nære relasjoner, og bidrar til barnevernets og politiets håndtering av disse sakene.

IMDi minoritetsrådgivere gjennomfører kompetanseheving av ansatte ved skoler og det øvrige hjelpeapparat. Dette kan eksempelvis være ansatte ved skolen minoritetsrådgiveren er utplassert ved eller nærliggende skoler, barnevern, Nav og kommunale flyktningetjenester. IMDi erfarer at minoritetsrådgivernes kompetansehevingstiltak fører til flere henvendelser fra ansatte i disse tjenestene. En konkret brukereffekt av minoritetsrådgivernes arbeid er dermed økt bevissthet og kompetanse om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse blant de ansatte i ulike offentlige tjenester.

Økningen i antall henvendelser til minoritetsrådgiverne tyder på at ansatte i hjelpeapparatet har en stadig større bevissthet om utfordringene knyttet til negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Dette bidrar igjen til at barn og unge som er utsatt for negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse får veiledning og hjelp i tråd med sine behov og rettigheter.

IMDis fagteam for forebygging av negativ sosial kontroll og æresrelatert vold

IMDis fagteam for forebygging av negativ sosial kontroll og æresrelatert vold er en veiledningstjeneste som inngår i arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert

¹² Bredal, Bråten, Jesnes og Strand (2015): *Et blikk inn i skolen: minoritetsrådgivere sett fra brukeres ståsted*, Fafo-rapport 2015:40.

vold. Formålet med fagteamet er å bidra til at barn og unge som står i fare for, eller utsettes for, negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse får råd, veiledning og oppfølging i tråd med sine behov og rettigheter. Teamets mandat er utformet for å supplere de øvrige tjenestene på feltet. Fagteamet skal særlig sikre kompetanseheving og støtte til skoler uten minoritetsrådgivere, til introduksjonsprogram og voksenopplæringscentre. I tillegg vil teamet ha en særskilt rolle i kompetanseoverføring mellom og fra minoritetsrådgivere, integreringsrådgivere og Kompetanseteamet mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Ansettelsesprosessen ble ferdigstilt i 2020 og fagteamet vil være operasjonelt fra 1. januar 2021.

Integreringsrådgiverne (spesialutsendinger for utlendingsaker)

IMDi er i samarbeid med UD fagmyndighet for fire integreringsrådgivere som er utstasjonert ved ambassadene i Amman, Ankara, Islamabad og Nairobi. Integreringsrådgiverne yter konsulær bistand til personer som er utsatt for negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Integreringsrådgiverne bidrar også til kompetanseheving av tjenesteapparatet i Norge gjennom råd og veiledning i enkeltsaker og gjennom kompetansehevingstiltak.

Integreringsrådgivernes kompetansehevingsarbeid ble påvirket av reiserestriksjoner som følge av koronapandemien. Integreringsrådgiverne har likevel gitt kompetanseheving digitalt, noe som har sikret at relevante tjenester har fått nødvendig informasjon. I 2020 har kompetansehevingen særlig vært rettet mot politi og utlendingsforvaltningen.

Samordning av arbeidet mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

I arbeidet med å forebygge og bekjempe negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er samordning av tjenestene på feltet særdeles viktig for å kunne gi bistand til utsatte barn og unge.

Gjennom oppfølging og videreutvikling av IMDis tjenester har IMDi et særlig fokus på samordning og samarbeid med de øvrige aktørene på feltet. Minoritetsrådgivernes arbeid sees i tett sammenheng med arbeidet som gjøres av integreringsrådgiverne og i det tverretatlige kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll. Oppfølging av handlingsplanen *Retten til å bestemme over eget liv* og arbeidet med kommende handlingsplan *Frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold* bidrar til samordning og samhandling på feltet. Samarbeid med frivillige organisasjoner er også sentralt i IMDis arbeid mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Samordningen og samarbeid i arbeidet med å forebygge og bekjempe negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse legger til rette for felles rapportering og erfaringsbasert kunnskapsutvikling, og bygger både opp under hovedgrep i regjeringens integreringsstrategi, tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet til IMDi, IMDis

virksomhetsstrategi, og anbefalinger fra blant annet ekspertgruppen om unge etterlatte i utlandet som påpeker behov for å samordne tjenestene på feltet bedre.

IMDis deltakelse i Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll

Kompetanseteamet er et nasjonalt tverretattlig fagteam som bistår tjenesteapparatet i konkrete saker som omhandler tvangsekteskap, kjønnslemlestelse eller andre former for æresrelatert vold. Kompetanseteamet består av representanter fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, Bufdir, Helsedirektoratet, IMDi, Politidirektoratet og UDI. IMDis representant i Kompetanseteamet jobber med saker knyttet til flyktninger med midlertidig oppholdstillatelse.

Handlingsplaner mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold

Regjeringens handlingsplaner er et viktig virkemiddel i IMDis arbeid med å bekjempe og forebygge negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. IMDi har gjennom 2020 gitt innspill til handlingsplanen og på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet organisert innspillsmøter om kommende handlingsplan med relevante aktører fra sivil samfunn og tjenesteapparatet. IMDi er ansvarlig for samordning av andre direktorat med tiltak i handlingsplanen mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, og bidrar med kunnskapsformidling nasjonalt og regionalt som arrangør, samarbeidspart og bidragsyter.

Retten til å bestemme over eget liv (2017–2020)

Regjeringens handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er et viktig virkemiddel i IMDis innsats mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. IMDi har koordinert samordningsgruppen på direktoratsnivå for handlingsplanen. Oppdatert status for IMDis tiltak i handlingsplanen vil bli tilgjengelig på Kunnskapsdepartementets nettsider.

Referansegruppen for Retten til å bestemme over eget liv (2017–2020)

IMDi har driftet referansegruppen for handlingsplanen. Referansegruppen besto av frivillige organisasjoner og ressurspersoner fra berørte miljøer. Gruppens mandat knyttet seg til å bidra til at myndighetene fikk tilbakemeldinger om utviklingstrekk på de ulike temaene i berørte miljøer.

Frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold (2021–2024)

Innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold videreføres i den kommende handlingsplanen *Frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold (2021–2024)*.

IMDis regionale samarbeid

IMDi har ansvar for tiltak 23 i handlingsplanen *Retten til å bestemme over eget liv (2017–2020)* knyttet til *lokal og regional samordning og samarbeid i arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold*. IMDi tildeler de regionale RVTS tilskudd gjennom dette tiltaket. I 2020 fordelte IMDi 1,2 mill. kroner til RVTS-Vest, Øst, Nord og Sør. Midlene har

styrket regional kompetanseheving innenfor negativ sosial kontroll og æresrelatert vold, samt styrket de regionale nettverkene knyttet til dette feltet.

Samarbeid med frivillige organisasjoner

Gjennom tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige aktører forvalter IMDi tilskudd til frivillige organisasjoner for å forebygge negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. IMDi innvilget i 2020 støtte til 27 prosjekter. Midlene gikk blant annet til å utvikle filmer, videoer, podcast og annet veiledningsmaterieell, møter med målgruppen og deres foreldre og andre aktuelle voksne. Flere av prosjektene har også adressert utfordringer knyttet til LHBTIQ+.

IMDis minoritetsrådgivere har hatt omfattende samarbeid med frivillige organisasjoner som har mottatt midler. Gjennom felles planlegging og gjennomføring av ulike aktiviteter (som for eksempel foredrag, samtalegrupper eller informasjonstiltak) får IMDi minoritetsrådgivere delt både kompetanse og erfaringer med frivillige organisasjoner. Samarbeidet mellom minoritetsrådgivere og frivillige organisasjoner fører også til at tiltakene treffer flere målgrupper. Dette bidrar igjen til økt deltakelse i samfunnslivet for unge med innvandrerbakgrunn.

Kunnskapsutvikling om innsats mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

I tråd med ett av hovedgrepene regjeringens integreringsstrategi har IMDi i 2020 hatt fokus på å styrke kunnskapsgrunnlaget og øke kunnskapsdelingen om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse¹³. Oppfølging og videreutvikling av minoritetsrådgiverordningen har styrket tilfanget av kunnskap fra førstelinjen og gitt bedre og mer presise analyser av tallrapporteringen til minoritetsrådgiverne. Tallrapportering for minoritetsrådgivernes og integreringsrådgivernes arbeid i 2020 finnes på IMDi nettsider¹⁴.

Tallrapporteringene fra IMDi minoritetsrådgivere og integreringsrådgivere fra 2020 tyder på at vi fortsatt ikke har oversikt over det totale omfanget av problematikken i Norge. Veksten i antallet saker som avdekkes av tjenesteapparatet de siste årene tyder imidlertid på at målrettet arbeid og fortsatt utbygging av tjenesteapparatet er avgjørende for å avdekke saker og bidrar til at flere utsatte får hjelp og veiledning.

IMDi har i 2020 tildelt Proba et oppdrag knyttet til økt kunnskap om negativ sosial kontroll. Formålet med oppdraget er å gi et bedre tallgrunnlag over hvor mange barn og unge som lever med ulike grader av negativ sosial kontroll i Norge.

Forskningsprosjektet vil bestå av en kunnskapsoppsummering og en omfangsundersøkelse. Endelig rapport skal leveres IMDi innen 1.6.2021.

¹³ <https://www.regjeringen.no/contentassets/519f5492da984d1083e8047011a311bd/regjeringens-integreringsstrategi-2019-22.pdf>

¹⁴ Arbeid mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold i 2020: <https://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2021/arbeid-mot-negativ-sosial-kontroll-og-aeresrelatert-vold-i-2020---imdi/>

IMDi fikk i 2020 i oppdrag å gjøre en følgeevaluering av mentorordningen og å gjennomgå frivillige organisasjoners prosjekter mot negativ sosial kontroll og tvangsekteskap. Formålet er å få økt kunnskap om metoder og oppnådde resultater. Gjennomgangen av frivillige organisasjoners prosjekter mot negativ sosial kontroll og tvangsekteskap forventes ferdigstilt i mars 2021, mens følgeevalueringen ferdigstilles i september 2021. IMDi vil deretter vurdere eventuelle endringsbehov, fremtidige prioriteringer og støtte, og muligheter til å kunne dele gode metoder.

IMDis innsats mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold under koronapandemien

Pandemien har gitt noen utfordringer for minoritetsrådgivernes arbeid, og en del planlagte aktiviteter og tiltak har ikke latt seg gjennomføre på grunn av smittevern hensyn. Dette gjelder for eksempel oppsøkende arbeid på fellesarealene ved skoler, gjennomføring av samtalegrupper, presentasjonsrunder for hele klasser, og andre aktiviteter hvor grupper samles. Nedstengte skoler og digital oppfølging gjorde det utfordrende for IMDis minoritetsrådgivere å komme i kontakt med og følge opp sårbare barn og unge.

Det var en nedgang i antallet henvendelser i perioden skolene var stengt, noe som kan ha sammenheng med manglende mulighet for fysiske møter og skjermede samtaler på skolen. Minoritetsrådgiverne opplevde særlig at det var færre «nye» barn og unge som tok kontakt enn normalt. Barn og unge som ikke hadde tatt kontakt med minoritetsrådgivere før pandemien, tok heller ikke kontakt med minoritetsrådgiver i denne perioden. Minoritetsrådgiverne fikk også henvist langt færre saker fra skoleansatte og ansatte i offentlige hjelpetjenester i denne perioden. På grunn av smittevernstiltak opplever en del ungdommer at deler av det øvrige tjenesteapparatet har blitt mindre tilgjengelige.

Erfaringer fra situasjonen med pandemien viser at minoritetsrådgivernes fysiske tilstedeværelse på skolene er avgjørende for å kunne følge opp barn og unge som utsettes for negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Minoritetsrådgivernes tydelige mandat og oppgaver gjorde at de ikke ble omdisponert til andre smittevernrelaterte oppgaver i skolene i mars-april, og mange av minoritetsrådgiverne erfarte i perioden at de var den eneste trygge voksenpersonen utsatte barn og unge kunne henvende seg til under nedstengingen.

IMDis minoritetsrådgivere opplevde en økning i antall henvendelser etter at skolene gjenåpnet. Flere utsatte barn og unge tok kontakt med minoritetsrådgiverne og uttrykte at deres situasjon hadde forverret seg i perioden de måtte være hjemme og ikke kunne forlate hjemmet for å gå på skole eller aktiviteter.

En del av minoritetsrådgivernes planlagte kompetansehevingstiltak har blitt avlyst av hensyn til smittevern, mens andre arrangementer har blitt gjennomført digitalt.

Integreringsrådgivernes erfaringer

Koronasituasjonen preget integreringsrådgivernes arbeid i 2020. Ambassadene som integreringsrådgiverne er utstasjonert ved stengte i perioder for ordinært publikumsmottak. Stengte landegrenser og smittevernrestriksjoner i respektive land vanskeliggjorde i stor grad bistand til hjemreise for utsatte for negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Integreringsrådgiverne har i stor grad veiledet i enkeltsaker hvor personen allerede befant seg i utlandet da behovet for hjelp inntraff. Noen av integreringsrådgiverne meldte om nedgang i antall saker grunnet pandemien. Samtidig erfarte andre integreringsrådgivere økt antall henvendelser. Dette kan ha sammenheng med at skoler og institusjoner i respektive land var stengt som følge av smittevernrestriksjoner i landene, slik at de unge som oppholdt seg midlertidig hos slekt fikk tilgang til telefon og sosiale medier.

Deltakelse i koordineringsgruppe på direktoratsnivå om sårbare barn og unge under Covid-19

Koronapandemien og smitteverntiltakene som ble iverksatt fra 13. mars ga omfattende endringer i barn og unges liv. Pandemien hadde medført store endringer i tjenestene til barn og unge og det var kjent at dette ville få konsekvenser. For å følge med på sårbare barn og unges situasjon satte regjeringen ned en koordineringsgruppe med deltakere fra Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Folkehelseinstituttet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Politidirektoratet, Sekretariatet for konfliktrådet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, sistnevnte direktorat ledet arbeidet. Gruppen har levert 11 statusrapporter i løpet av året, og har vært en nyttig arena for IMDi for å sette fokus på sårbare barn og unge med innvandrerbakgrunn.

IMDi's digitale tilstedeværelse i innsatsen mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse

Sosiale medier er en svært viktig arena for IMDi's innsats mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. De aller fleste personer i Norge har tilgang til ulike sosiale medier, og IMDi er til stede på flere. Under koronapandemien har IMDi styrket vår tilstedeværelse på sosiale medier.

Minoritetsrådgivere i sosiale medier

IMDi's minoritetsrådgivere har opplevd å få færre henvendelser fra elever når elevene ikke er fysisk til stede på skolene, og opplever at det er vanskeligere å nå ungdommer som er i karantene eller som ikke er til stede på skolene daglig. Gjennom tilstedeværelse på sosiale medier har det likevel vært mulig å holde kontakt med elever.

Nettportalen Nora

IMDi driver nettportalen Nora. Ungdom er den prioriterte målgruppen, mens ansatte i skole og hjelpeapparat er sekundære målgrupper. I portalen formidles historier fra virkeligheten om unge som lever under press, og informasjon om rettigheter og hvem man bør kontakte for å få hjelp. Nettportalen formidler også veiledningsmaterieell for

ansatte i tjenesteapparatet. I 2020 har IMDi formidlet informasjon til ungdom om pandemien på Nora. IMDi har også styrket Noras med innhold knyttet til LHBTIQ+-identitet. Nettportalen hadde 19 216 sidevisninger i 2020.

Ung.no

IMDi samarbeider med Ung.no om et pilotprosjekt der innholdet i IMDis nettportal Nora sees i sammenheng med formidling om negativ sosial kontroll på Ung.no. Pilotprosjektet omfatter et arbeid med å oppdatere og kvalitetssikre innhold om negativ sosial kontroll på Ung.no, og utarbeidelse av felles årshjul for Nora og Ung.no for informasjonskampanjer vedrørende for eksempel unge med ufrivillig utenlandsopphold i forkant av ferier. Som ledd i prosjektet svarer IMDis minoritetsrådgivere på spørsmål om negativ sosial kontroll på Ung.no. Dette samarbeidet medfører at IMDi har økt vår svarkapasitet på Ung.no. IMDi svarte høsten 2020 på 98 spørsmål.

Digitale fagverksteder

IMDi har gjennomført 6 digitale fagverksteder i 2020 i forbindelse med ny integreringslov og innføring av standardiserte elementer i introduksjonsprogrammet. Undervisning om negativ sosial kontroll og æresrelatert vold i introduksjonsprogrammet var tema i ett av fagverkstedene

Tverretatlige strategier og samarbeid

Områdesatsinger

Myndighetene har i flere år brukt områdesatsinger som et virkemiddel for å bedre levekår i utsatte byområder. IMDi har lang erfaring med slike områderettede innsatser, primært knyttet til langsiktige og forebyggende tiltak. Fokuset i satsingene har særlig handlet om å bedre barn og unges oppvekstvilkår, men er også rettet inn mot økt sysselsetting, bedre folkehelse, økt deltagelse, inkluderende bomiljøer og kriminalitetsforebyggende arbeid.

Mange av innbyggerne i satsingsområdene har innvandrerbakgrunn. IMDis erfaringer og integreringsfaglige kompetanse er derfor viktig når levekårsarbeid og integrering sees i sammenheng.

Tiltakene i de ulike områdesatsingene er godt innarbeidet, og det rapporteres jevnt over om god framdrift i satsingene.

Områdesatsingene ble i 2020 styrket med til sammen 10 mill. kroner. 9 mill. kroner ble øremerket områdesatsingene i Oslo, og 1 mill. kroner til områdesatsingen Fjell i Drammen (total bevilgning 36,7 mill. kroner).

IMDi arbeid med områdesatsingene i Oslo

IMDi bidrar til områdesatsingen med økonomiske, pedagogiske og organisatoriske virkemidler. Det økonomiske bidraget ble gitt og fordelt etter at IMDi 4.3.2020 mottok søknad om midler til områdesatsinger i Oslo kommune fra Byrådsavdelingen for byutvikling. Midlene til Oslo kommune ble fordelt som følger:

Oslo indre øst

- ◆ 13,4 mill. kroner til delfinansiering av Oslo indre øst-satsingens tiltak og prosjekter som ligger i Delprogram nærmiljø's handlingsprogram.
- ◆ 4 mill. kroner til delfinansiering av Oslo indre øst-satsingens tiltak og prosjekter som ligger i handlingsprogrammet for Delprogram for oppvekst og utdanning.
- ◆ 500 000 kroner til delfinansiering av Oslo indre øst-satsingens tiltak og prosjekter som ligger i handlingsprogrammet for Delprogram for sysselsetting.

Oslo Sør

- ◆ 2,5 mill. kroner til delfinansiering av Oslo sør-satsingens tiltak og prosjekter som ligger i Delprogram nærmiljø's handlingsprogram.
- ◆ 12 mill. kroner til delfinansiering av Oslo sør-satsingens tiltak og prosjekter som ligger i handlingsprogrammet for Delprogram for oppvekst og utdanning.
- ◆ 500 000 kroner til delfinansiering av Oslo Sør-satsingens tiltak og prosjekter som ligger i handlingsprogrammet for Delprogram for sysselsetting.

Groruddalssatsingen

- ◆ 1,4 mill. kroner til delfinansiering av Groruddalssatsingens tiltak og prosjekter som ligger i Delprogram nærmiljø's handlingsprogram.
- ◆ 1,1 mill. kroner til delfinansiering av Groruddalssatsingens tiltak og prosjekter som ligger i handlingsprogrammet for Delprogram for oppvekst og utdanning.
- ◆ 300 000 kroner til delfinansiering av Groruddalssatsingens tiltak og prosjekter som ligger i handlingsprogrammet for Delprogram for sysselsetting.

Det pedagogiske og organisatoriske bidraget til områdesatsingen skjer gjennom deltakelse i programstyrene til de tre delprogrammene, arbeidsgrupper og workshops. IMDi bidrar videre til å se arbeidet i delprogrammene i sammenheng med annet pågående arbeid, sentralt eller i andre deler av landet. IMDi bidrar med å kvalitetssikre prosjektporteføljen i de ulike delprogrammene, og er påpasselig med at det er prosjekter i porteføljen som støtter opp om integrering, deltakelse, mangfold og frivillighet. IMDi bidrar også til at delprogrammene skal ha en bevissthet rundt forebygging av negativ sosial kontroll.

IMDi arbeid med områdesatsingen i Drammen

IMDi bevilget 1 mill. kroner til områdesatsingen i Fjell i Drammen i 2020. Midlene skal gå til tiltak for å styrke gjennomføringen av videregående opplæring. Eksempler på tiltak er leksehjelp, koordinator for frivillige og elever som jobber i kantinen ved Galterud ungdomsskole, grupper for 7.-klassinger for å sikre en god overgang til ungdomsskole, samt jobb til ungdommer som ikke er i videregående opplæring.

Arbeidet med områdesatsingene i Drammen er noe forsinket grunnet koronasituasjonen, og midlene ble derfor utbetalt i november 2020. Effekter av tiltakene vil derfor ikke være målbare før i 2021.

Områdesatsingen i Fjell i Drammen avsluttes i 2020. Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nye Drammen kommune har inngått intensjonsavtale om ny områdesatsing i bydelen Strømsø.

Utenforskap blant ungdom i utsatte områder

På oppdrag fra IMDi gjennomførte FAFO i perioden 2019–2020 et FOU-prosjekt om utenforskap blant unge i utsatte boområder. Problemstillingen for prosjektet var hvordan unges erfaringer og behov for tjenester samsvarer med hjelpeapparatets tilbud til unge i utsatte boområder i norske storbyer. Rapporten bygger på empiriske undersøkelser i tre byområder i Oslo, Drammen og Bergen. Forskerne tar utgangspunkt i unges erfaringer og behov, for å undersøke hvordan man bedre kan forebygge utenforskap blant unge som vokser opp i såkalte utsatte nabolag i norske storbyer. Videre har rapporten undersøkt hva tjenestene mener er de unges behov, og hvordan de møter dem. Deretter følger en analyse av hvordan de unges selvdefinerte behov og hjelpeapparatet matcher i sin framstilling.

Rapporten er publisert på IMDi sine hjemmesider og deles med samarbeidspartnere. IMDi vil bruke kunnskapen fra rapporten til å videreutvikle tiltak innenfor områdesatsingene og andre fagområder.

Bolig for velferd (2014–2020)

Alle skal ha et trygt sted å bo, og alle med behov for tjenester skal få hjelp til å mestre sitt boforhold er overordnede mål i det boligsosiale arbeidet. For å lykkes må den offentlige innsatsen være helhetlig og effektiv. De langt fleste i Norge bor godt, men særlig ikke-vestlige innvandrere har høyere risiko for å være utsatt på boligmarkedet. Gruppen utgjør 8 prosent av den norske befolkningen, men hele 37 prosent av vanskeligstilte¹⁵.

På oppdrag fra IMDi utga Rambøll og Oslo Economics i august rapporten Statlige virkemidler ved bosetting av flyktninger med særlige behov. Kunnskapsoppdraget er et læringsprosjekt i Bolig for velferd bestilt av IMDi, i samarbeid med Helsedirektoratet, Husbanken, UDI og Bufdir. Med bakgrunn i læringsprosjektet har IMDi foreslått å forlenge tilskuddet¹⁶ for denne gruppen.

Arbeidet i strategien *Bolig for velferd (2014–2020)*¹⁷ går mot slutten, og er evaluert. Det har vært en positiv utvikling i kommunenes boligsosiale arbeid på flere områder, og det er tegn til forbedring i målgruppene, særlig barnefamilier og ROP-gruppens situasjon¹⁸.

¹⁵ Von Simson & Umblijs (2019). Boforhold og velferd. Rapport – Institutt for samfunnsforskning. 2019:02, s. 44.

¹⁶ Tilskudd for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker.

¹⁷ Deltakende direktorater er Husbanken, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Helsedirektoratet, Bufdir, Kriminalomsorgsdirektoratet og IMDi.

¹⁸ Oslo Economics (2019). Evaluering av Nasjonal strategi – Bolig for velferd. Delrapport 1 av 2, s. 5.

Kommunene opplever at strategien bidrar til økt prioritering av det boligsosiale arbeidet, og har tilpasset arbeidet til strategiens hovedprioriteringer og målgrupper¹⁹. Barnefamilier, herunder barn og barnefamilier i asylmottak, er en prioritert målgruppe. IMDi bidrar kontinuerlig med integreringsfaglige innspill i arbeidet. *Alle trenger et trygt hjem - Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken (2021–2024)* bygger på de gode erfaringene med *Bolig for velferd*.

En sentral forutsetning for at strategien kan ha bidratt til mer helhetlige føringer for kommunenes arbeid er at de involverte direktoratene har hatt delt ansvar for å iverksette strategien²⁰. *Veiviseren.no* er det mest synlige tiltaket. Nettstedet er godt kjent i kommunene, det brukes som en ressurs og som et supplement til boligsosiale nettverk og kurs. *Veiviseren* har potensiale for å nå brukere i ledende roller i kommunene, og bør ha mer innhold rettet mot små kommuner²¹. IMDi deltar i redaksjonen og gir midler til drift. Siden *Veiviseren* ble lansert i 2016, har nettstedet blitt besøkt over 392 000 ganger og har nær 873 000 sidevisninger²², en økning på om lag 50 prosent fra 2019.

0–24-samarbeidet (2015–2020)

Det er stadig økende oppmerksomhet rundt behovet for samordning på tvers. IMDis vurdering er at *0–24-samarbeidet (2015–2020)*²³ har bidratt til en økt politisk bevissthet knyttet til behovet for tverretattlig samarbeid.

Samarbeidet er inne i sitt siste år, og er utvidet til april 2021. Delvis på grunn av forsinkelser som skyldes koronapandemien, men også for å sikre overgang til mer varige strukturer. Departementene fikk anbefalinger knyttet til varige samordningsstrukturer i desember 2020. I 2020 har det vært flere innsatser, med formål om å videreutvikle felles kunnskapsgrunnlag, og samordne økonomiske, juridiske og pedagogiske virkemidler.

IMDi har ledet arbeidet med å gjennomgå og vurdere samarbeid mellom tjenester som møter barn og unge i overgang fra asylmottak til bosetting. Det er anbefalt tiltak som skal styrke kunnskapsgrunnlaget og det tverretattlige samarbeidet i tjenestene. IMDi deltar videre i arbeidet med å utvikle oppvekstprofiler, som samler oppvekststatistikk på flere nivå. Utviklingen er et samarbeid mellom 0–24-direktoratene og Folkehelseinstituttet, og resultatet er en statistikkbank og årlige publikasjoner. Profilene blir et verktøy for kommunene i deres arbeid med barn og unges oppvekstmiljø. De første profilene ble lansert i september.

---

¹⁹ Ibid.

²⁰ Oslo Economics (2020). Evaluering av Nasjonal strategi – Bolig for velferd. Delrapport 2 av 2, s. 4.

²¹ Ibid side 4-5.

²² Jf. Opplysninger fra Husbanken per 30.9.2020.

²³ Deltakende direktorater er Utdanningsdirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Helsedirektoratet, Bufdir, Politidirektoratet, IMDi og Sekretariatet for konfliktrådene.

Opptappingsplan mot vold og overgrep (2017–2021)

Opptappingsplan mot vold og overgrep (2017–2021) ble vedtatt av Stortinget i april 2017 og driftes av Bufdir. Planen inneholder tiltak for å gi bedre hjelp til de berørte og tiltak for å kunne forebygge at vold og overgrep skjer. IMDi deltar fast i samarbeidsgruppen på direktoratsnivå. Opptappingsplanen sees i sammenheng med handlingsplanen mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Handlingsplan mot voldtekt (2019–2022)

Handlingsplan mot voldtekt (2019–2022) fokuserer på målrettet forebyggende innsats, et godt hjelpetilbud etter voldtekt, god faglig oppfølging av fornærmede, god etterforskningskvalitet samt mer kunnskap og kompetanse. IMDi har ansvar for tiltak 32 i denne handlingsplanen.

På bakgrunn av dette lyste IMDi i august 2020 ut et oppdrag med formål å få økt kunnskap om hvorvidt innvandrerbefolkningen sjeldnere oppsøker hjelp og/eller anmelder voldtekt enn andre som er blitt utsatt for voldtekt. Oppdraget skal også undersøke hvordan dette har innvirket på de utsattes generelle livsmestring, utdanning og deltakelse i arbeidslivet.

Oppdraget ferdigstilles i første halvår 2021. IMDi vil bruke kunnskapen fra oppdraget til avdekking av forekomst av voldtekt i innvandrerbefolkningen, samt til å gi retning for det forebyggende arbeid ved å kunne identifisere tiltak som kan føre til at utsatte personer oppsøker hjelp/anmelder voldtekt og til tiltak som kan avhjelpe traumer og belastninger i etterkant av voldtekt.

Trygghet, mangfold, åpenhet - Regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk (2017–2020)

IMDi har ansvar for flere tiltak i handlingsplanen, og inngår i samarbeidsgruppen på direktoratsnivå. Oppdatert status for IMDis tiltak i handlingsplanen bli publisert på Bufdirs nettsider²⁴. Innsatsen mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk videreføres i en ny handlingsplan for å fremme likestilling for LHBTIQ+-personer. IMDi har gitt innspill til den kommende handlingsplanen.

Andre tverretatlige strategier

IMDi deltar i *Forum om etnisk diskriminering*, som koordineres av Bufdir. Dette er del av tiltak 48 – *Styrking av det tverrsektorielle samarbeidet for å sikre at tjenester er likeverdige og ikke diskriminerer etniske minoriteter*, i handlingsplanen mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion.

²⁴ https://bufdir.no/lhbt/Status_trygghet_mangfold_apenhet/

Direktoratet deltar i *Direktoratsgruppen*²⁵ for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme, som er tiltak 11 – *Styrke den nasjonale koordineringen*, i handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Gruppens mandat er å følge utviklingen på feltet, identifisere behov for justeringer eller nye tiltak og gi råd til departementsgruppen, som ledes av JD. I 2020 har direktoratsgruppen gitt innspill til revidering av *Handlingsplan for radikaliserings og voldelig ekstremisme* (2014-), som ble offentliggjort juni 2020. Videre har gruppen utarbeidet og gitt innspill til flere tiltak i handlingsplanen.

Regjeringens samarbeidsstrategi for barn som vokser opp i lavinntektsfamilier (2020–2023) Like muligheter i oppveksten ble lagt frem i oktober. Strategien skal fremme deltakelse og styrke mulighetene til barn som vokser opp i familier med dårlig råd, og skal bidra til å forebygge at fattigdom går i arv. Familier med innvandrerbakgrunn er overrepresentert i gruppen som har lav inntekt over tre år. IMDi vil delta i det tverretatlige arbeidet med strategien.

IMDi deltar i Direktoratsutvalget for tilbakeføring ledet av Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI). Dette er et samordningsforum for oppfølging av nasjonal strategi om tilbakeføring etter gjennomført straff *Redusert tilbakefall etter gjennomført straff (2017–2021)*.

IMDi har bidratt inn i et tverrsektorielt arbeid for å utrede og foreslå en eller flere alternative løsninger for organisering av *Innsatsen mot menneskehandel*. Arbeidet ledes av Politidirektoratet (POD) som har foreslått ulike modeller for hvordan arbeidet mot menneskehandel kan organiseres og koordineres for å oppnå en bedre samordning mellom de ansvarlige sektorer. IMDi har bidratt med innspill knyttet til IMDis arbeid med bosetting og det forebyggende arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold.

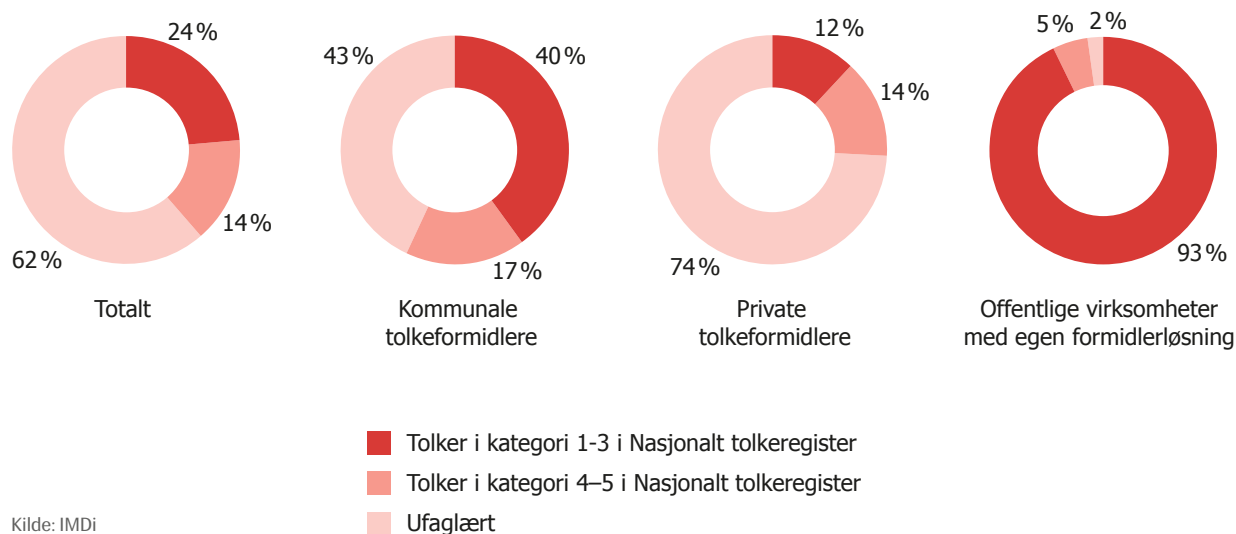
IMDi har gitt innspill til *Handlingsplan mot diskriminering og hat mot muslimer (2020–2023)* og til en ny nasjonal handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

Tolking i offentlig sektor

Det er fortsatt utstrakt bruk av ufaglærte tolker i offentlig sektor i Norge. Dette utgjør en risiko for minoritetsspråkliges rettssikkerhet og er med på å svekke tilliten til det offentlige. God kommunikasjon er en forutsetning for gode offentlige tjenester, og for at nye borgere får bedre informasjon om sine plikter og rettigheter i det norske samfunnet. IMDi er nasjonal fagmyndighet for tolking i offentlig sektor og arbeider for å øke tolkingens kvalitet i offentlig tjenesteyting. For å opprettholde et godt tilbud av tolketjenester av god kvalitet, er det viktig at det, til enhver tid, finnes et tilbud for kvalifisering av tolker i språk det er meldt behov for i samfunnet, og at offentlige tolkebrukere er bevisste og etterspør kvalifiserte tolker når man ikke kan kommunisere med tjenestemottakere på en forsvarlig måte i mangel på et felles språk.

---

²⁵ Gruppen bestående av representanter fra Avdir, Udir, Bufdir, IMDi, Hdir, UDI, Sfk og POD, og koordineres av Sekretariatet for Konflikttrådene (SfK)

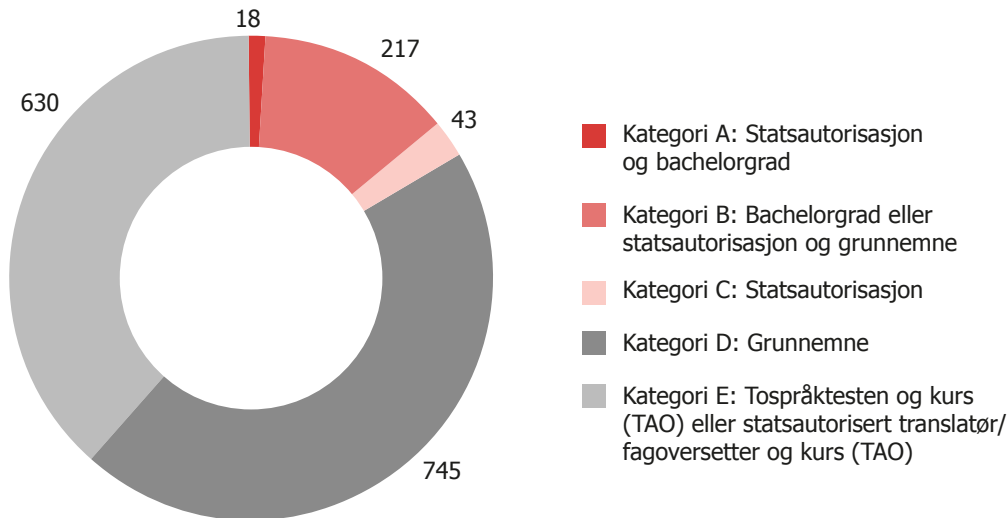
Figur 3-3-1. Bruk av kvalifisert og ufaglært tolk i alt og fordelt på formidlergruppe. 2020. Prosent

Gode rutiner for bestilling, bruk og anskaffelse av tolketjenester som prioriterer tolkingens kvalitet istedenfor pris, har også vært et sentralt tema i IMDis veiledningsarbeid som fagmyndighet i 2020. På dette området er det fortsatt stor usikkerhet blant tolkebrukere og innkjøpere av tolketjenester, noe som gjør IMDi til en viktig premiss- og kunnskapsleverandør på feltet og en foretrukket samarbeidspartner i tiden fremover.

Koronapandemien har vært med på å synliggjøre flere utfordringer på feltet og viktigheten av en fagmyndighet på dette området. Tolkebruken og de mange frilanstolkene ble satt under press under nedstengingen av samfunnet og dette tydeliggjorde samtidig behov for mer regulering når det gjelder tolkenes arbeidsvilkår og -forhold. Til tross for lite kunnskap og manglende oversikt knyttet til bruk av ny teknologi på feltet, er det grunner til å tro at det kan være store forbedringer og potensielle besparelser å hente på dette området. Det er viktig at IMDi retter større innsats på å følge med på den teknologiske utviklingen og mulighetene for økt implementering av blant annet skjermtolkingsteknologi. Endrede vaner for digitale møter gjør at mulighetene for økt bruk av skjermtolk har blitt endret i løpet av det siste året.

Nasjonalt tolkeregister

Det er et mål at tolkene som brukes i offentlig sektor skal være kvalifiserte og oppført i Nasjonalt tolkeregister. IMDi drifter og eier registeret. Et nytt tolkeregister ble lansert i 2020, og har per 31.12.2020 1 653 tolker oppført i 72 språk. 62 prosent av tolkene i Nasjonalt tolkeregister er høyt kvalifisert og har enten bachelorgrad, statsautorisasjon eller grunnemne i tolking i offentlig sektor (30 studiepoeng), mens resterende befinner seg i registerets rekrutteringskategori (kategori E). IMDi er godt fornøyd med at en stor andel av de høyt kvalifiserte tolkene søkte seg inn i det nye registeret og at frafallet i hovedsak er fra de minst aktive tolkene.

Figur 3-3-2. Tolkere i Nasjonalt tolkeregiater, etter kvalifikasjoner. Absolutte tall. 2020.

Kilde: IMDi

Det nye tolkeregiateret har et betydelig oppgradert brukergrensesnitt både for befolkningen, formidlere, tolkene og saksbehandlere hos IMDi. Saksbehandlingstiden på en søknad om oppføring i registeret er redusert fra uker til minutter, og registreringsprosessen er så godt som helautomatisk, grunnet integrasjon med flere viktige registre og systemer som ID-porten, Vitnemålsportalen, Folkeregisteret og ikke minst IMDis interne arkiv- og saksbehandlingssystem. Dette er svært tidsbesparende for saksbehandlere i IMDi, men samtidig har brukernes forventning til responstid fra registeret økt betraktelig. Dette er en ønsket utvikling, og forutsetter at IMDi kontinuerlig driver forbedrings- og utviklingsarbeid av registeret.

Tilbakemeldinger fra eksterne brukere, særlig tolkeformidlere, er også svært gode. De opplever registeret som betydelig mer brukervennlig i sitt eksterne brukergrensesnitt (tolkeregiateret.no), og pilotbrukerne av programmeringsgrensesnittet (API) er også svært fornøyde blant annet med muligheten til å holde informasjon om tolker kontinuerlig oppdatert i sine egne systemer, samt å få varslinger om når nye tolker registrerer seg.

En løsning for digitalt tolkebevis for oppføring i Nasjonalt tolkeregiater ble prøvd ut i løpet av høsten. Spørreundersøkelser gjort i forkant av utvikling viste at et tolkebevis var sterkt ønsket av både tolker og tolkebrukere. Offentlig ansattes kompetanse på hva som skiller en kvalifisert tolk fra en ukvalifisert tolk er svært lav, og et slikt digitalt og fysisk kort som bekrefter oppføring i Nasjonalt tolkeregiater er sterkt ønsket. Løsningen er pilotert i tre tidligere fylker og ble lansert for alle tolker i registeret ved årsskiftet 2020-21.

I forbindelse med lansering av nytt tolkeregiater gjennomførte IMDi en kjennskapskampanje i sosiale medier produsert og distribuert av reklamebyrået TRY. IMDi ønsket en kampanje som spilte på humor, og den ble godt tatt imot av publikum. Annonsen fikk

over 400 000 visninger. Det er også produsert promoterings- og informasjonsmateriell skreddersydd til ulike sektorer og grafiske illustrasjoner av kategorier og kvalifikasjoner.

I forbindelse med lansering av tolkebeviset har *Fortell film* produsert tre nye informasjonsfilmer som har som mål å øke tilliten til tolkeprofesjonen. Her er aktørene tolker fra Nasjonalt tolkeregister. IMDi ønsker på denne måten å vise frem fagpersonene som står i registeret.

Etter lanseringen av det nye tolkeregisteret mottok IMDi henvendelser fra tegnspråktolker som ønsket å søke om oppføring. Det har ikke vært praksis for å tillate oppføring av tegnspråktolker tidligere. IMDi vurderer at både tolkebrukere og tolkene i tegnspråk vil være tjent med at kvalifiserte tegnspråktolker kan søkes opp i et nasjonalt innsynsregister. Saken må sees i sammenheng med arbeidet med ny tolkelov og IMDi avventer derfor en ny vurdering fra Kunnskapsdepartementet.

Dersom tegnspråktolker skal kunne oppføres i Nasjonalt tolkeregister vil det innebære noe systemutvikling av registeret. Utvidelsen til denne språkgruppen vil også innebære noen flere administrative oppgaver for IMDi. IMDi har ansvar for å sørge for at det offentlige har tilgang på kvalifiserte tolker. Dersom registeret åpnes for tegnspråktolker, må det avklares om IMDis ansvar vil omfatte også denne gruppen tolker.

Kvalifisering av tolker

IMDi arbeider for økt rekruttering av tolker til Nasjonalt tolkeregister, og at flere tolker skal kvalifisere seg til høyere nivå. Kvalifisering av tolker, herunder autorisering, utdanning, testing og kurs, har vært samlet hos OsloMet, men fra 2020 har også Høgskulen på Vestlandet startet et grunnleggende studietilbud for tolker. Studiet *Talking i offentlig sektor* (30 studiepoeng) ved Høgskulen på Vestlandet har tatt opp 30 studenter i 5 språk, som vil bli uteksaminert våren 2021. Studiet er lagt opp til å passe inn i bachelortilbudet som gis ved OsloMet.

Kvalifiseringen av tolker har i 2020 i varierende grad vært påvirket av myndighetenes smitteverntiltak. Tospråktesten kan vise til nok et rekordår i antall testede kandidater, hele 414 personer på 24 språk gjennomførte prøven, hvorav 187 (45 prosent) bestod. På grunn av smitteverntiltak har flere kurs i tolkens ansvarsområde (TAO) blitt avlyst, noe som har ført til en langt lavere rekruttering til Nasjonalt tolkeregister enn forventet fra nye tolker. Gjennomført kurs i tolkens ansvarsområde sammen med bestått Tospråktesten er kravene til oppføring i tolkeregister, i kategori E. Kun 58 personer har gjennomført TAO (118 personer i 2019). En utfordring OsloMet står overfor i 2021, blir å ta igjen de avlyste kursene. Dette har også synliggjort et behov for å tenke nytt og mer fleksibelt rundt gjennomføring av TAO. På oppdrag fra IMDi skal OsloMet utarbeide et digitalt TAO som en alternativ og fullverdig løsning til det etablerte TAO-kurset med oppmøte.

Kvalifisering gjennom tolkeutdanning (grunnemnet og bachelorstudiet) er blitt mindre påvirket av smittevernstiltak fordi studiene i hovedsak er nettbaserte. Det første bachelorkullet - 30 studenter fordelt på fire språk - ble uteksaminert i desember 2020. På grunnemnet derimot viser tallene at kun 12 studenter har gjennomført og bestått studiet. Tilsvarende tall for 2019 og 2018 var henholdsvis 9 og 33 studenter. Nedgangen skyldes at OsloMet de siste årene har gjort tilpasninger til finansieringskategorien tolkeutdanningen er plassert i og den økonomiske rammen universitetet er gitt.

Autorisasjonsprøven har også blitt påvirket av smitteverntiltak. Muntlige prøver i tre språk (arabisk, kurmanji og ukrainsk) er utsatt til 2021, likedan skriftlig prøve for tysk. Samtidig er det i 2020 gjennomført muntlige prøver på fire språk, hvorav tre språk var helt nye. Nye bevillinger som statsautoriserte tolker er utstedt til syv tolker i tre språk (estisk, nordsamisk og volof).

Tabell 3.3.3. Personer som har gjennomført de enkelte kvalifiseringsordningene for tolker. Antall. 2018–2020

Kvalifiseringsordning	Bestått 2018	Bestått 2019	Bestått 2020
Bachelor i tolking			30
Autorisasjonsprøven	11	13	7
Grunnemne i tolking	33	9	12
Tospråktesten	151	170	187
TAO (antall deltakere som har gjennomført)	69	118	58

IMDi har jobbet i flere år med etablering av et kvalifiseringssystem for tolker og med å bygge opp et fagmiljø for tolking i offentlig sektor. I 2020 ble kvalifiseringsordningene utvidet og omfatter nå et nytt grunnemnetilbud ved Høgskulen på Vestlandet. Tilbudene oppleves imidlertid som lite forutsigbart blant potensielle tolker, særlig når det gjelder bakgrunnen for valg av språk til de ulike ordningene. Tospråktesten, tolkeutdanningene og autorisasjonsprøven er ordninger med ulike kapasiteter, ressurser, målgrupper og funksjoner. Basert på disse rammene har IMDi ledet en arbeidsgruppe med representanter fra OsloMet og Høgskulen på Vestlandet for å utarbeide en samlet og langsiktig språkplan. Arbeidsgruppen har jobbet frem føringer som skal legges til grunn når ordningene skal planlegges og prioritere språk. Arbeidsgruppen har også arbeidet frem et felles årshjul som illustrerer krav og viktige frister til samtlige kvalifiseringsordninger, og som vil bli publisert på både IMDis og utdanningsinstitusjonenes nettsider i løpet av 2021. Målet er å skape mer forutsigbarhet for kandidater og interessenter, og å utnytte kapasiteten i hver enkelt ordning på en best mulig måte.

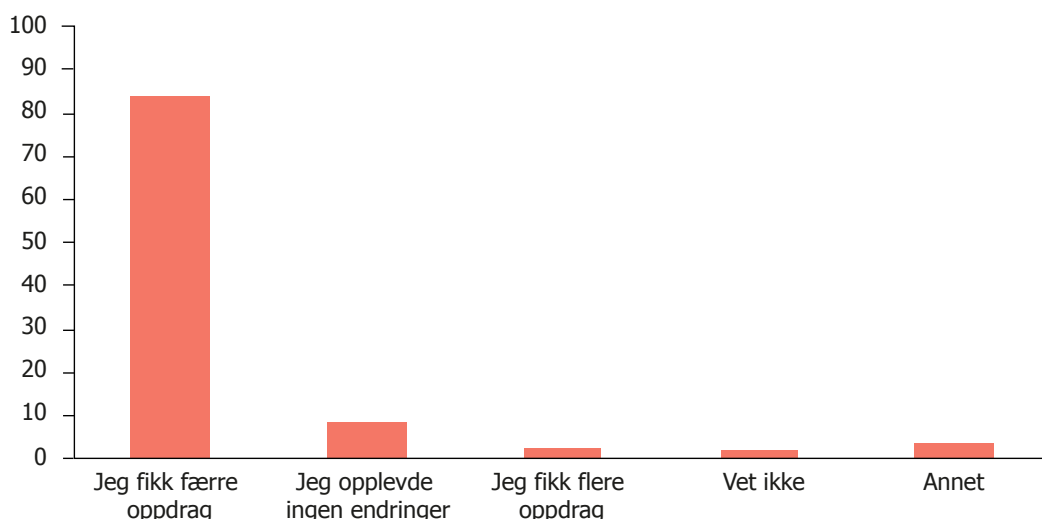
Proba Samfunnsanalyse har på oppdrag fra IMDi gjennomført en uavhengig evaluering av autorisasjonsordningen for tolker. I evalueringen vurderer Proba at autorisasjonsordningen oppnår i hovedtrekk målsettingen – at staten setter sitt «kvalitetsstempel» på tolker som utfører tolkeembetet med svært høy kvalitet. Hvis tolkeloven trer i kraft, vil offentlig sektor ha plikt til å benytte kvalifiserte tolker. Norge vil da ha behov for langt flere kvalifiserte tolker generelt, og statsautoriserte tolker spesielt. For å sikre en økning i antall statsautoriserte tolker de kommende årene, gir Proba en rekke anbefalinger og foreslår blant annet at det blir avholdt flere autorisasjonsprøver, at språkene som det skal avholdes prøve i offentliggjøres i god tid i forveien, og at IMDi får et større ansvar for å velge ut språk. Videre anbefaler de å innføre krav til opptak til autorisasjonsprøven, å fornye den skriftlige prøven, samt å innføre en tilleggsprøve i simultantolking og i prima vista tolking. Det er også en anbefaling at bevillingen må fornyes jevnlig, og at det opprettes et partssammensatt klageorgan på statsautoriserte tolker.

Tolking og koronapandemien

Koronapandemien har ført til store endringer i bruk av tolk i offentlig sektor i Norge. I flere måneder som følge av nedstengingen i mars ble antall tolkeoppdrag drastisk redusert, i sterk kontrast med det økende behovet for informasjon blant innvandrerbefolkning, og særlig blant de som ikke behersker norsk i tilstrekkelig grad.

Den drastiske nedgangen i nye tolkeoppdrag, samt økt avbestilling av planlagte tolkeoppdrag, tydeliggjorde behovet for mer ordnede arbeidsforhold og -vilkår for tolker i Norge. Pandemien understreket hvor sårbart tolkeyrket er, da de fleste praktiserende tolker er frilansere.

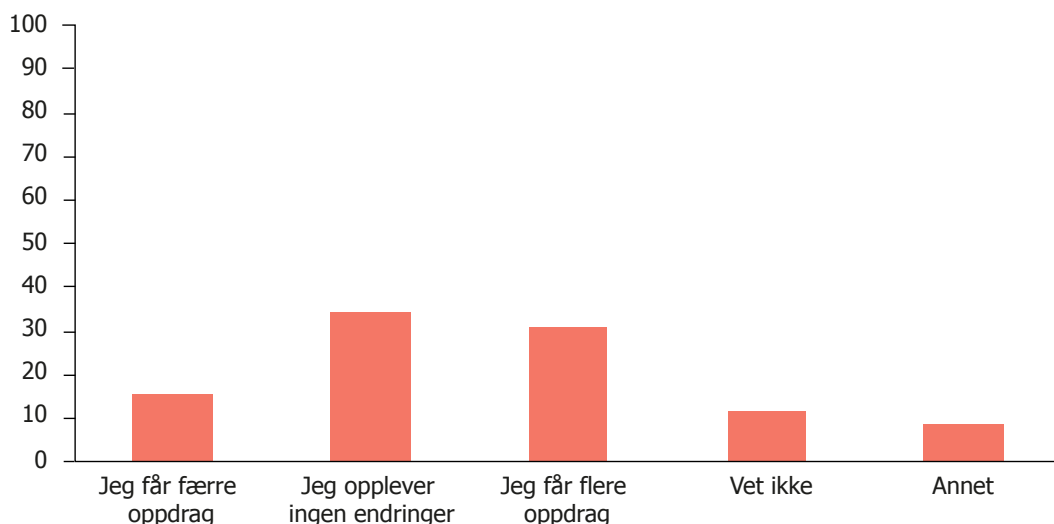
Figur 3-3-4. Endring i antall tolkeoppdrag som følge av koronasituasjonen. 2020. Prosent

Je: NIR

Etter å ha kartlagt de umiddelbare virkningene av pandemien på feltet i vår og sommer, har IMDi fulgt opp både tolker og tolkeformidlere med tettere kontakt. Det er blitt registrert en økning i bruk av fjerntolking, og skjermtolking har hatt en oppgang. Både tolker og tolkebrukere viser seg å være positive til dette, til tross for noen tekniske utfordringer.

Figur 3-3-5. Endring i antall skjermtolkingsoppdrag som følge av koronasituasjonen. 2020. Prosent

Kilde: NIR

Høsten 2020 har IMDi vært i tett samarbeid med helsemyndighetene for å bedre smittevern blant innvandrerbefolkningen. Bruk av tolk har stått sentralt i informasjonsmateriell utgitt av IMDi, Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet. IMDi har på flere måter understreket viktigheten av bruk av tolk: I kronikken *Ingen er trygg, før alle er trygge*²⁶, i regjeringens ekspertgruppe for økt informasjon til innvandrerbefolkningen under pandemien, i brev til alle landets kommuner, og i kommunikasjon til kommuneoverlegene over hele landet. IMDi spilte høsten 2020 inn et forslag om å tolke regjeringens pressekonferanser om koronasituasjonen, dette for å tilgjengeliggjøre informasjon direkte fra statsråder og fagpersoner. IMDi har siden hjulpet til med organisering og avvikling av tolking av tre pressekonferanser: 5. november, 2. desember og 15. desember. Pressekonferansene er tolket til engelsk, polsk, arabisk, somali og urdu. Erfaringsgrunnlaget som vi nå har, gir oss mulighet til å utarbeide gode retningslinjer for hvordan departementer og direktoratet kan organisere og gjennomføre denne type tolking.

Skjermtolking

Ved å øke andelen skjermtolking kan tolkenes arbeidstid benyttes mer effektivt og sikre tilgang på gode tolketjenester over hele landet. Bruken av skjermtolking har kun vært

²⁶ <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/411MW6/ingen-er-trygge-foer-alle-er-trygge>

1 prosent av den totale oppdragsmengden. IMDi fikk i 2020 i oppdrag å igangsette et nasjonalt satsningsarbeid innen skjermt teknologi og andre digitale løsninger innen bestilling av tolker for å effektivisere organiseringen av tolketjenester i offentlig sektor og etablere et bedre grunnlag for skjermtolking.

Etter nedstengingen på grunn av koronapandemien økte andelen tolkeoppdrag på skjerm betraktelig. Den økte bruken av skjermtolking kom brått, uten at man rakk å ta med tolker og tolkebrukere på råd om valg av løsninger og tilrettelegging. Forutsetningene for IMDis oppdrag endret seg brått under pandemien og IMDis satsningsarbeid blir forskjøvet til 2021 og vil da ta hensyn til de endrede forutsetningene.

I siste kvartal 2020 innledet IMDi et samarbeid med Domstoladministrasjonen, Universitetet i Oslo og den private tekniske leverandøren Cisco. Samarbeidet har som mål å etablere et prosjekt i 2021 for implementering av skjermtolking i alle domstoler i Norge, som erstatning for frammøtetolking.

Anskaffelser av tolketjenester

IMDi har fortsatt arbeidet med å utrede anskaffelser av tolketjenester, først og fremst gjennom å delta som tolkefaglig rådgiver i flere offentlige virksomheters anbudsprosesser, og ved å svare på spørsmål og gi råd og veiledning i enkeltsaker. IMDi har også etablert samarbeid og koordinert dialogmøter mellom innkjøpsmiljøene i tre store statlige etater – Arbeids- og velferdsdirektoratet, Politiets Fellestjenester og Sykehusinnkjøp. Disse etatenes prosesser med anskaffelser av nasjonale rammeavtaler på tolketjenester vil strekke seg inn i 2021.

Et mål i dette samarbeidet, foruten å utveksle og trekke på hverandres erfaringer, er å utvikle standardisert og god praksis på nasjonalt nivå som både sikrer virksomhetene tilgang på kvalifiserte tolker og bedre arbeidsvilkår for tolkene. Nevnte etaters praksis vil også kunne skape presedens for andre og mindre aktører da gjenbruk av dokumenter og læring av hverandre ofte er vanlig praksis.

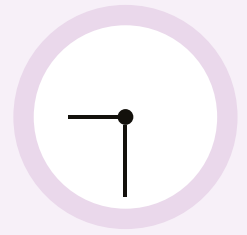
Det er i hovedsak leverandørmarkedet som er innkjøpernes kilde til informasjon om tolke-markedet. Dette var et av hovedfunnene i 2019-rapporten *Kartlegging av anskaffelser av tolketjenester*. Ved å være direkte involvert i flere prosesser og gjennom tolkefaglig bistand i enkeltsaker, har IMDi bidratt til å nyansere innkjøperes bilde av tolke-markedet. IMDi har fått tilbakemeldinger om at bistanden har gitt verdifulle resultater - bedre forståelse og innsikt i tolke-markedet og bedre kvalitet på anskaffelsesprosessen. Dette bekrefter at det er stort behov for informasjon og veiledning i slike prosesser. IMDi har opparbeidet seg verdifull innsikt i anskaffelsesprosesser som sammen med erfaringer og samarbeidspartnere er et viktig utgangspunkt når IMDi i 2021 skal utarbeide modeller for veiledning og informasjonsarbeid på dette området.

Offentlige anskaffelser er den vanligste måten for offentlig sektor å skaffe tolketjenester på. En mer standardisert og enhetlig anskaffelsespraksis vil derfor ha stor betydning for en bedre organisering av feltet og tilgang på kvalifiserte tolker. Samtidig er det behov for at IMDi har kompetanse på andre modeller for organisering av tolketjenester som egenregi og direkte bestillinger da dette ofte er foretrukne bestillingsmetoder for kvalifiserte tolker. Informasjon og veiledning i disse modellene er etterspurt av både tolker og tolkebrukere. Dette er derfor områder IMDi vil utrede nærmere i 2021.

Internasjonale aktiviteter

Koronapandemien har preget IMDis internasjonale aktiviteter på feltet. EØS-samarbeidet med greske myndigheter for opprettelsen av et gresk nasjonalt tolkeregister har ikke kommet i gang som forventet. Utlendingsdirektoratet er programkoordinator for samarbeidet som også inkluderer Utlendingsnemnda og Justis- og beredskapsdepartementet, og melder at flere prosjekter opplever kraftige forsinkelser. Tidsplanen og milepælene gjennomgås på nytt, men det er foreløpig usikkert når prosjektet vil komme i gang.

4 Styring og kontroll i virksomheten

4 Styring og kontroll i virksomheten

Direktoratets opplegg for styring og kontroll skal sikre strategisk og operativ mål-oppnåelse både ved løpende drift og gjennomføring av prosjekter. Arbeidet med risikostyring, internkontroll, sikkerhet og beredskap og dokumentforvaltning er integrert i styringen av virksomheten. Totalt sett mener vi at styringen bidrar godt i arbeidet med å sikre måloppnåelse.

På grunn av pandemien har året vært preget av et særlig behov for fleksibilitet og hurtig endring av planer. Enkelte oppgaver har måttet nedprioriteres på grunn av uvanlig mange hasteoppdrag fra departementet. Som konsekvens av regionreformen har IMDi også videreført et omfattende omstillingsarbeid med nedleggelse av kontor i Kristiansand, Trondheim og på Gjøvik og oppbygging av kontoret i Narvik. Dette har skjedd parallelt med forberedelse av en omorganisering som trer i kraft 1.1.2021.

IMDis system for styring og kontroll

Plan- og budsjettprosessen for direktoratet følger et årshjul som er tilpasset styringsprosessene i statlige virksomheter. IMDi budsjett legges slik at det støtter opp under det årlige tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet og prioriteringene i virksomhetsplanen for direktoratet. Mål, resultatkrav, budsjetter og fullmakter formaliseres i årlige forventningsnotater og disponeringsskriv til avdelingene. Forventningsnotater og disponeringsskriv er grunnlag for intern rapportering på måloppnåelse og budsjett. IMDi rapporterer til departementet i tråd med føringene i tildelingsbrevet.

Risikostyringen bidrar til at vi identifiserer, vurderer, håndterer og kommuniserer forhold som kan inntreffe og påvirke vår måloppnåelse negativt. Avdelingene har ansvar for å vurdere og håndtere risiko i egen enhet og for å etterleve gjeldene regelverk. Ansvaret for å utarbeide en mer overordnet risikovurdering ligger i direktørens stab, mens ansvar for å iverksette de identifiserte risikoreduserende tiltakene ligger i de ulike avdelingene. Det overordnede risikokartet oppdateres halvårlig.

Koronapandemien har preget arbeidet fra mars og ut året, med stor grad av usikkerhet med hensyn til mulighet, kapasitet og gjennomføring av IMDi oppgaver. Dette som følge av ulike restriksjoner og smittevernstiltak som har påvirket aktiviteter og muligheten til å utføre arbeidet.

Det å gjennomføre gode risikovurderinger i 2020 har vært både krevende og viktig. Arbeid med risikovurdering har vært preget av koronapandemien og omfattende smittevernstiltak, som la begrensninger på samfunnet og endret rammebetingelser for IMDi og en rekke av de tjenestene som bidrar til måloppnåelse. Konsekvenser på samfunnsnivå fikk gjennom hele året oppmerksomhet, men i risikovurderingen valgte IMDi å fokusere på IMDi konkrete ansvar og oppgaver:

Høy risiko for:

- ♦ Redusert overgang til arbeid og utdanning etter gjennomført introduksjonsprogram
- ♦ Barn og unge som blir utsatt for negativ sosial kontroll kommer ikke i kontakt med hjelpeapparatet
- ♦ Risiko for at innvandrere ikke tilegner seg nødvendig informasjon fra myndighetene
- ♦ Mindre effektivt bosettingsarbeid

Middels høy risiko for:

- ♦ Forsinkelser i forberedelser og tilrettelegging for ny integreringslov
- ♦ Manglende tilgang til kvalifiserte tolker
- ♦ Mindre treffsikkert bosettingsarbeid
- ♦ Forsinkelser knyttet til etablering av nytt kontor i Narvik og overføring av oppgaver

Det har fortløpende blitt planlagt og satt i gang tiltak for å håndtere disse risikoene.

IMDis internkontrollsystem er utformet for å ivareta økonomiregelverkets krav til internkontroll og gjelder for alle virksomhetsområder og organisatoriske enheter, og for alle ledere og medarbeidere. IMDi har en policy for internkontroll som fastsetter overordnede føringer og prinsipper for interkontrollen i direktoratet, samt tydeliggjør roller og ansvar knyttet til arbeidet med å etablere, gjennomføre, forbedre og følge opp internkontroll i IMDi. Ansvar for internkontroll fremkommer også i forventningsnotater som utarbeides til hver avdeling årlig.

IMDi har videreført prioritering av to områder for utvikling og forbedring av internkontrollen fra 2019: tilskuddsforvaltning og informasjonssikkerhet, der særlig informasjonssikkerhet har vært et viktig utviklingsområde.

IMDis internkontroll knyttet til økonomistyring er innebygd i våre styringsdokumenter i tråd med bestemmelser om økonomistyring i staten. Økonomistyring er organisert på en forsvarlig måte og utføres i samsvar med gjeldende lover og regler, herunder at økonomiske transaksjoner er i samsvar med underliggende dokumenterte forhold. Det er utarbeidet gode rutiner for økonomistyring i direktoratet for bl.a. å forebygge og avdekke feil og mangler.

Tilskuddsforvaltning

Regjeringens beslutning om bygge opp kontoret i Narvik med opptil 30 årsverk har medført at IMDi måttet flytte oppgaver til det nye kontoret. Overføring av IMDis avdeling for økonomi og tilskudd til det nye kontoret i Narvik har vært en hovedprioritering i 2020. Det bygges opp helt nye fagmiljøer med nye ansatte.

Situasjonen med pandemi, derav nedstengning og bruk av hjemmekontor, har ført til at det har vært svært vanskelig å opprettholde tempo i produksjonen og ulike prosesser i omstillingsløpet.

Videre har overflytting av oppgaver til Narvik ført til at flere ansatte i Oslo svært raskt har gått over i annet arbeid utenfor IMDi. Situasjonen med pandemiutbruddet har også forsinket tilsettingsprosesser, og gjort kompetanseoverføring til nye medarbeidere utfordrende. Dette har ført til at det er restanser på utbetalinger av tilskudd til kommunene. Blant annet er det økte restanser på kap. 291, post 60 «Integreringstilskudd», herunder «Tilskudd til bosetting av flyktninger med nedsatt funksjonsevne», og post 61 «Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger». IMDi har informert kommunene løpende om situasjonen.

I tillegg til ordinær tilskuddsforvaltning i 2020, fikk IMDi ansvar for implementering av integreringspakken, som skal gi deltakere i opplæring i mottak, introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnsfag et utvidet og styrket opplæringstilbud under den pågående pandemien. Som en del av tiltakene, ble det bevilget 411 millioner kroner, for å avhjelpe negative konsekvenser som følge av utbruddet koronapandemien. Utvidet programtid ble finansiert med 250 mill. kroner over kap. 291, post 60, og utvidet norskopplæring ble finansiert med 161 mill. kroner over kap. 292, post 60. IMDi publiserte flere nyhetssaker om tiltakspakken på imdi.no, samt at informasjon ble formidlet som en del av nyhetsbrevet. Midlene ble utbetalt i henhold til oppdrag nr. 2020-021. Det vises til kapittel 3.2 for nærmere informasjon om kvalifisering og arbeidet med implementeringen av integreringspakken.

Internkontroll i tilskuddsforvaltningen

Sentralt i IMDis internkontroll av tilskuddsforvaltningen er periodiske og systematiske risikovurderinger av de enkelte tilskuddsordningene. Disse risikovurderingene danner grunnlaget for overordnede risikovurderinger av IMDis helhetlige tilskuddsforvaltning.

IMDi gjennomfører risikovurderinger periodisk. Samtidig er erfaringene innenfor det enkelte år knyttet til forvaltning av tilskuddene, viktig for å videreutvikle god forvaltning. Dette gjelder både erfaringer knyttet til utlysings-, tildelings- og rapporteringsprosesser. Kunnskapen er viktig for å utvikle regelverkene for de enkelte tilskuddsordningene slik at de treffer best mulig. Erfaringer gjennom året får også betydning for utvikling av IMDis rutiner for saksbehandling og tilpasninger av digitale systemer som støtter opp om dette.

Tabell 4.1: Tilskudd IMDi forvalter i 2020

Kap/post	Tilskuddsordning (navn)	Antall søknader	Antall innvilgede søknader	Omsøkt beløp (mill. kroner)	Utbetalt beløp (mill. kroner)
291/62	Tilskudd til tilrettelagt fag- og yrkesopplæring	9	8	24	15
291/62	Tilskudd til jobbsjansen	56	55	133	104
	Jobbsjansen - hovedtildeling mars 2020	34	34	111,7	85,3
	Jobbsjansen ekstramidler tildelt i august	21	21	20,2	25,0
291/62	Tilskudd til kvalifisering for beboere i integreringsmottak	3	3	0	8
291/62	Tilskudd til utvikling av kommunale integreringstiltak	102	59	128	56
291/71	Tilskudd til frivilliges informasjonstilak om koronaviruset	286	142	76	20
291/71	Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner	22	18	56	50
291/71	Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner	178	78	100	33
291/71	Tilskudd til kompetansehevende tiltak om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (øremerket RVTs)	4	4	2	1
291/71	Tilskudd til nasjonale ressursmiljøer på integreringsfeltet	15	15	42	39
291/73	Øremerket enkelttilskudd post 73	8	5	16	12

Sikkerhet og beredskap

IMDis overordnede krise- og beredskapsplan er revidert. Det arbeides med å ferdigstille krisekommunikasjonsplan, pandemiplan og en kontinuitetsplan.

IMDi har gjennomført en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for samfunnssikkerhet og beredskap (ROS-analyse). Basert på overordnet trusselvurdering konsentrerer analysen seg om uttak av overføringsflyktninger, minoritetsrådgiverordningen, HMS-systemet og fysisk sikring av lokaler. Analysen inneholder også gjennomføringsplan for risikoreduserende tiltak. Arbeidet med analysen og tiltak er godt forankret i organisasjonen og har økt bevisstheten om og forståelsen av samfunnssikkerhet og beredskap.

Planlagt kriseøvelse måtte nedprioriteres som følge av pandemien.

ROS-analysen har vært et sentralt grunnlag når IMDi har bidratt i departementets arbeid med å innarbeide integreringsfeltet i samfunnssikkerhet og beredskap for hele kunnskapssektoren.

IMDis styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern er evaluert av UNINETT. Evalueringen vurderer styringssystemet som godt, og at det i stor grad er forankret og implementert. Imidlertid pekes det på at det gjenstår en helhetlig systematikk og struktur, som innlemmer alle elementene i et styringssystem, herunder dokumentasjon. IMDi vil følge opp dette.

Det er i 2020 meldt avvik til Datatilsynet, men ingen av kritisk art. Ifølge Datatilsynet har IMDi tilfredsstillende håndtering av avvikene gjennom opplæring og utbedring av svakheter i fagsystemet.

Saker fra Riksrevisjonen

Ifølge Riksrevisjonens revisjonsbrev gir årsregnskapet for 2019 et dekkende bilde av IMDis disponible bevilgninger, inntekter og kapitalposter, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Riksrevisjonen hadde ingen merknader i det avsluttende revisjonsbrevet. Det har derfor ikke vært feil eller mangler for IMDi å følge opp i 2020.

Andre forhold som departementet har bedt IMDi om å rapportere særskilt på

Organisatoriske endringer i IMDi

Omstilling som følge av regionreformen

Som følge av Stortingets beslutning om at fylkeskommunene fra 1.1.2020 skulle overta de regionale integreringsoppgavene fra IMDi, besluttet regjeringen at IMDis regionkontor i IMDi skulle avvikles som statlige regionale kontorer fra samme dato.

IMDis regionkontorer ble avviklet 1.1.2020 og IMDis kontorer i Kristiansand, Gjøvik og Trondheim ble lagt ned innen 1.7.2020. IMDis kontor i Bergen skal legges ned innen 1.8.2021, mens IMDis kontor i Narvik skal bygges opp til om lag 30 årsverk i samme periode.

Stillingsmidler for 33 årsverk ble overført fra IMDi til fylkeskommunene 1.1.2020.

Omstillingsarbeidet har preget IMDis ansatte i stor grad. Regjeringens beslutning om bygge opp kontoret i Narvik med opptil 30 årsverk har medført at IMDi måttet flytte oppgaver til det nye kontoret. Oppgavene som skal utføres fra kontoret i Narvik, ble før reformen utført fra Oslo. To seksjoner med til sammen 28 stillinger som lå i Oslo, ble flyttet til kontoret i Narvik. Det er, så langt, ingen ansatte som har ønsket å følge sine stillinger til Narvik.

Beslutningene om å avvikle IMDis regionkontorer og bygge opp et nytt kontor i Narvik med opptil 30 årsverk har gitt en doblett turnover i direktoratet, til i overkant av 19 prosent i 2020. Dette har medført at betydelige ressurser har gått med til både avvikling av arbeidsforhold, rekruttering og opplæring. Situasjonen med pandemi, derav nedstengning og bruk av hjemmekontor, har ført til at det har vært svært vanskelig å opprettholde nødvendig tempo i ulike prosesser i omstillingsløpet.

Som konsekvens av beslutningene om avvikling av IMDis regionkontorer og oppbygging av kontoret i Narvik, og for å sikre fortsatt god og effektiv organisering har IMDi i 2020 foretatt en omorganisering som trer i kraft fra 2021.

IMDi digitaliseringsarbeid

IMDi utvikler digitale løsninger, og involverer brukere i kommunene og andre virksomheter i statlig sektor. Løsningene skal gi effektive systemer for brukerne og bidra til bedre resultater i integreringsarbeidet, i større grad sikre en mer enhetlig behandling av kommuner og flyktninger, og gi et bedre kunnskapsgrunnlag for målstyring.

IMDis overordnede prioritering på digitaliseringsfeltet foretas av IMDis porteføljestyre (toppledergruppen). Det skal bidra til å sikre hensiktsmessige prioriteringer som er i tråd med IMDis virksomhetsmål og strategiske prioriteringer. IMDi har også en styringsgruppe for digitaliseringsprogrammet. Denne gruppen har den overordnede oppfølgingen av pågående utviklingsprosjekter, og følger opp prosjektenes leveranser iht. avtalt tid, kost og kvalitet. IMDis prosjektkontor (PMO) er sekretariat for porteføljestyret og styringsgruppen for IMDis digitaliseringsprosjekter, og støtter og setter krav til utviklingsprosjektenes metodikk og rapportering.

IMDi har i tillegg etablert et arkitekturstyre og en virksomhetsarkitekturfunksjon. Gjennom arkitekturstyringen etableres arkitekturføringer for IMDis digitale løsninger, samt kvalitetssikring av prosjektenes løsningsarkitektur.

Totalt syv digitale utviklingsprosjekter har pågått i 2020. Tre prosjekter er ferdigstilt, og fire videreføres til 2021. Parallelt har IMDi arbeidet med oppdraget for Livshendelsen Ny i Norge, som også videreføres til 2021. For utdypende beskrivelse av effekter tilknyttet de digitale løsningene, se kapittel 3.

Ferdigstilte prosjekter i 2020

Ferdigstilte prosjekter i 2020 er *Nytt nasjonalt tolkeregister*, *IMDinett mottak* og *IMDi 365*. Gjennom førstnevnte prosjekt ble det våren 2020 lansert et brukervennlig og kvalitets-sikkert innsynsregister over kvalifiserte tolker i Norge. Høsten 2020 lanserte prosjektet et nytt produkt i form av et nasjonalt tolkebevis, som dokumentasjon på den enkelte tolks kompetanse. Leveransene skal bidra til effektmålene om økt bruk av kvalifisert tolk, samt økt kvalitet på IMDis tjenester.

Prosjekt *IMDinett mottak* er gjennomført i parallell og tett dialog med UDIs prosjekt for nytt asylmottaks- og logistikksystem, og har resultert i funksjonalitet som skal benyttes av mottaksansatte til bosettingsforberedende arbeid. Prosjektet skal bidra til effektmålene om økt kvalitet på det bosettingsforberedende arbeidet, samt bedre arbeidsprosesser for mottaksansatte og saksbehandlere i IMDi.

Prosjekt *IMDi 365* har implementert Microsoft 365 som plattform med et utvalg av tilhørende arbeidsverktøy (Teams m.m.). Prosjektet skal gi mer brukervennlige systemer, som skal bidra til økt effektivitet, enklere samhandling med kollegaer og med eksterne, samt sikrere informasjonsflyt.

Prosjekter som videreføres til 2021

Prosjekter som videreføres til 2021 er *Digitale tilskudd*, *Endringer i IMDinett NIR som følge av ny integreringslov*, *Ledelsesinformasjonsverktøy* (datavarehus) og *Digital ressurs for kvalitet i introduksjonsprogrammet*.

Digitale tilskudd skal fornye og digitalisere prosesser og verktøy for forvaltning av tilskuddsordningene¹ som skal gjøre at arbeidet i kommuner og i IMDi blir enklere og mindre ressurskrevende, samt gi en mer enhetlig saksbehandling i direktoratet. IMDi skal også få et bedre kunnskapsgrunnlag for målstyring.

I prosjektet *Endringer i NIR som følge av ny integreringslov* skal det gjennomføres nødvendige endringer i Nasjonalt introduksjonsregister i tråd med ny integreringslov, som trådte i kraft 1.1.2021. Første leveranse, som håndterte de viktigste endringene i ny lov, ble levert i desember 2020, mens andre leveranse ferdigstilles våren 2021. Utover å sikre systemstøtte for ny lov skal prosjektet bidra til bedre regel- og systemforvaltning i IMDinett, bedre styringsinformasjon på kvalifiseringsfeltet, samt mer tilfredse kommunebrukere.

Gjennom prosjektet *Ledelsesinformasjonsverktøy* ble det høsten 2020 levert et datavarehus² for IMDi. Det skal blant annet bidra til raskere og enklere tilgang på data, og mindre ressursbruk på bearbeiding og bestilling av data/statistikk/rapporter. Prosjektet avsluttes første kvartal 2021.

I prosjektet *Digital ressurs for kvalitet i introduksjonsprogrammet* er det utviklet en ressurs som understøtter arbeidet med Standardiserte elementer i introduksjonsprogrammet. Ressursen lanseres i januar 2021 og skal være kommunenes foretrukne kanal for informasjon om elementer som skal eller kan inngå i deltakernes introduksjonsprogram.

---

¹ Gjelder integreringstilskudd, tilskudd for enslige mindreårige flyktninger, samt tilskudd for flyktninger med nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker.

² Datavarehuset omfatter ved utgangen av året data fra kvalifiseringsområdet og vil bygges ut gradvis med data fra IMDi og andre relevante fagområder.

Oppdrag *Livshendelsen Ny i Norge*

IMDis oppdrag om livshendelsen bygger på at «Brukerne skal settes i sentrum gjennom utvikling av mer sammenhengende tjenester basert på viktige livshendelser». I 2020 har IMDi gjennomført en omfattende innsiktsfase med intervju av 274 innvandrere. Dette resulterte i en innsiktsrapport levert til Kunnskapsdepartementet i september 2020. Rapporten gir et helhetsbilde av informasjonsinnhenting fra sluttbrukere, samt foreløpige analyser av tjenestene innenfor de avgrensede målgruppene og tidsperspektivene. Rapporten gir også anbefalinger for det videre arbeidet med Livshendelsen.

Tabell 4-2: Arbeid med innsatsområdene i digitaliseringsstrategien «En digital offentlig sektor»

<p>Sammenhengende tjenester</p>	<p>Innsatsområdet omfatter at «<i>Brukerne settes i sentrum gjennom utvikling av mer sammenhengende tjenester basert på viktige livshendelser</i>».</p> <p>IMDi har ansvaret for Livshendelsen Ny i Norge. Innsiktsfasen som er gjennomført i 2020 er grunnlaget for det videre arbeidet i strategiperioden.</p> <p>Arbeidet med Livshendelsen baserer seg på analyser av brukerreiser og informasjonsreiser. Dette er utgangspunkt for å etablere samarbeid med kjerneinteressenter i det videre arbeidet.</p>
<p>Samordning på tvers</p>	<p>IMDi deltar i kunnskapssektorens faggruppe for tjenestekjeder som bidrar til å gi ett kontaktnett for samhandling og identifisere samhandlingspunkter for virksomhetene.</p> <p>Prosjekt <i>Endringer i NIR som følge av ny integreringslov</i> forankrer utviklingsplaner og informerer kommunene løpende om endringer som vil komme. Arbeidet skal sikre at kommunene har gjort nødvendige tilpasninger i sine fagsystem og forstår hvordan nye NIR skal tas i bruk – med endringene som følger av ny lov.</p> <p>Prosjekt <i>Digitale tilskudd</i> skal levere en løsning som forventes å gi store nyttevirknings hos kommunene. Kommunene involveres i prosjektarbeidet løpende, for å sikre fremtidig realisering av gevinster.</p> <p>Samarbeid med UDI MOT prosjekt har vært tett, og særs viktig under spesifisering, utvikling og testing for IMDis prosjekt <i>IMDinett mottak</i> hvor vi har levert en ny modul i <i>IMDinett bosetting</i> som skal benyttes av mottaksansatte til bosettingsforberedende arbeid. Ny modul skal bidra til at kommunene har tilgjengelig relevante opplysninger til bosetting av flyktninger og til forberedelser av eventuelle tiltak før bosetting.</p>

<p>Digitaliseringsvennlig regelverk</p>	<p>I arbeidet med ny integreringslov, har IMDi tatt hensyn til at regelverket skulle være digitaliseringsvennlig. Eksempelvis ble løsningen rundt ikrafttredelse av loven drøftet grundig med departementet. Løsning ble at loven settes i verk på en måte som gjør at vi forholdsvis enkelt kan skille mellom personer som er omfattet av nytt og gammelt lovverk. IMDi har gitt innspill på behovet for å harmonisere begrepsbruken i regelverket for å sikre at begrepene benyttes så enhetlig og konsekvent som mulig.</p> <p>Høsten 2020 jobbet IMDi med å styrke den interne prosessen og metoden for analyse og forvaltning av regelverk. Resultatet fra arbeidet er en tydelig og felles metodikk for regelarbeidet i IMDi. Dette gjør oss blant annet bedre rustet til å vurdere og komme med innspill på eventuelle hindringer for digitalisering ved lovforslag.</p>
<p>Deling av data</p>	<p>Gjennom etablering av et datavarehus med ledelsesinformasjon, har IMDi fått raskere og enklere tilgang til egne data på kvalifiseringsområdet. På sikt vil datavarehuset inkludere data fra flere relevante fagområder i IMDi. Datavarehuset gir IMDi nye muligheter til å utarbeide statistikk og analyser som kan benyttes internt og av eksterne samarbeidspartnere. Videre vil det være enklere å produsere datasett til bruk i forskning på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte.</p>
<p>Nasjonale fellesløsninger i økosystem</p>	<p>Nytt Nasjonalt tolkeregister benytter ID-porten for sikker innlogging og autentisering. Når tolker søker om oppføring i nytt Nasjonalt tolkeregister, hentes relevant personinformasjon automatisk fra Folkeregisteret.</p>
<p>Samarbeid med privat sektor</p>	<p>IMDi har et samarbeid med privat sektor gjennom bruk av konsulenter til ulike roller ved utvikling av digitale løsninger samt systemleverandøravtaler. IMDi har siden 2019 tatt i bruk dynamisk innkjøpsordning for å hente inn nødvendig ekstern kompetanse. Gjennom ordningen har vi fått tilgang til en større del av leverandørmarkedet, med et utvidet spekter av kompetanse og erfaring.</p>

Administrative forhold

Kompetanseutvikling

Grunnet pandemien og situasjonen med restriksjoner og hjemmekontor har det blitt gjennomført færre interne kompetanseutviklingstiltak i form av bedriftsinterne kurs i 2020. IMDi har imidlertid gjennomgått en digital transformasjon med å ta i bruk nye skybaserte samhandlingsverktøy, og kompetansesatsingen internt har handlet mye om innføring av de nye arbeidsverktøyene i Microsoft 365-pakken. Verktøyene har bidratt til at IMDi har kunnet gjennomføre flere kompetanseutviklingstiltak digitalt. Foruten Microsoft 365 har kompetanseutvikling i prosjektverktøy vært et særskilt satsningsområde.

Lærlinger i staten

Omstillingsprosessen i IMDi, og koronapandemien, har forsinket arbeidet med å tilby lærlingeplasser. IMDi og Opplæringskontoret for statlige virksomheter hadde et møte i august 2020, med sikte på å inngå en avtale om å ta inn lærlinger. IMDi fikk ikke på plass noen avtaler om lærlingeplass i 2020. Det foreligger planer om en lærlingplass ved IMDis kontor i Narvik i 2021.

Inkluderingsdugnaden

Det er et konkret mål i regjeringens inkluderingsdugnad at minst 5 prosent av de nyansatte i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en.

IMDi har gjennomført flere målrettede tiltak for å få flere ansatte fra denne målgruppen, men har ikke lyktes med å nå målene for inkluderingsdugnaden i nyansettelser i direktoratet i 2020. Kun en av de 37 nyansatte i 2020 er kjent å være fra målgruppen.

Ved alle rekrutteringsprosesser i IMDi skal det vies særskilt oppmerksomhet til hvilke krav til kvalifikasjoner og personlige egenskaper som stilles for ikke å ekskludere søkere fra den ønskede målgruppen. Rekrutterende leder må redegjøre for hvordan rekrutteringsprosessen kan tilrettelegges for å bidra til å nå målet om 5 prosent allerede ved utarbeidelse av stillingsanalysen. HR følger opp rekrutterende ledere og sikrer at gjeldende regelverk for positiv særbehandling av søkere fra målgruppen er kjent og etterleves. Alle IMDis utlysninger inneholder oppfordring til personer i målgruppen om å søke på ledige stillinger i direktoratet.

Aktivitets- og redegjørelsesplikter

Likestilling

IMDi har fortsatt en skjev kjønnsbalanse med 63 prosent kvinner blant våre ansatte. I toppledelsen er det 50 prosent kvinner og i mellomleder- gruppen 45 prosent. Det er marginale endringer siden forrige år og tilnærmet likelønn mellom kjønnene, med marginal variasjon i stillingsgruppene (se vedlegg 4 Status for likestilling i IMDi per 31.12.2020).

6,1 prosent av kvinnene og 3,8 prosent av mennene jobbet deltid per 31.12.2020. 28 prosent av de kvinnelige ansatte hadde midlertidig arbeidskontrakt, tilsvarende 15 prosent blant de mannlige ansatte. Dette er en økning på 9 prosentpoeng for kvinner og 5 prosentpoeng for menn. Økningen skyldes hovedsakelig rekruttering til minoritetsrådgiverordningen som ble utvidet i 2019.

Menn tok ut 42 prosent av total foreldrepermisjon i 2020.

Mangfold

IMDi har som mål at minst 25 prosent av direktoratets ansatte skal ha innvandrerbakgrunn. Andel ansatte med innvandrerbakgrunn i IMDi var **33,3 prosent** i 2019 (jf. tabell 4-3). Det er uendret fra 2018.

Tabell 4.3: Ansatte i IMDi, årsgjennomsnitt, etter landbakgrunn. Antall. 2016-2019

Antall ansatte	2016	2017	2018	2019
I alt	247	232	219	231
Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre Gruppe 1: EU/EFTA, Nord-Amerika, Australia og New Zealand	10	11	12	12
Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre Gruppe 2: Asia, Tyrkia, Afrika, Latin-Amerika, Europa utenom EU/EFTA, Oseania utenom Australia og New Zealand	62	59	61	65

Kilde: SSB-tabell 12625: Ansatte i staten, årsgjennomsnitt, etter statlig enhet, innvandringskategori/
landbakgrunn, statistikkvariabel og år.

5 Vurdering av framtidutsikter

5 Vurdering av framtidsutsikter

I Norge lykkes vi bedre med integreringen enn i mange andre land som det er naturlig at vi sammenligner oss med. Dette er blitt bekreftet av kunnskapsgrunnlaget på integreringsfeltet som er blitt oppdatert de siste årene. Samtidig har kunnskapsgrunnlaget pekt på at vi vil ha utfordringer i tiden som kommer, primært som følge av at det blir stadig mer krevende for mange innvandrere å få en varig fotfeste i arbeidslivet. Vi forventer også at den pågående pandemien vil forsterke integreringsutfordringene ytterligere framover.

Arbeidsledigheten var historisk høy ved inngangen til 2021 og det er en stor og økende andel arbeidsledige blant innvandrere. Vi forventer å se større forskjeller, der flere har dårligere levekår og flere vil ha vedvarende lavinntekt. Allerede sårbare barn og unge er særlig utsatt. Det blir derfor helt nødvendig med eksisterende og nye tiltak, handling på tvers av sektorer og samarbeid nasjonalt og lokalt for å sikre et godt tilpasset virkemiddelapparat.

I 2020 tok IMDi en tydelig koordinerende rolle i arbeidet med informasjon om smittevern til befolkningen. IMDi har som oppgave å iverksette regjeringens integreringspolitikk, og vi skal fremover ta initiativ til samordning av virkemidler og tiltak, og være en god samarbeidspartner og pådriver for at integreringshensyn ivaretas i andre fagmyndigheters porteføljer.

For den norske velferdsstaten er nøkkelen til å redusere forskjellene og de negative trendene at flest mulig er i varig arbeid. Det forutsetter både formell kompetanse og sosial deltakelse. Arbeidet med å implementere regjeringens integreringsstrategi, med de fire søylene utdanning, arbeid, hverdagsintegrering og arbeidet mot negativ sosial kontroll, har pågått over flere år og blir enda viktigere fremover.

Integreringsloven er et viktig redskap for å sikre at flere får formell kompetanse og bedre muligheter for arbeidsdeltakelse. IMDi har et hovedansvar for å gjøre loven kjent og for å bidra til at stat, kommuner og fylkeskommuner samhandler godt. IMDi skal fortsette å være «tett på» og utvikle faglige anbefalinger, tjenester og verktøy som understøtter den nye loven og støtter kommunene i deres arbeid med nyankomne i tråd med loven.

Skal flere innvandrere få et varig fotfeste i norsk arbeids- og samfunnsliv, må vi samarbeide godt med arbeidslivet. Flere arbeidsgivere skal rekruttere innvandrere på alle nivåer i virksomheten. Det er viktig å senke terskelen og gjøre det enklere å ansette personer med innvandrerbakgrunn. Derfor er mangfold i arbeidslivet et viktig satsingsområde for IMDi i 2021 og kommende år, med blant annet utvikling av en veiledningstjeneste rettet mot arbeidsgivere og bransjeorganisasjoner, samt tilskuddsordning for økt etnisk mangfold i virksomheter.

Hvor vi bosetter flyktningene er også av betydning for deres mulighet for arbeidsdeltakelse. Bosetting av flyktninger dreier seg ikke bare om å anmode en kommune med vilje til å bosette raskest mulig. Bosettingen skal være treffsikker, slik at nyankomne flyktninger blir bosatt i kommuner hvor mulighetene til kvalifisering, opplæring, arbeid og annet tjenestetilbud er best. Dette er sentrale hensyn når IMDi anbefaler kriterier for anmodning av kommuner kommende år til Nasjonalt utvalg og utvalget fremmer sitt forslag til regjeringen. Når regjeringen har besluttet kriterier for anmodninger til kommunene, så er det viktig med tett samarbeid mellom IMDi, KS og fylkeskommunene rundt de fylkesvise møtene for å få gode anbefalinger om fordeling av anmodningstall til den enkelte kommune med utgangspunkt i regjeringens kriterier. Det krever også at vi gjennomfører grundig kartlegging av den enkelte flyktnings medbrakte kompetanse, at det settes slutt mål, og at vi sikrer framdrift og tempo i arbeidet med mer målrettet kvalifisering. I 2021 legger vi inn et betydelig løft med hensyn til å utvikle kartleggingsverktøy og sikre informasjonsflyt til bosettingskommuner og andre relevante aktører.

Pandemien rammer skjevt. De som mest sårbare rammes ekstra hardt av pandemien, ikke minst gjelder dette barn og unge som sliter. I løpet av 2020, med nedstengning og restriksjoner, ble viktigheten av et aktivt hjelpeapparat som forhindrer negativ sosial kontroll og æresrelatert vold tydelig bekreftet. IMDi prioriterer opp arbeidet med å videreutvikle ordningen fremover. Vi skal ansette flere minoritetsrådgivere og har etablert et forebyggende fagteam. Vi setter også i gang et pilotprosjekt på ungdomsskoler i utsatte områder. I årevis har arbeidet vært mer eller mindre knyttet til midlertidige handlingsplaner. Nå bygger vi en permanent statlig tjeneste mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold i Norge, der vi også sikrer helhetlig og enhetlig kunnskapsutvikling og god registrering av art og omfang.

God kunnskap er grunnlaget for alt vårt arbeid. Uansett om det er snakk om å få flere i arbeid, få til en rask og treffsikker bosetting, motarbeide negativ sosial kontroll eller redusere smitten i innvandrerbefolkningen. Det er det avgjørende at vi har en kunnskapsbasert tilnærming til hva som utgjør barrierer for integrering og om tiltak faktisk fungerer. Derfor skal vi utvikle et barometer for å følge med på hvordan integreringsloven virker, og derfor skal vi også utvikle et sektorovergripende sett med indikatorer på integreringsfeltet. Arbeidet er omfattende, men viktig fordi hva og hvordan vi måler integreringen har store konsekvenser også langt utover våre egne virkemidler.

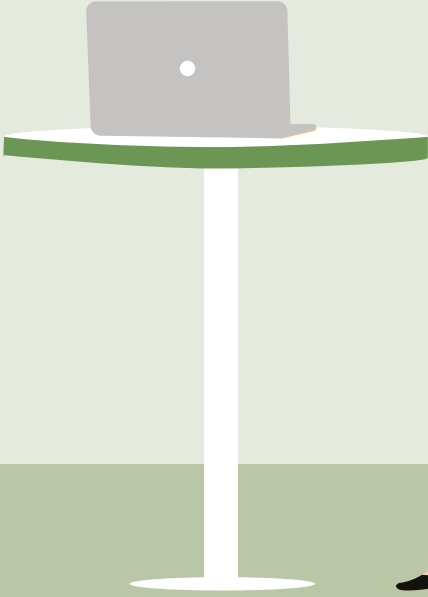
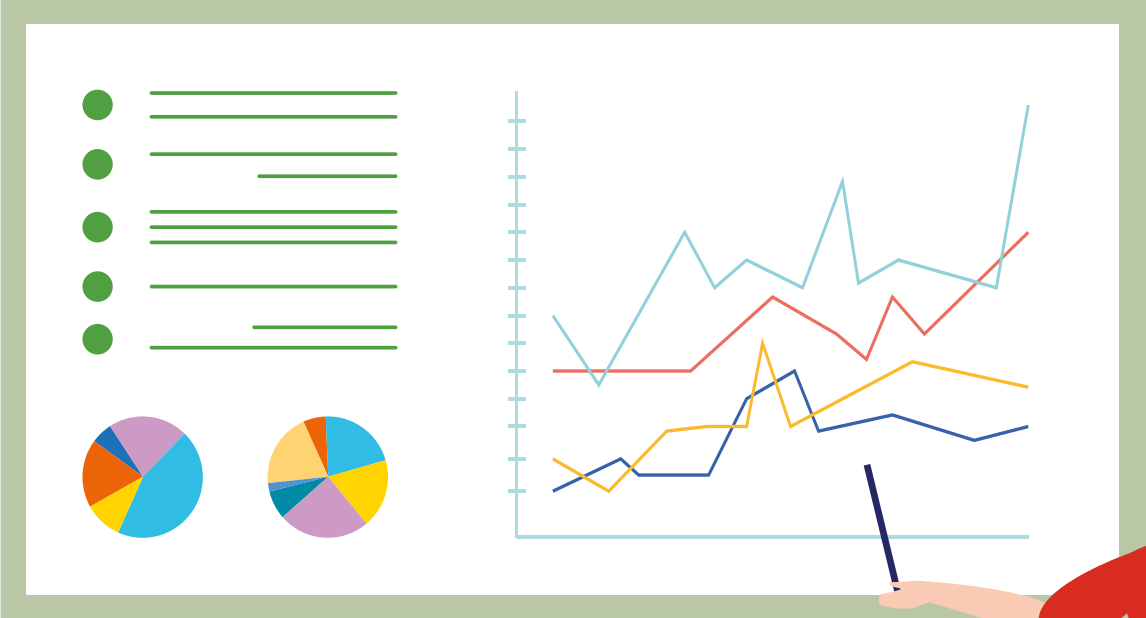
Det er viktig for det norske velferdssamfunnet at vi lykkes med integreringen. Presset på velferdsstaten er stort, og enda større enn før, som følge av pandemien. Et samfunn med større forskjeller, og der noen gruppers levekår er systematisk dårligere enn andre, kan medføre svekket tillit i befolkningen, og svekket tillit til myndighetene, også integreringspolitikken.

Koronasituasjonen har vist at IMDi har en viktig rolle og et viktig samfunnsansvar for å sikre likeverdige tjenester og lik informasjon til hele befolkningen. Vi har sett viktigheten av å ivareta en mer mangfoldig befolkning og brukergrupper i alle sektorer. Situasjonen endrer seg, forskjellene øker, vi må påse at ikke noen grupper systematisk kommer dårligere ut.

Et samfunn med små forskjeller hvor alle har like muligheter, rettigheter og plikter er grunnlaget for en vellykket integrering. Vi må fortsette å styrke det vi vet virker, bidra med nytenkning i integreringspolitikken og inn i eksisterende ordninger, og videreutvikle rollen som kunnskapssenter, pådriver og samordner på tvers av sektorer.

IMDi vil fortsatt være påvirket av pågående omstilling i 2021. Prioritering av kapasitet, opplæring og kompetanse vil fortsatt være viktig i tiden som kommer.

6 Årsregnskap

6 Årsregnskap

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) er regjeringens utøvende organ for integreringspolitikken, en premissleverandør for utvikling av feltet, og et kompetansesenter for bl.a. kommunene. IMDi's viktigste oppgaver, målgrupper og virkemidler er beskrevet i Prop. 1 S (2019-2020) for Kunnskapsdepartementet. IMDi hadde 192 årsverk ved utgangen av 2020.

IMDi er et ordinært, bruttobudsjettert forvaltningsorgan, og er underlagt Riksrevisjonens kontroll. Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll av departementene og de statlige virksomhetene publiseres som Dokument 1 hver høst.

IMDi forvalter driftsmidler, investeringsmidler (IKT-utvikling), forsknings- og utviklingsmidler og tilskuddsmidler som primært går til kommuner, innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet. IMDi hadde en samlet tildeling på vel 10,77 milliarder kroner i 2020. Dette er en reduksjon fra 2019 hvor samlet tildeling var på 13,4 milliarder kroner. Reduksjon på tildelingens størrelse skyldes i hovedsak nedgangen i antall asylankomster de siste årene, som har ført til en nedgang i antall bosatte flyktninger som utløser tilskuddene IMDi forvalter. Regnskapet for 2020 viser at IMDi har utgiftsført i underkant av 10,07 milliarder kroner, fratrukket inntekter, som hovedsakelig gjelder tilbakebetalinger av ubrukte tilskuddsmidler i kommunene og i frivillige organisasjoner, på 13,36 mill. kroner og arbeidsgiveravgift, på 21,06 mill. kroner. Årsregnskapet viser en samlet mindreutgift tilsvarende 6,5 prosent av samlet tildeling. Hoveddelen av mindreutgiften gjelder kap. 291, post 60 Integreringstilskudd. Dette er en tilskuddspost som IMDi forvalter, og som utbetales til kommuner. Kommunene får integreringstilskuddet ved bosetting av personer som får opphold som overføringsflyktninger eller på bakgrunn av søknad om asyl og familiegjening med disse. Mindreforbruket skyldes lavere asylankomster enn forventet og lavere utbetalingskapasitet hos IMDi. Sistnevnte skyldes utfordringer grunnet koronapandemien og overføring av oppgaver fra Oslo til Narvik.

IMDi har i 2020 forvaltet en driftsbevilgning på 291,96 mill. kroner inklusiv overføringen fra 2019. IMDi har utgiftsført 264,06 mill. kroner i 2020. Stortinget har gitt fullmakt til å overskride bevilgningen på posten mot tilsvarende inntekter på kap. 3290, post 01, jf. Prop. 1 S (2019-2020). Etter justering for inntekter på vel 103 704 kroner, er det en mindreutgift på 28,01 mill. kroner i 2020.

I note B til årsregnskapet framkommer forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til 2020. Samlet mulig overføring på kapitler og poster under IMDi er 574,26 mill. kroner, hvorav 14,60 mill. kroner er knyttet til kap. 290, post 01 (driftsbevilgningen), 29,58 mill. kroner til kap. 291, post 21, 17,32 mill. kroner til kap. 291, post 45 og 513,28 mill. kroner til kap. 291, post 60.

Artskontorrapporteringen viser hvilke utgifter og inntekter som IMDi har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Netto har IMDi utgiftsført 10,04 milliarder kroner. Av dette beløpet er 9,71 milliarder kroner utbetalt i tilskudd som primært har gått til kommuner, fylkeskommuner, innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet.

IMDi bekrefter med dette at årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter og inntekter. Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomi- styring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og de krav som er stilt fra overordnet departement gjennom tildelingsbrev / tillegg til tildelingsbrev.

Libe Rieber-Mohn

direktør

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i «Bestemmelser om økonomistyring i staten» («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen Netto rapportert til bevilgningsregnskapet er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen Samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap. Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsår 2020

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift
0290	Integrering- og mangfoldsdirektoratet	01	Driftsutgifter	A, B	291 964 000	264 057 951	27 906 049
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, kan overføres	A, B	47 817 553	18 240 524	29 577 029
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	A, B	69 544 000	52 224 835	17 319 165
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	60	Integreringstilskudd, kan overføres	A, B	7 068 926 000	6 555 645 064	513 280 936
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, overslagsbevilgning	A	1 612 175 000	1 526 798 332	85 376 668
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	62	Kommunale innvandrertiltak	A	227 971 000	219 073 952	8 897 048
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	A	2 280 000	2 400 000	-120 000
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	A	145 443 000	140 838 999	4 604 001
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	A	6 400 000	3 200 000	3 200 000
0291	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	73	Tilskudd	A	14 710 000	14 714 000	-4 000
0292	Opplæring i norsk og samfunns-kunnskap for voksne innvandrere	60	Tilskudd til opplæring	A	1 286 502 000	1 244 841 867	41 660 133
1633	Statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter		0	31 591 071	-31 591 071
Sum utgiftsført					10 773 732 553	10 073 626 596	700 105 957

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift
3290	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	01	Driftsinntekter	0	103 704	103 704
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse	0	13 363 623	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift	0	21 059 824	
Sum inntektsført				0	34 527 151	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet **10 039 099 445**

Kapitalkontoer

60088701	Norges Bank KK /innbetalinger	32 451 318
60088702	Norges Bank KK/utbetalinger	-10 072 240 428
705005	Endring i mellomværende med statskassen	689 666
Sum rapportert		10 039 099 445

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	31.12.2020	31.12.2019	Endring
705005	Mellomværende med statskassen	-5 993 108	-6 682 774	689 666

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring.

Note A : Forklaring av samlet tildeling

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
290 01	10 327 347	281 636 653	291 964 000
291 21	12 817 553	35 000 000	47 817 553
291 45	7 014 705	62 529 295	69 544 000
291 60		7 068 926 000	7 068 926 000
291 61		1 612 175 000	1 612 175 000
291 62		227 971 000	227 971 000
291 70		2 280 000	2 280 000
291 71		145 443 000	145 443 000
291 72		6 400 000	6 400 000
291 73		14 710 000	14 710 000
292 60		1 286 502 000	1 286 502 000

Note B: Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overført beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift/mindreutgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter	Merutgift/mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter/mindreinntekter iht. merinntekts-fullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0290 01		27 906 049		27 906 049	103 704			28 009 753	14 081 833	14 081 833
0291 21	«kan overføres»	29 577 029		29 577 029				29 577 029	61 200 000	29 577 029
0291 45	«kan overføres»	17 319 165		17 319 165				17 319 165	103 529 295	17 319 165
0291 60	«kan overføres»	513 280 936		513 280 936				513 280 936	15 994 445 000	513 280 936

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

IMDi har ikke mottatt belastningsfullmakter i 2020.

Stikkordet «kan overføres»

IMDis bevilgninger på kap. 291, post 21, kap. 291, post 45, kap. 291, post 60 har stikkordet «kan overføres». Mindreutgiften på kap. 291, post 21, post 45 og post 60 kan overføres.

Avgitte belastningsfullmakter

(utgiftsført av andre på utgiftskapitler og inntektsført av andre på inntektskapitler)

IMDi har ikke avgitt belastningsfullmakter i 2020.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Merinntekter beløper seg til kr 103 704. Disse merinntektene er ført på kap. 3290, post 01 og legges til mindreutgiften på kap. 290, post 01. IMDis mindreutgift på kap. 290, post 01 blir dermed 28,01 mill. kroner.

Mulig overførbart beløp

IMDi beregner grunnlaget for overføring på kap. 290, post 01 til kr 14 081 833 som er på maksimalt tillat overføring (5 prosent av årets tildeling). Kap. 291, postene 21, 45, og 60 har stikkordet «kan overføres». Mulig overførbart beløp tilsvarer derfor grunnlaget for overføring, henholdsvis kr 29 577 029, 17 319 165, og 513 280 936 for postene 21, 45 og 60. Beregning av mulig overføring på disse postene gjelder i forhold til IMDis andel av bevilgningen.

Oppstilling av artskontorrapportering for 2020

	Note	2020	2019
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	0
Andre inntekter	1	103 704	53 438
Sum inntekter fra drift		103 704	53 438
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	172 095 500	184 771 858
Andre utbetalinger til drift	3	159 985 805	161 654 059
Sum utbetalinger til drift		332 081 305	346 425 917
Netto rapporterte driftsutgifter		331 977 601	346 372 479
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
Sum investerings- og finansinntekter		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	2 427 564	1 579 587
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	14 442	8 332
Sum investerings- og finansutgifter		2 442 006	1 587 920
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		2 442 006	1 587 920
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	13 114 923	21 102 161
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		13 114 923	21 102 161
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	9 707 512 214	13 058 337 170
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		9 707 512 214	13 058 337 170

Oppstilling av artskontorrapportering for 2020

	Note	2020	2019
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		248 700	278 400
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		21 059 824	21 861 170
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		31 591 071	27 364 909
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler		10 282 548	5 225 339
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		10 039 099 445	13 390 420 746

Oversikt over mellomværende med statskassen		2020	2019
<i>Eiendeler og gjeld</i>			
Fordringer		55 417	58 036
Kontanter		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-6 038 948	-6 719 282
Skyldige offentlige avgifter		-10 401	-23 996
Annen gjeld		825	2 469
Sum mellomværende med statskassen	8	-5 993 108	-6 682 774

Note 1: Innbetalinger fra drift

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Sum salgs- og leieinnbetalinger	0	0
<i>Andre innbetalinger</i>		
Annen driftsrelatert inntekt	103 704	53 438
Sum andre innbetalinger	103 704	53 438
Sum innbetalinger fra drift	103 704	53 438

Note 2: Utbetalinger til lønn

	31.12.2020	31.12.2019
Lønn*	138 779 792	147 379 912
Arbeidsgiveravgift	21 059 824	21 861 170
Pensjonsutgifter**	15 334 639	17 322 247
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-6 437 858	-5 981 897
Andre ytelser	3 359 103	4 190 426
Sum utbetalinger til lønn	172 095 500	184 771 858

Antall årsverk	183,92	206,06
-----------------------	---------------	---------------

* Reduksjonen skyldes hovedsakelig færre sluttoppgjør sammenlignet med 2019 (etter regionreformen), samt at det har tatt lenger tid med nyansettelser på grunn av covid-19-pandemien.

** Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2020 er 12 prosent. Premiesatsen for 2019 var på 12 prosent.

Note 3: Andre utbetalinger til drift

	31.12.2020	31.12.2019
Husleie*	16 029 614	17 191 316
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	364 965	522 403
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	3 429 772	3 806 048
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyranskaffelser**	1 056 124	348 720
Leie av maskiner, inventar og lignende	6 313 720	6 647 366
Kjøp av konsulenttenester***	90 375 767	74 819 530
Kjøp av andre fremmede tjenester***	31 443 037	37 306 465
Reiser og diett****	2 262 979	7 801 865
Øvrige driftsutgifter*****	8 709 827	13 210 346
Sum andre utbetalinger til drift	159 985 805	161 654 059

* Reduksjon skyldes avvikling av kontorlokaler som følge av regionsreformen.

** Økning fra 2019 skyldes i hovedsak anskaffelser i forbindelse oppbygging av Narvik-kontoret.

*** Økning i «kjøp av konsulenttenester» skyldes hovedsakelig utgifter knyttet til regionreformen og oppbygging av Narvik-kontoret. I tillegg er det økt nivå på digitale utviklingsprosjekter (blant annet knyttet til ny integreringslov) sammenliknet med 2019. Økningen må også sees i sammenheng med nedgangen i «kjøp av andre fremmede tjenester».

**** Endringen skyldes i hovedsak reduserte reiseaktivitet som følge av covid-19-pandemien.

***** Endringen skyldes i hovedsak reduserte aktivitet som følge av covid-19-pandemien.

Note 4: Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2020	31.12.2019
Innbetaling av finansinntekter		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0
Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter	14 442	8 332
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	14 442	8 332

Note 5: Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2020	31.12.2019
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende*	1 199 159	277 490
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 228 404	1 302 098
Sum utbetalt til investeringer	2 427 564	1 579 587

* Økningen skyldes i hovedsak lisenser som tidligere år er ført under andre utbetalinger til drift.

Utbetaling til kjøp av aksjer		
Kapitalinskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer til aksjer og andeler	0	0
Sum utbetalt til kjøp av aksjer	0	0

Note 6: Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2020	31.12.2019
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929)*	13 114 923	21 102 161
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	13 114 923	21 102 161

* Nedgangen skyldes lavere tilbakebetaling av tilskuddsordning for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker.

Note 7: Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2020	31.12.2019
Tilskudd til kommuner post 60-85*	9 581 399 214	12 885 255 344
Tilskudd til fylkeskommuner post 60-85**	15 000 000	74 450 000
Tilskudd til ikke-finansielle foretak***	6 800 000	8 709 000
Tilskudd til ideelle organisasjoner post 70-85****	104 313 000	89 922 826
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	9 707 512 214	13 058 337 170

* Nedgang på tilskuddsordninger pga. lavere asylankomster og overføringsflyktninger.

** Reduksjon skyldes overføring av oppgaver til Fylkeskommunen knyttet til Jobbsjansen del B fra 2020.

*** Reduksjon skyldes utbetaling planlagt i 2020 som ble gjennomført i 2021.

**** Økningen i 2020 skyldes utbetaling av tilskuddsmidler til informasjonstiltak i forbindelse med covid-19.

Note 8: Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A: Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2020 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2019 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	46 800	0	46 800
Andre fordringer	55 417	55 417	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	102 217	55 417	46 800
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-4 176 143	0	-4 176 143
Skyldig skattetrekk	-6 038 948	-6 038 948	0
Skyldige offentlige avgifter	-10 401	-10 401	0
Annen kortsiktig gjeld	825	825	0
Sum	-10 224 668	-6 048 524	-4 176 143
Sum	-10 122 451	-5 993 108	-4 129 343

Vedleggsoversikt

Vedlegg 1: Måned rapport for bosetting per 31.12.2020

Vedlegg 2: Avsluttede forsknings- og utviklingsprosjekter i 2020

Vedlegg 3: Status for likestilling i IMDi (kjønn, ansatte, permisjon, legemeldte sykefravær) per 31.12.2020

IMDi

Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

